

استاد سید حسن ابطلحی

وطائف سالک الی اللہ

جلد اول

۰۰

وظائف سالک الی اللہ

جلد ۱

نوشتہ:

سید حسن ابٹھی

شناسنامه کتاب

نام کتاب: وظایف سالک الی الله (جلد اول)
مؤلف: سید حسن ابطحی
ناشر: سیمای دوست
تعداد صفحات: ۴۰۰
نوبت و تاریخ چاپ: اول / ۹۲
چاپخانه: افق
شمارگان ۳۰۰۰
قطع وزیری

شابک ۳ - ۹۸ - ۶۳۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شابک دوره ۳ - ۸۵ - ۶۳۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

قیمت ۰۰۰ تومان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي هدانا لهذا

وقد كنا لعلنا لنكونن من الغافلين

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَنَّانِ

بسم الله الرحمن الرحيم»

«مقدمه»

آنچه در این کتاب می‌خوانید برداشتهایی است که از آیات قرآن مجید در مسأله پراهمیت تزکیه نفس برای دوستان کتباً درس داده شده است.

ما معتقدیم که یک سالک الی الله باید قرآن را با تدبّر بخواند و از آن برداشتهایی برای راه و روش سیر الی الله اتخاذ کند. ما پس از آنکه سالها به دوستان تعلیم قرآن داده و ترجمه سلیس آن را برای آنها نوشته‌ایم، به آنها گفته‌ایم که باید همه شما پس از تلاوت قرآن برداشتها و تدبّری از آن داشته باشید و به صورت مقاله و برداشت به دفتر قم تحویل دهید. و من هم این عمل را انجام داده‌ام که آن برداشتها به صورت کتاب حاضر در آمده است.

ضمناً همه می‌دانیم که لازمه تدبّر در ظاهر قرآن همین برداشتها است و اگر بخواهیم با توجه به تفسیر قرآن و رسیدن به حقایق قرآن در قرآن تدبّر کنیم باید روایات خاندان عصمت و طهارت را ضمیمه نمائیم و صحت و سقم احادیث و تعارض آنها و مسائل دیگر اصولی را مانند مجتهدین که در احکام عمل می‌کنند یا همان روشی که در مقدمه کتاب «توضیح آیات قرآن» و یا کتاب «دو مقاله» آمده است عمل نمائیم. که طبعاً این نحوه تدبّر برای هر کسی آسان و میسر نیست و پر

واضح است که برداشت از ظاهر قرآن باید برای هر مسلمانی وجود داشته باشد و الا آن همه ثواب و اجر برای تنها قرائت قرآن معنی ندارد. ضمناً نباید قرآن با رأی تفسیر شود که اگر این کار انجام شود انسان را به مرحله کفر و عذاب دوزخ نزدیک می‌کند. و لذا همین جا باید فرق بین برداشت و تفسیر روشن گردد؛ برداشت باید در هر حال برای تلاوت کننده باشد ولی تفسیر بدون سؤال از اهل بیت عصمت و طهارت نباید انجام گردد. زیرا فرموده‌اند: «من فسر القرآن برأیه فقد کفر»^(۱) و یا فرموده‌اند: «من فسر القرآن برأیه فأصاب الحق فقد اخطأ»^(۲) و یا فرموده‌اند: «من فسر القرآن برأیه فلیتوبء مقعده من النار».^(۳)

اما درباره برداشت و تدبّر در قرآن فرموده است: «افلا یتدبرون القرآن أم علی قلوب اقفالها».^(۴)

بنابراین ما در این جلد از کتاب برای سهولت کار سالکین الی الله مختصر تدبّری در آیات اخلاقی قرآن نموده و راه تدبّر در قرآن را به دوستان تعلیم داده که در مرحله اوّل قرآن را بدون تدبّر نخوانند و در مرحله دوّم راه و روش تدبّر و برداشت از قرآن را یاد بگیرند. نام این کتاب را به خاطر آنکه خطاب به سالکین الی الله است و همه هفته آنها متعهّد بودند که ۲۰ آیه با ترجمه و برداشت بخوانند (وظائف سالک الی الله) گذاشته‌ایم.

امید است زیر سایه حضرت بقیة الله (روحی فداه) همه موفق باشیم.

۱ - نور البراهین - سیّد نعمت الله جزایری - جلد ۱ - صفحه ۱۸۱.

۲ - وسائل الشیعه - جلد ۲۷ - صفحه ۲۰۵ - حدیث ۳۳۶۱۰.

۳ - عوالی الالکی، جلد ۴، صفحه ۱۰۴.

۴ - آیا در قرآن تدبّر نمی‌کنند یا بر دلها قفلهایشان هست. (سورة مبارکه محمد آیه ۲۴).

«سوره مبارکه حمد»

برداشت از آیات ۱ - ۴

(مرحله عبودیت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ مَالِكِ

يَوْمَ الدِّينِ ﴿٣﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٤﴾

از این آیات استفاده می شود که پروردگار متعال صاحب، مالک و مربی تمام عوالم وجود است و همیشه دست در کار است. او به همه مخلوقاتش مهربانی می کند که با تکرار کلمه «الرحمن» این معنی را به ما فهمانده است، به مؤمنین و کسانی که راه تزکیه نفس را پیموده اند مهربانی خاصی دارد و آنها را از راهنمایی های خاصی برخوردار می کند که با تکرار کلمه «الرحیم» در این سوره این معنی را به ما می فهماند و انسان باید در مراحل تزکیه نفس قدم بردارد تا مشمول این مهربانی خاص واقع گردد و سپس زمینه عبودیت کامل که جز خدا را نپرستد و بنده رسمی خدا بشود و از شیطان و نفس اماره بالسوء نجات پیدا کند بوجود آورد که از کلمه «إِيَّاكَ نَعْبُدُ» استفاده می شود.

برداشت از آیه ۵

(مرحله استقامت و اعتماد به نفس)

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۵﴾

یکی از مراحل تزکیه نفس استقامت است و یکی از ارکان استقامت اعتماد به نفس است یعنی انسان به غیر از خدای تعالی به هیچ کس و به هیچ چیز تکیه نکند. و لذا پروردگار متعال در قرآن فرموده و در هر نماز به ما دستور داده که بگوییم «إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» یعنی تنها از تو کمک می‌خواهیم. و به هیچ کس مستقلاً اعتماد و تکیه نمی‌کنیم.

و اگر کسی این جمله را مکرر بگوید و اعتقاد به آن پیدا کند به مقام استقامت، ثبات و پایداری کامل می‌رسد.

برداشت از آیات ۶-۷

(مرحله صراط مستقیم)

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا

الضَّالِّينَ ﴿٦﴾

هدایت تنها در دست خدا است. زیرا او علم مطلق است، جهل در او راه ندارد و لذا مطلقاً او است که همه چیز و همه کس را هدایت می‌کند و هدایت کامل به دست او است.

راه راست آن راهی است که هیچ اشتباهی در آن وجود نداشته باشد و قطعاً و یقیناً انسان را به کمالات روحی برساند آن چنانکه خدای تعالی پیامبر اکرم و ائمه اطهار را هدایت فرموده و به آنها این نعمت را ارزانی داشته ولی گمراهان، معصیت کاران و منحرفان که مبعوض خدا هستند از هدایت الهی برخوردار نبودند و ما هم طالب آن نیستیم که خدای تعالی راه انحرافی آنها را پیش پای ما بگذارد لذا از خدا می‌خواهیم که ما را به آن طرف راهنمایی نفرماید و ما را به حال خودمان وانگذارد.

«سورة مبارکه بقره»

برداشت از آیات ۱ - ۵

(اهل تقوی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَمْ (۱) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲)
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ (۳) وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ
قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (۴) أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ
رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۵)

آن کتابی که از جانب خدا با تفسیر و تأویل به پیامبر اکرم وحی شده و علی بن ابی طالب با خط خود نوشته است، کتاب هدایت برای متّقین است. (منظور کتاب علی است)^(۱) متّقین در این جا منظور اهل تقوایی هستند که مراحل تزکیه

۱ - تفسیر العیاشی: عن سعدان بن مسلم (۲)، عن بعض أصحابه، عن أبي عبد الله عليه السلام في قوله تعالى: أَلَمْ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ. قال: كتاب علي لا ريب فيه. هدى للمتقين. قال: المتقون شيعةنا الذين يؤمنون بالغيب، و يقيمون الصلاة، و مما رزقناهم ينفقون و مما علمناهم يبتون. بحار الانوار - العلامة المجلسي - ج ۲ - ص ۲۱ و مكاتيب الرسول - الأحمدي الميانجي - ج ۲ - صفحه ۸۳. و تفسیر العیاشی - محمد بن مسعود العیاشی - ج ۱ - صفحه ۲۵. و تفسیر كنز الدقائق - الميرزا محمد المشهدي - ج ۱ - صفحه ۸۹ (پ). و الحق المبين في معرفة المعصومين - الشيخ علي الكوراني العاملي - صفحه ۲۱۲.

نفس را پیموده‌اند و با عقل، استدلال و حکمت الهی (نه با چیزهای دیدنی) به غیب ایمان پیدا کرده‌اند، نماز را بر پا می‌دارند، از نعمت‌هایی که خدا به آنها داده انفاق می‌کنند و به قرآن و تمام کتب آسمانی ایمان دارند.

آنها یقین به آخرت و قیامت دارند. زیرا مهم‌ترین ثمره تزکیه نفس رسیدن به مقام عین‌الیقینی نسبت به عالم آخرت است. اینها دسترسی به کتاب علی که مقداری از آن در ضمن احادیث و روایات معصومین نقل شده پیدا کرده و آنها را می‌فهمند و آنها مؤمنانی هستند که خدا قلبشان را به ایمان محکم نموده و امتحان کرده است.

اینها کسانی هستند که خدای تعالی هدایت آنها را تأیید فرموده و رستگاری را مخصوص آنها قرار داده است.

اما روایاتی که نام «کتاب علی» در آنها برده شده متجاوز از هفتاد حدیث است که در کتاب «بحارالانوار» و کتاب «جامع احادیث شیعه» مجموعه آنها ذکر شده است.^(۱)

و همچنین در منابع اهل سنت نیز روایاتی را نقل کرده‌اند.^(۲)

۱ - فهرست بعضی از روایاتی که در آنها نامی از کتاب علی برده شده است:

«بحارالانوار جلد ۲ صفحه ۶۷ و جلد ۱۰ صفحه ۲۵۴ و جلد ۱۴ صفحه ۱۰ و جلد ۱۵ صفحه ۵۲ و جلد ۲۳ صفحه ۳۹۰ و جلد ۲۵ صفحه ۵۶ و جلد ۲۶ صفحه ۳۳ و جلد ۲۶ صفحه ۳۴ و جلد ۲۶ صفحه ۳۵ و جلد ۲۶ صفحه ۵۰ و جلد ۲۶ صفحه ۵۱ و جلد ۲۶ صفحه ۵۲ و جلد ۲۶ صفحه ۶۹ و جلد ۲۶ صفحه ۱۵۵ و جلد ۲۷ صفحه ۲۲۰ و جلد ۳۷ صفحه ۱۲۱ و...».

۲ - ۱ - اخبرنا سعید بن سالم عن ابن جریح عن عطاء قال: فی کتاب علی رضی الله عنه من لم یجد نعلین و وجد خفین فلیلبسهما. قلت أتیقن بأنه کتاب علی؟ قال ما اشک انه کتابه. (کتاب الأم للشافعی ج ۲ باب ما تلبس المرأة من الثیاب ص ۱۶۱).

۲ - من طریق عبد الرزاق عن سفیان بن عیینة عن جعفر بن محمد عن ابیه قال فی کتاب لعلی بن ابی طالب: من شاء أن یجمع بین الحج و العمره فلیسق هدیه معه. (المحلی ج ۷ ص ۱۰۳).

۳- عن جعفر بن محمد عن ابيه قال: فى كتاب علي الجراد و الحيتان ذكي. (المصنف ج ۴ ص ۵۳۲ ح ۸۷۶۱).

۴- عن عباس الدوري قال سمعت يحيى بن معين يقول حدث عمرو بن حزم أن النبي ﷺ كتب لهم كتابا فقال له رجل هذا مسند؟ قال لا ولكنه صالح قال الرجل ليحيى فكتاب علي بن ابي طالب انه قال ليس عندي من رسول الله ﷺ شيء الا هذا الكتاب فقال كتاب علي بن ابي طالب هذا اثبت من كتاب عمرو بن حزم. (كنز العمال ج ۵ ص ۸۷۰).

۵- روي صخر بن جويرية عن نافع قال وجدت فى كتاب لعلي بن ابي طالب قال لا يصلح أكل ما قتلته البزاة. (احكام القرآن ج ۲ ص ۳۹۵).

برداشت از آیات ۶-۷

(عدم یقظه)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ عَلَى سَمْعِهِمْ وَ عَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

یک عده بخاطر توجّه نکردن به راهنمایی‌های خدای تعالی، مواعظ انبیاء و اولیاء و کفر ورزیدن به نعمت هدایت خوابشان به مرگشان منتهی شده و پروردگار آنها را اینگونه معرفی می‌کند که چه آنها را هدایت و تبلیغ کنی و چه آنها را بترسانی و چه ترسانی فرقی نمی‌کند دل آنها مَهْر خورده و جلوی چشم و گوششان را پرده گرفته و روز قیامت که از این مرگ روحی برخیزند عذاب بزرگی در انتظار آنها است و لذا همه باید از عاقبت غفلت‌هایشان بترسند و نگذارند غفلتشان به بدبختی‌شان منتهی گردد.

برداشت از آیات ۸-۲۲

(صفات کسانی که تزکیه نفس نکرده‌اند)

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ مَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لُقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤْنَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبَحَتِ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمُّ بَكْمٌ عُمِّيٌّ فُهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ

عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

آنهايي که منافقاند و در حقيقت دلشان مرده است و يا قلبی مريض دارند و به فکر علاج و حیات خود نيستند وقتی با مردم و اهل ايمان روبرو می شوند به خُده و نيرنگ می پردازند و می گویند: ما هم به خدا و روز قيامت ايمان داريم ولی بايد مؤمن کنجکاو باشد و ادعای هر کسی را نپذيرد زيرا آنها در حقيقت ايمان به خدا ندارند و به مؤمنان نيرنگ می زنند. اينها جز خودشان را گول نخواهند زد و شعور ندارند، روز بروز امراض قلبی آنها شدت پيدا می کند و بالأخره به عذاب دردناکی مبتلا خواهند شد. اين نيرنگ بازان به گمان آنکه مصلحاند در زمين فساد می کنند و درکی ندارند هر چه مؤمنان اينها را از فساد نهی می کنند آنها نمی فهمند آنقدر در جهلشان فرو رفته اند که مردم با ايمان و متدين به اديان را سفیه و نادان می دانند، وقتی با همفکران خود و شيطان سیرتان می نشينند به آنها هم دروغ می گویند و مؤمنان را استهزاء می کنند. اما روزی می رسد که آنها در عذاب الهی و فشارهای روزگار آنچنان گرفتار می شوند که از ترس مرگ به خود می پيچند و نمی دانند چه بايد بکنند.

خدای تعالی با کمال مهربانی برای آنها با مثال، با مواعظ، با راهنمائی های پی در پی انبياء و قرآن سخن گفته ولی آنها علاوه بر آنکه هدايت نشده اند همين مواعظ و مثالها را وسیله گمراهی خود قرار داده اند و اين بخاطر هواهای نفسانی و فسق و عدم تزکیه نفسشان بوده است.

برداشت از آیه ۲۷

(مرحله تعهد)

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ
بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

بزرگترین چیزی که برای سالک الی الله لازم است این است که عهدشکن نباشد و اوامر الهی را بخصوص در آنچه لازم است که با آن باشد متصل گردد و در روی زمین فساد نکند. زیرا اگر به عهدش وفا نکند مفسد است و اگر فساد کرد ضرر زیادی می‌نماید.

برداشت از آیات ۳۷ - ۳۸

(مرحله توبه)

فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى
فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

گناه کاران حتماً باید توبه کنند و توبه آنها باید به دستور پروردگار باشد که اگر این کار را بکنند و زیر نظر استاد و راهنمایی از دستورات الهی پیروی نمایند به مقام اولیای خدا که از هیچ چیز ترسی ندارند و هیچگاه محزون نمی شوند خواهند رسید.

برداشت از آیه ۳۹

(نتیجه کفر و عناد)

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا

خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

علّت خلود در جهنم کفر و دشمنی به آیات خدا است، کسی که اعتقادات صحیحی نداشته باشد و تزکیه نفس نکند همیشه در آتش صفات رذیله و در نهایت در آتش جهنم مغلّد خواهد بود.

برداشت از آیه ۴۰

(وفای به عهد)

يَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا
بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾

یکی از وسائل رسیدن به کمالات یادآوری نعمتهای الهی، تشکر کردن از پروردگار و وفای به تعهدات، به خصوص تعهداتی که در عالم «ذر» یا عالم «میثاق» با خدای تعالی کرده و ترسیدن از عقاب الهی است. زیرا اگر انسان در دنیا به عهدش که با خدای تعالی داشته وفا نکند خدا هم به عهدی که با بشر نموده وفا نخواهد کرد.

برداشت از آیه ۴۱

(تقوی و هدایت)

وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾

سالک الی الله باید به آیات الهی که بالاترین نشانه‌های الهی وجود مقدس معصومین علیهم السلام اند توجه داشته باشد، آنها را به قیمت کم نفروشد و تقوی الهی را رعایت کند.

برداشت از آیه ۴۴

(تقوی و هدایت)

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَ
فَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

سالک الی الله باید علاوه بر آنکه مردم را به نیکی دعوت می کند و آنها را به
کمال می رساند خودش را فراموش نکند و از روی کتاب و راهنمایی های پیشوایان
دین به هدایت خود و دیگران پردازد.

برداشت از آیه ۴۵ - ۵۰

(استقامت)

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَ أَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

سالک الی الله در مشکلات راهش، باید از نماز کمک بگیرد و از صبر که یکی از ارکان استقامت است نیز باید کمک بگیرد و بداند که بالاخره با پروردگارش ملاقات خواهد کرد.

نعمت‌های الهی را یادآور باشد که اگر این اعمال را انجام داد خدای تعالی او را بر همه مردم جهان برتری می‌دهد، او را از دشمنان سرسختش نجات می‌دهد، از بلاهای بزرگ دورش می‌کند و دشمنش را ذلیل می‌نماید.

برداشت از آیات ۵۱-۵۲

(استاد و راهنما)

وَإِذْ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

سالک الی الله باید همیشه زیر سایه استاد و راهنمایی که از طرف پروردگار برای او تعیین شده باشد و از فرمان او چه در حضور و چه در غیاب تخطی نکند، از انحرافات که به او تلقین شده دوری کند و به خود ظلم نکند که اگر این کارها را کرد و سپس توبه نمود خدای تعالی او را عفو خواهد کرد به شرط آن که از خدا تشکر کند و ممنون پروردگارش باشد.

برداشت از آیه ۵۴

(مرحله توبه)

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ
الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ
بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

سالک الی الله در مرحله توبه اول باید به ظلم‌هایی که به خود کرده اقرار کند و آنچه در دل خود از بت پرستی‌ها و دیگران پرستی‌ها، انجام داده پشیمان شود و بلکه نفسانیت خود را از بین ببرد تا پروردگارش که تواب و مهربان است توبه او را بپذیرد.

برداشت از آیه ۵۷

(ظلم به نفس)

و ظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَ السَّلْوى كُلُوا
مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَ مَا ظَلَمُونَا وَ لَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

پروردگار متعال همه گونه نعمت به انسان داده و به هیچ وجه به کسی ظلم
نکرده و سر سوزنی ظلم در ذاتش نبوده بلکه انسان است که خودش به خودش ظلم
می کند و از راهنمایی های صد در صد صحیح الهی سرپیچی می نماید.

برداشت از آیات ۵۸-۵۹

(مرحله توبه)

وَ إِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَ
ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَ قُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَ سَنَزِيدُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ
فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

سالک الی الله نباید در مقام توبه جز دستورات الهی و یا لا اقل دستورات استاد الهی اش کاری بکند، اگر به رأی خود دعایی یا ذکر یا استغفاری را به جای آنچه که خدا دستور داده انجام دهد و خودسری بکند فاسق است و مورد عذاب پروردگار واقع می گردد.

برداشت از آیات ۷۶-۷۷

(ضعف ایمان و عدم استقامت)

وَ إِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِغَضٍ إِلَى بَعْضٍ
قَالُوا اتَّخَذُوا آلَهُم بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَ
فَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾ أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَ مَا

يُعلنُونَ ﴿٧٧﴾

سالک الی الله نباید آن قدر ضعیف باشد که با هر بادی بلغزد در مقابل مؤمنان
خود را مؤمن معرفی کند و در مقابل منافقان بگوید من با شمایم. خدای تعالی
می فرماید: همه بدانید این به خاطر آن است که این افراد اعتقاد کاملی به خدای
تعالی ندارند و استقامت که از لوازم زندگی بشر است و سالک الی الله باید داشته
باشد آنها ندارند، و حتی روحشان مرده است و این دسته در زمره کفار محسوب
شده و از رحمت خدا دورند.

برداشت از آیات ۸۹-۹۳

(امراض قلبی)

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ بِسْمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِسْمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيْمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

منافقان دارای امراض قلبی هستند تا جایی که می‌توانند انبیاء و پاکان روزگار را بکشند و به جای آنها بتها و گوساله‌ها را بپرستند و به هیچ وجه تعهدی نداشته باشند. آنها با عجب و کبر به راه و روش خود در اثر غفلت و بی‌توجهی به حقیقت، مغرورند و حتی فکر می‌کنند که خدای تعالی به حساب آنها نمی‌رسد. پس باید بندگی و اطاعت خدا را بنمایند و آنچه خدا امر کرده با قدرت و قوت بگیرند ولی متأسفانه دلهای آنها مملو از محبت پرستیدن غیر خدا است و به نفاق خود ادامه می‌دهند.

برداشت از آیات ۹۴-۹۶

(کمالات انسانی)

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاةٍ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرْضٍ بِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

یکی از نشانه‌های اولیاء خدا و کسانی که به کمالات روحی رسیده‌اند این است که به آخرت یقین کامل و اعتقاد صحیح دارند و اگر معتقد به آخرت باشند نشانه‌اش این است که آنها آماده برای مرگ‌اند بلکه درخواست مرگ می‌کنند ولی آنهایی که به مراحل ترکیه نفس موفق نشده و روی دلهایشان کفر و بی‌اعتقادی به آخرت پرده انداخته حریص‌ترین مردم به زندگی دنیا هستند و مایلند که هر چه بیشتر در دنیا عمر کنند و هیچگاه نمیرند. زیرا می‌دانند که اگر آخرتی باشد با این اعمال زشت به عذاب الهی مبتلا خواهند شد لذا هیچ وقت تمنای مرگ نمی‌کنند.

برداشت از آیات ۹۷-۹۸

(دشمنی‌های بیجا)

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ
عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ
لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾

سالک الی الله هیچ وقت نباید دارای صفات رذیله بغض و کینه نسبت به اولیاء خدا، انبیاء و ملائکه باشد حتی اگر کسی با حضرت جبرئیل دشمن باشد از کفار و معاندین محسوب می‌شود. جبرئیل فقط کارش این بوده که آیات قرآن را بر قلب پیامبر (ص) با اجازه خدا نازل می‌کرده است و لذا دشمنی با چنین فردی که جز پاکی و انجام وظیفه کاری نداشته است از صفت رذیله کینه و دشمنی بیجا برخاسته است.

برداشت از آیه ۱۰۳

(ایمان و تقوی)

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَمُتُّوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا

يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

کسی که می خواهد به سوی خدا برود و به لقاء پروردگار برسد اوّل باید سرمایه ایمانش را به خدا و روز قیامت تقویت کند و مراحل تقوی را به مناسبت مراحلش بپیماید تا به آنچه خدای تعالی به او می دهد که بهترین چیزها خواهد بود برسد به شرط آنکه این درک و شعور را داشته باشد و بفهمد که ایمان و تقوی چقدر ارزش دارد.

برداشت از آیه ۱۰۴

(رعایت ادب)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَ

لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

یک سالک الی الله باید سخنانی را که می گوید سنجیده باشد و کلامی را که بی ادبانه و یا دشمن سوء استفاده می کند به زبان جاری نکند و بسیار رعایت ادب زبان را حفظ کند.

برداشت از آیه ۱۰۵

(صفات رذیله)

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

افرادی که ایمان ندارند و تزکیه نفس نکرده‌اند این صفت رذیله در آنها هست که دوست ندارند حتی به خوبان خیری برسد و آنها بخیل تر از بخیل اند زیرا بخیل آن کسی است که به کسی خیری نمی‌رساند و بخیل تر از آن کسی است که نمی‌تواند ببیند دیگری به کسی خیری می‌رساند.

برداشت از آیه ۱۰۹

(تزکیه نفس)

وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا
حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَ
اصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

حسادت یکی از امراض روحی انسان است که تا آن از نفس او تزکیه نشود
موفق به لقای پروردگار و ورود به بهشت نمی‌گردد. این امراض به قدری خطرناک
است که دین و دنیای انسان را به خطر می‌اندازد و راه تزکیه و نجات از آن صفت،
شرح صدر، توجه به خدای تعالی، به کسانی که حسادت می‌کنند اظهار محبت
کردن و تواضع در مقابل آنها است.

ضمناً اگر حسودهایی را دیدید، با آنها به عنوان مریض برخورد کنید و تا
می‌توانید آنها را از این مرض خطرناک نجات دهید.

برداشت از آیه ۱۱۲

(یقظه و بیداری)

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

سالک الی الله باید برای خدا رو به خدا کند، از خواب غفلت برخیزد، صفات رذیله و شیطانی خود را از بین ببرد و نیکوکار باشد، خدای تعالی او را از اولیاء خود قرارش می دهد و مزد او این است که ترس از غیر خدا را از او برمی دارد و آنها هیچگاه محزون نمی شوند آنچنان که اولیاء خدا این گونه اند.

برداشت از آیه ۱۱۴

(سد راه خدا)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

یکی از چیزهایی که ممکن است انسان را در جهنم مخلد کند دشمنی با خدای تعالی است و یکی از فروع دشمنی با حضرت حق جل و علا مانع شدن از عبادت در مساجد و اقامه نماز و آن را در اختیار دیگران قرار دادن است (چنانکه در استامبول در مسجد ایاصوفی نماز خواندن ممنوع است و تنها توریستهای غیر مسلمان می‌توانند از آن دیدن کنند). امید است اسلامیت ما، ما را مانع از این‌گونه دشمنی‌های ناخودآگاه کند.

برداشت از آیه ۱۲۲

(مرحله شکر)

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي

فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

اگر انسان بتواند نعمت‌های الهی را شکر کند و آنها را فراموش نکند و خدای تعالی را از خود راضی کند بر همه مردم جهان برتری پیدا می‌کند.

برداشت از آیه ۱۲۴

(استاد لازم است)

وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ
لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي
الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾

یکی از آرزوهای اولیاء خدا این است که بتوانند دیگران را رهبری کنند و استاد تزکیه نفس آنها باشند که عبادالرحمن می‌گویند: خدایا ما را برای اهل تقوی رهبر قرار بده این آرزو وقتی تحقق پیدا می‌کند که آنها به خود و به دیگران ظلم نکرده باشند و از ظالمین محسوب نشوند.

برداشت از آیات ۱۲۸ - ۱۲۹

(تسلیم و توبه و استاد)

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَ
 أَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا
 وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
 الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾

یکی از خواسته‌های سالکین الی الله این است که خودشان و فرزندانشان در
 مقابل اوامر الهی تسلیم باشند، خدای تعالی آنها را به حقایق راهنمایی کند، توبه
 آنها را قبول فرماید و برای آنها استادی بفرستد که کلمات الهی را برای آنها تلاوت
 کند و خواندن و نوشتن و حقایق و معارف حقّه را به آنها تعلیم دهد و آنها را از
 صفات رذیله تزکیه کند. زیرا خدای تعالی به سالکین الی الله مهربانی خاصی دارد.

برداشت از آیه ۱۳۹

(قاطعیّت)

قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ
أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾

از این آیه شریفه استفاده می شود که اگر کسی بخواهد خود را برای خدای
تعالی خالص کند باید با مخالفین با قاطعیّت برخورد کند و آنچه صحیح است و
مورد پسند عقل است و لو او را از دیگران جدا می کند مستقلاً انجام دهد و به
دیگران کاری نداشته باشد.

برداشت از آیات ۱۴۶-۱۴۸

(کتمان حق)

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

سالک الی الله نباید حقّی را که به آن معتقد است کتمان کند، باید همیشه پیرو راستی و درستی باشد، شک و تردیدی به خود راه ندهد، در همه خوبیها گوی مسابقه را بر سایرین ببرد و بکوشد همیشه از بهترین ها باشد.

برداشت از آیات ۱۵۱-۱۵۷

(صبر و استقامت)

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَ يُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَادْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَ اشْكُرُوا لِي وَ لَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾ وَ لَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَ لَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَ لَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ وَ بَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ رَحْمَةٌ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

برداشت‌هایی از این آیات که باید سالکین الی الله به آن متوجه باشند:

- ۱- انبیاء و اولیاء خدا برای تعلیم کتاب خدا و تذکر نشانه‌های خدا آمده‌اند.
- ۲- آنها برای تزکیه نفس مردم و معرفی حقایق کتاب الهی مبعوث شده‌اند.
- ۳- آنها حکمت را که همان شناخت حقایق اشیاء است و مردم آنها را نمی‌دانستند به مردم تعلیم می‌دهند، آمده‌اند.

۴- آنها به مردم باید بگویند که اگر می‌خواهید خدا شما را منظور کند باید به یاد او باشید و نعمت‌های او را تشکر کنید و هیچگاه کفران نکنید.

۵- اگر این کارها را کردید یعنی کتاب را یاد گرفتید و نشانه‌های خدا را مشاهده کردید، تزکیه نفس نمودید، حقایق کتاب را فهمیدید، در قلبتان نور علم و حکمت تابید، نعمت‌های خدا را شکر کردید، از خواندن نماز و گرفتن روزه کمک گرفتید و در تمام ابتلائات استقامت نمودید از طرف پروردگار به شما بشارتی خواهد رسید و معرفت اینکه آنها مال خدا هستند و به سوی او بر می‌گردند به آنها داده خواهد شد. از همه مهمتر در ردیف پیامبر اکرم و آل او خدای تعالی بر آنها هم صلوات که رحمت خاص الخاص او است و نیز رحمت خاصش را که در معنی رحیمیت گنجانده شده می‌فرستد و نام آنها را در زمره هدایت شدگان وارد می‌کند.

برداشت از آیات ۱۵۹ - ۱۶۰

(توبه)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ
لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾
إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

سالک الی الله باید حقایق و دلایلی را که از جانب خدای تعالی نازل شده
کتمان نکند و تنها آنها را وسیله هدایت مردم قرار دهد و اگر بخواهد با دلایل و
سخنانی که از طرف خدا نازل نشده مردم را به حقیقت تصویری خود برساند و مردم
را منحرف کند بالاخره روزی می‌رسد که خدا و همه مردم او را لعنت کنند مگر آن
که از این کار توبه کند و آنهایی را که منحرف کرده از انحراف نجات دهد، کارهای
گذشته‌اش را اصلاح کند و حقیقت را بگوید که خدای تعالی در این صورت توبه او
را قبول می‌کند زیرا فرموده من بسیار بسیار توبه پذیر و مهربانم.

برداشت از آیه ۱۶۵

(مرحله محبت)

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

سالک الی الله پس از مراحل یقظه و توبه، استقامت و صراط مستقیم باید روی مرحله محبت به خدا کار کند و محبت غیر خدا را در دل نداشته باشد و هر قدر درجه ایمانش بالا می رود محبتش به خدا بیشتر بشود. بلکه باید تنها و تنها خدا را دوست داشته باشد و اگر به هر چه غیر از خدا محبت دارد برای خدا باشد.

برداشت از آیات ۱۶۸ - ۱۷۰

(پیروی نکردن از شیطان)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾ وَ
إِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

سالک الی الله نباید از شیطان به هیچ وجه پیروی کند زیرا هیچگاه دشمن به انسان راه خیر و خوبی را نشان نمی دهد بلکه او همیشه به بدی و کارهای زشت فرمان می دهد و شما را وادار می کند که وقتی درباره خدا و معارف حقّه می خواهید بحث کنید چیزی را بگویید که از آن اطلاعی ندارید بلکه به گفته های پدران و سنت های قدیمی و حتّی دانشمندان گذشته که از قرآن استفاده نکرده و معصوم از خطا نبوده و راهنمایان عقل و معصومین نبوده اند اکتفا کنید که واضح است این عمل سالک الی الله را از صراط مستقیم منحرف می کند و به لقای پروردگار نمی رسد.

برداشت از آیه ۱۷۲

(مرحله شکر)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ

إِنْ كُنْتُمْ إِتَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

وقتی سالک الی الله مراحل تزکیه نفس را به پایان رساند و مرحله عبودیت را کامل کرد باید برای نجات از صفات رذیله که خدا به او توفیقش را مرحمت فرموده شکر کند و در مرحله شکر مدتی را بگذراند و از غذاهای بدنی و روحی استفاده کند.

برداشت از آیه ۱۷۴

(شرط تزکیه نفس)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا
 قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾

یکی از شرایط برای آن که خدای تعالی روز قیامت در تزکیه نفس به آنهایی که در دنیا تزکیه نفس نکرده اند کمک کند این است که آنچه خدا از حقایق در قرآن نازل فرموده برای مردم بگویند که اگر این حقایق را نگویند خدا روز قیامت با آنها حرف نمی زند و تزکیه شان نمی کند بلکه عذاب دردناکی متوجه آنها خواهد فرمود.

برداشت از آیه ۱۹۵

(جلب محبت خدای تعالی)

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

سالک الی الله باید تا می تواند در راه خدا انفاق کند و خود را به مهلکه نیندازد، به مردم نیکی کند تا به این وسیله خود را به خدای تعالی نزدیک کند و به جایی برساند که خدا او را بیش از دیگران دوست داشته باشد.

برداشت از آیات ۲۰۳-۲۰۷

(یقفه)

وَ اذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَ اعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَ هُوَ أَلَدُ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَ إِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَ يُهْلِكَ الْحَرْثَ وَ النَّسْلَ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَ إِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَ لَيْسَ الْيَهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

کسانی که می خواهند به کمالات روحی برسند باید قلب و دلشان با ظاهرشان یکی باشد، نه آنکه در دل با کسی دشمن سرسخت بوده و در ظاهر با او اظهار دوستی کنند.

ولی اگر این گونه نبودند و مایه فساد و از بین بردن منافع مردم شدند هیچگاه به کمالات روحی نمی رسند زیرا خدا فساد و مردم مفسد را دوست ندارد و به آنها برای رسیدن به کمالات کمک نمی کند.

اینها به سخنان و مواعظ صحیح توجّه ندارند و آن قدر نادانند که با راهنمایی‌های صحیح به سوی تقوی که در همه جا گفته شده آن را رعایت کنید لجاجت می‌کنند و این لجاجت، آنها را به گناه می‌کشاند و از حقیقت دورشان می‌نماید.

کسانی که بخواهند در راه کمالات موفق شوند باید از حضرت امیرالمؤمنین پیروی کنند و جان خود را در راه رضایت خدا تقدیم نمایند چنانکه آن حضرت در «لیلة المبيت» این کار را انجام دادند.

برداشت از آیات ۲۰۸-۲۰۹

(مرحله تسلیم)

خُطُوبَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ

مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

بر همهٔ مردم واجب است که تزکیهٔ نفس کنند و خود را به مقام تسلیم برسانند، با یکدیگر صلح و محبت داشته باشند، از وسوسه‌های شیطان که دشمنی او با بشر واضح است پرهیزند و از هدایت‌های الهی دور نشوند تا موفق به تزکیه نفس گردند.

برداشت از آیه ۲۱۲

(تقوی)

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ
الَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ

حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

برای سالک الی الله نباید دنیا و زندگی در دنیا زیباتر از تقوی و زندگی در آخرت باشد که اگر این چنین نباشد خدای تعالی بی حساب روزی مادی و معنوی او را می‌رساند.

برداشت از آیات ۲۱۴-۲۱۶

(استقامت)

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ
 قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمْ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَ
 الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهَ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾
 يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ دَيْنٌ وَ
 الْأَقْرَبِينَ وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ وَ مَا تَفْعَلُوا مِنْ
 خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾ كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَ هُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَ
 عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَ عَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا
 وَ هُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

سالک الی الله باید آنقدر برای مشکلات دنیا خود را مهیا کند که اگر همه عالم
 بلا شود و بر سر او فرود آید تکان نخورد و حوادث غیر مترقبه برای او مترقبه باشد،
 تمرین کند که بتواند آنها را تحمل نماید و از خدای تعالی یاری بخواهد که در این
 صورت یاری خدا به او نزدیک است.

سالک الی الله باید برای خیرخواهی و کمک به مردم خود را بسازد و بخصوص
 به نزدیکان، یتیمها، شکست خورده‌ها و در راه ماندگان کمک بیشتری بکند.

برداشت از آیه ۲۱۸

(استقامت)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

علامت کسانی که به سوی خدا حرکت می‌کنند و امید دیدار خدای تعالی و رحمت او را دارند این است که می‌توانند اگر لازم باشد از وطن خود مهاجرت کنند و در راه خدا جهاد نمایند. اینها مورد بخشش و مهربانی خاص خدای تعالی هستند.

برداشت از آیه ۲۳۸

(خشوع در نماز)

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ

قَانِتِينَ ﴿۲۳۸﴾

سالک الی الله باید نمازش را صحیح و اوّل وقت بخواند و قلبش را متوجّه خدا کند، بخصوص نماز عصر را بیشتر مواظب باشد و در نماز که وسیله تقرب به خدا است و بلکه معراج مؤمن است خضوع و خشوع کامل داشته باشد تا موفّق به کمالات روحی گردد.

برداشت از آیه ۲۴۵

(قبض و بسط)

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا
كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

از این آیه استفاده می شود با اینکه همه چیز حقیقتاً ملک خدا است ولی خدای تعالی با بشر مانند کسی که مستقلاً در مقابل او قرار گرفته عمل فرموده و از او قرض الحسنه می خواهد این به خاطر کرامتی است که خدای تعالی به او فرموده و او را یک موجود مستقل قرار داده و ضمناً به سالک الی الله فهمانده که قبض و بسط در دست خدا است تا انسان به خاطر این قبض و بسط به خدا برسد و با او ملاقات کند.

برداشت از آیه ۲۵۴

(انفاق)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَا

يَبْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

سالک الی الله باید بتواند در دنیا فعالیت کند که از رزق الهی کاملاً برخوردار باشد و خدای تعالی نعمتش را فراوان به او عنایت کند تا محتاج دیگران نباشد و از هر گونه تنبلی و انزوا دوری کند بلکه باید بتواند از آنچه خدا به او داده انفاق کند. زیرا روزی خواهد رسید که هیچ چیز جز همین انفاق برای او فایده ندارد و آنهایی که از رزق خود انفاق نمی کنند و کفران می کنند ظالمند.

برداشت از آیات ۲۵۶-۲۵۷

(هدایت)

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا
انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا
يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ
الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

خدای تعالی فقط ما را به کمالات روحی راهنمایی کرده ما را از راه انحرافی بر
حذر داشته و هیچ کس را با اراده خود اجبار به داشتن دین مقدس اسلام نکرده، بشر
به قدری اختیار دارد که می تواند پشت به خدا کند و طاغوت ها را بپرستد ولی
خوبان و مؤمنان طاغوت را ترک کرده، به خدا ایمان آورده و به ریسمان محکم الهی
ارتباطی که هیچگاه پاره نمی شود و بین خدا و خلق قرار گرفته و قطعاً مراد چهارده
معصوم علیهم السلام اند متوسل شده و به این وسیله به رشد و کمالات می رسند.

سالک الی الله باید ولایت الهی را بپذیرد تا آن که خدا او را از ظلمات صفات
رذیله و جهل به سوی نور هدایت و تزکیه نفس بیرون ببرد ولی کفار و کسانی که
اهمیت به سیر و سلوک نمی دهند و طاغوت ها را سرپرست خود قرار می دهند اگر
جزیی علم و دانش و یا صفات حمیده ای داشته باشند آنها را هم از دست می دهند
و آنقدر بی ارزش می شوند که در آتش همیشه می مانند.

برداشت از آیات ۲۶۱-۲۶۳

(انفاق)

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا أَذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾ قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾

سالک الی الله باید بداند که بزرگترین وسیله‌ای که به او در پیشرفت‌های معنوی کمک می‌کند انفاق در راه خدا است و از خصوصیات انفاق این است علاوه بر آن که از مال انسان در واقع چیزی کم نمی‌شود بلکه هر مقدار خلوص بیشتری در انفاق داشته باشد خدای تعالی بیشتر آن را اضافه می‌کند. کسانی که انفاق می‌کنند و منتی به طرف نداشته و او را اذیت نمی‌کنند به مقام اولیاء خدا که آنها خوفی ندارند و هیچگاه محزون نمی‌شوند خواهند رسید.

و همه بدانیم که گفتن مواعظ و دادن غذای روحی به دیگران و به رشد آنها کمک کردن بهتر از صدقه دادنی است که انسان طرف را اذیت کند و به او منت بگذارد.

برداشت از آیات ۲۶۴-۲۶۷

(انفاق بدون منت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي
يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ
كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ
عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾ وَ
مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ تَبْيِيتًا مِنْ
أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ
لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيَوَّدُ أَحَدُكُمْ
أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ
فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

سالک الی الله وقتی صفات رذیله اش تهذیب شد اگر به کسی محبتی چه مادی و
چه معنوی نمود نباید به او کاری که مایه اذیت او باشد دستور دهد و منت بگذارد.
زیرا می داند که منت گذاشتن و اذیت کردن صدقه او را باطل می کند و او هیچگاه ریا
نمی کند. زیرا می داند که ریا مال کسی است که به ثوابی که در نزد خدای تعالی در
روز قیامت است اعتقاد ندارد.

سالک الی الله انفاقش فقط و فقط برای رضای پروردگار است و می داند که خدا
ثوابش را برایش ثابت نگه می دارد و بلکه سودش را چندین برابر کرده و به حسابش
واریز می نماید تا برای خودش و فرزندانش در دنیا و آخرت باقی بماند.

برداشت از آیات ۲۶۷ - ۲۷۲

(فواید انفاق)

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً
 مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَ
 مَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَ مَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو
 الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾ وَ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُهُ وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا
 هِيَ وَ إِنْ تُخْفَوْهَا وَ تُؤْتَوْهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَ يُكْفَرْ
 عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ
 عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ
 خَيْرٍ فَلَا يُنْفِسْكُمْ وَ مَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَ مَا تُنْفِقُوا
 مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

سالک الی الله باید از اموالی که از راه حلال به دست آورده انفاق کند و از مال
 حرام و مال مردم بخصوص اگر مردم او را امین اموال خود قرار داده‌اند بیجا انفاق
 نکند.

سالک الی الله باید بداند که شیطان به او وعده فقر و ناتوانی می دهد و او را همیشه به کوتاهی در پیشرفت های مادی و معنوی سرزنش می کند و به خاطر آن که او را تضعیف نموده، به فحشاء و منکرات می کشاند ولی خدا به شما وعده کمک داده و لغزش های شما را می بخشد، به شما تفضل نموده و اگر اهل تزکیه نفس شوید حکمت را که همان شناخت حقایق اشیاء است به شما الهام کرده و مرحمت می فرماید که در این صورت به شما خیر کثیری عنایت فرموده است.

نذرهایی که می کنید ادا نمایید، صدقه را علنی یا در خفا به فقراء بدهید. این اعمال برای شما و کمالاتان بهتر است زیرا گناهان شما را پاک می کند. نفستان را تزکیه می کند و به هدایت دیگران بیشتر از آنچه وظیفه تان هست کاری نداشته باشید. زیرا خدای تعالی خودش عهده دار هدایت کامل آنها است و انفاق شما را منظور و به آنچه وعده فرموده وفا می کند و کوچکترین ظلمی به کسی نمی نماید.

برداشت از آیه ۲۷۳

(عفت نفس)

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُخْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ

عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

سالک الی الله باید عفت نفس داشته باشد و جز به پروردگارش اعتماد نکند، چشم‌داشتی به مال مردم نداشته باشد هر چند فقیر و مستمند باشد، به اصطلاح تا می‌تواند صورتش را با سیلی سرخ نگه دارد و از مردم در امور مالی سؤال نکند، همیشه به پایین‌تر از خود در مادیات نگاه کند و معتقد باشد که خدا او را می‌بیند و به مشکلاتش رسیدگی می‌کند.

برداشت از آیه ۲۷۴

(فایده انفاق)

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

یکی از فواید انفاق این است که سالک الی الله را از رذایل پاک می کند، نفسش را تزکیه می کند، خدای تعالی به او کمک می کند تا به مقام اولیاء خدا برسد که برای اولیاء خدا نه خوفی هست و نه برای چیزی محزون می شوند.

برداشت از آیه ۲۸۵

(ایمان)

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَ
مَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

سالک الی الله باید دائماً در آیات الهی تفکر کند تا ایمانش به خدا، رسول و ملائکه تقویت شود، اطاعت و بندگی اش به خدای تعالی زیاد شود و پیغمبر اکرم را که اوّل مؤمن به قرآن و دستورات الهی است الگوی خود قرار دهد و بداند که بازگشتش به سوی پروردگارش خواهد بود.

برداشت از آیه ۲۸۶

(مناجات با خدا)

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا
بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى

الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

سالک الی الله باید در معرفت خدا آنچنان عمیق باشد که بداند پروردگارش به قدر
وسع او بیشتر بر او تکلیف نمی‌کند و با ذات مقدس پروردگار با پیمودن مراحل
تزکیه نفس، انس بگیرد، مناجات کند، خود را از امت مرحومه که رحمت خاص
خدا شامل آنها شده بداند و در همه حال عفو، مغفرت و رحمت را از پروردگارش
مطالبه کند و خود را آنچنان بسازد که بتواند با یاری پروردگار بر کفار بخصوص
شیطان غلبه نماید.

«سوره آل عمران»

برداشت از آیات ۱۴-۱۵

(ترک شهوات)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ
الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَ
الْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ ﴿١٤﴾
قُلْ أُوْثِقُوا بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَ
رِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

طبیعتاً برای انسان شهوت‌های جنسی، محبت به فرزند و ظروف طلا و نقره و اموال
فراوان از کشاورزی و دامداری و به طور کلی آنچه انسان از زندگی دنیا لذت می‌برد،
او را از همه چیز غافل می‌کند ولی سالک الی الله باید حواسش جمع باشد و بداند
که تقوا، بهشت، همسران پاک و پاکیزه در بهشت و رضایت پروردگار از همه آنچه در
دنیا از لذائذ وجود دارد بهتر است و خدا به قلوب بندگان و آنچه می‌کند بینا
است.

برداشت از آیات ۱۶-۱۷

(توبه)

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ قِنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّابِرِينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الْقَانِتِينَ وَ الْمُتَّقِينَ وَ
الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

سالک الی الله در مقام مناجات با پروردگار بیشتر از هر چیز به ایمانش تکیه کرده و بخشش خدا را از لغزش هایش طلب می کند و مهمترین آرزویش این است که از عذاب آتش حفظ شود.

سالک الی الله در مقابل رسیدن به خدا مشکلات را تحمل می کند، صداقت به خرج می دهد، در مقابل پروردگارش خضوع و خشوع می کند، به دیگران انفاق می نماید و در سحرها از خدای تعالی طلب بخشش می کند.

برداشت از آیات ۲۱-۲۲

(نتیجه کفر)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَ
 يَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ
 أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

کفران هدایت های الهی آن قدر انسان را به بدبختی می کشاند که بدون جهت دست
 به کشتن اولیاء خدا و انبیاء که مردم را به عدل و قسط دعوت نموده دراز می کنند.
 اینها بدانند که اعمال خوبشان هم در دنیا و آخرت از بین می رود و هیچ کس به آنها
 کمک نمی کند.

برداشت از آیات ۳۱-۳۲

(محبت)

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
 ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ
 فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

سالک الی الله باید در مرحله محبت، آنچنان خدا را دوست داشته باشد که محبت دیگری در دلش راه پیدا نکند و از خدا بخواهد تا خدای تعالی هم او را دوست بدارد، گناهان او را ندیده بگیرد و راه بدست آوردن این محبت تنها و تنها اطاعت از رسول خدا است و باید بداند که خدا کفران کنندگان را دوست نمی دارد.

برداشت از آیات ۵۶-۵۸

(نتیجه کفر و ایمان)

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذُّهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ
 مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾
 ذَلِكَ تَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

کسی که حق را بپوشاند و حقوق الهی را کفران کند در دنیا و آخرت وجدانش او را به عذاب سختی مبتلا می کند و هیچ کس به کمک او نمی آید اما کسی که الطاف پروردگار را منظور کند و به خدای تعالی ایمان داشته باشد و کارهای شایسته کند در دنیا و آخرت به پاداش های خوبی خواهد رسید. این حقیقتی است که خدا در قرآن به عنوان حکمت بیان فرموده است.

برداشت از آیه ۶۴

(اتحاد و دوستی)

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾

سالک الی الله تا می تواند باید با مردم ائتلاف و ارتباط داشته باشد و در مقابل دشمن مشترک وحدت خود را با دیگران حفظ کند تا جایی که خدای تعالی یهود و نصاری را برای مبارزه با دشمنان مشترکشان با مسلمانها دعوت به اتحاد فرموده و آنها را در مقابل معاندین و کفار بسیج فرموده است.

برداشت از آیات ۶۹-۷۱

(اظهار حقیقت)

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

سالک الی الله باید همیشه هدایت دیگران را بخواهد و اگر گمراهی مردم را دوست داشته باشد به هیچ وجه موفق به کمالات نمی شود.

سالک الی الله باید نشانه های خدا را دقیقاً درک کند و روی حق پرده نیندازد و آنچه حقیقت دارد همان را اظهار کند.

برداشت از آیات ۷۵-۷۷

(بعضی از مردم روز قیامت تزکیه نمی شوند)

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُودِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُودِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ فَإِنَّمَا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

سالک الی الله باید اعمالی انجام دهد که مردم او را امین خود بدانند و اگر چیزی به او سپردند لازم نباشد که با زحمت از او بگیرند.

سالک الی الله باید به عهدش وفا کند و تقوا داشته باشد زیرا خدا متقین را دوست دارد.

سالک الی الله باید در عهدی که با خدا بسته و برای ایمانش ارزش زیادی قایل باشد زیرا اگر این چنین نبود خدای تعالی در روز قیامت به او محبت نمی کند، با او حرف نمی زند، به او نگاه نمی کند و او را از صفات رذیله تزکیه نمی نماید و طبعاً در عذاب دردناکی باقی خواهد ماند.

برداشت از آیات ۷۸ - ۸۰

(عجب و غرور)

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ
الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا
كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَةَ ثُمَّ يَقُولَ
لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا
كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ
تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾

سالک الی الله باید از هر چیزی مهمتر و بدتر دروغ بستن به خدا و کتاب خدا را
بداند و از آن پرهیز کند.

سالک الی الله برای حکمتی که خدا در قلب او قرار داده نباید مغرور شود و
مردم را به بندگی خود دعوت کند فقط باید بداند که زمانی ارزش وجودی پیدا
می کند که خود را رابط بین خدا و خلق در تعلیم کتاب بشناسد.

سالک الی الله باید بداند که هیچ کس در ردیف خدای تعالی حتی ملائکه و
انبیاء ربوبیت مستقلی ندارند بلکه تنها آنها واسطه فیوضات الهی هستند.

برداشت از آیات ۸۶ - ۹۰

(توبه)

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَ شَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَ جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾
 أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾
 خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَ لَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٨﴾
 إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَ أَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾
 إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَ أُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾

سالک الی الله نباید در ایمان و اعتقاداتش متزلزل باشد و به خود ظلم کرده از راه حق منحرف شود که اگر این چنین شد از رحمت و مهربانی خدا ملائکه و همه مردم دور است. همیشه در عذاب الهی باقی خواهد ماند و به هیچ وجه موفق به کمالات نخواهد شد. خدا و ملائکه و اولیای او، او را مورد توجه قرار نخواهند داد مگر آن که قدم در مرحله توبه نصح بگذارد، خود را از صفات رذیله پاک کند و اعمال شایسته انجام دهد که خدا در این صورت بخشنده و مهربان است. اما اگر باز هم به این تزلزل ادامه داد دیگر خدا توبه او را قبول نمی کند زیرا معنی توبه نصح این است که به گناه و کفر به هیچ وجه برنگردد.

برداشت از آیه ۹۱

(اهمیت عقاید قبل از تزکیه نفس)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوْا وَ هُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلْءُ
الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَ مَا لَهُمْ

مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩١﴾

سالک الی الله باید کوشش کند که قبل از تزکیه نفس و قبل از مرگ، خود را از کفر و ناسپاسی نجات دهد و الا اگر اعتقادات صحیحی نداشته باشد و کافر بمیرد در عالم برزخ و قیامت خدای تعالی آنها را نمی بخشد و کمکی به او نمی کند؛ اگر چه تمام کره زمین را پر از طلا کرده و تقدیم نماید و یا آنها را انفاق کند. از اینجا معلوم می شود که اگر کسی اصول عقایدش صحیح نباشد انفاقش بی فایده و پس از مرگ راهش مشخص است، برای آنها عذاب دردناکی آماده شده و کسی نمی تواند به آنها کمک معنوی کند.

برداشت از آیه ۹۲

(انفاق شایسته)

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

سالک الی الله باید خود را به نحوی تربیت کند که از آنچه خودش دوست دارد
به دیگران انفاق نماید. زیرا کیفیت انفاق و کمیت آن هر دو نزد خدا محفوظ است.

برداشت از آیه ۹۹

(سدّ راه خدا)

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَن آمَنَ تَبْعُونَهَا

عَوَجًا وَ أَنْتُمْ شُهَدَاءُ مَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

بدترین کارها سدّ راه خدا است، یعنی کسانی که نگذارند مردم به حقیقت دین برسند و افکار باطل را به آنها تزریق کنند، از چهارچوب آیات قرآن و روایات خارج شوند و مطالب نادرست را به خورد مردم بدهند. سدّ راه خدا کرده‌اند.

برداشت از آیات ۱۰۱ - ۱۰۲

(مرحله صراط مستقیم)

وَ كَيْفَ تَكْفُرُونَ وَ أَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَ فِيكُمْ رَسُولُهُ وَ مَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

سالک الی الله باید در تقوا آن قدر پیشرفت و تمرین کند که خود را به مقام اعتصام برساند اعتصام در حقیقت امتناع است و از (عصم) گرفته شده؛ یعنی فرد با تقوا آن قدر خود را از گناه ننگه می‌دارد و معرفت خدا، رسول خدا و پیشوایان دین یعنی ائمه اطهار به او کمک می‌کنند تا او از همه بدی‌ها ننگه داشته می‌شود و به مرحله ضعیف عصمت انبیاء می‌رسد؛ یعنی خودبخود گناه نمی‌کند و بلکه گناه را دوست نمی‌دارد و اگر همه مردم این گونه شدند، تفرقه و جدایی در بین آنها نبوده و از لب گودال آتش هواهای نفسانی نجات پیدا می‌کند و این معنی در زمان ظهور حضرت ولی عصر روحی فداه صد درصد تحقق پیدا می‌کند زیرا همه اهل تزکیه نفس می‌شوند، و همه در صراط مستقیم قرار می‌گیرند و به تقوای حقیقی و اعتصام واقعی موفق می‌گردند.

برداشت از آیات ۱۰۴-۱۰۵

(هدایت مردم)

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾

بدون تردید همه افراد نمی توانند مربی دیگران باشند. حتی علمایی را دیده ایم با اینکه اهل معنی بوده اند ولی مربی نبوده اند اما لازم است جمعی راه و روش تربیت دیگران را یاد گرفته و از خدای تعالی کمک بگیرند، مردم را به تزکیه نفس و عقاید صحیح دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند تا از یاران امام عصر روحی فداه شوند؛ در این صورت حتی اگر از دنیا رفتند روح آنها معین خواهد بود.

برداشت از آیه ۱۱۰

(امر به معروف و نهی از منکر)

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

سالک الی الله باید به نحوی خود را بسازد که بتواند رهبری مردم را عهده‌دار باشد، مردم را به لقاء خدا برساند، آنها را از بدی‌ها نهی کند و به سوی خوبی‌ها بکشانند و خودش ایمان کاملی داشته باشد که اگر عهده‌دار این کارها شود، هم برای او و هم برای پیروانش بهترین چیزها در دنیا و آخرت خواهد بود.

برداشت از آیات ۱۱۲-۱۱۵

(سحر خیزی)

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أَیْنَ مَا تُلْفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ وَ حَبْلٍ مِنَ
النَّاسِ وَ بَأُوْءُ بَعْضٍ مِنَ اللَّهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمُسْكَنَةُ ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا یَكْفُرُونَ بِآیَاتِ اللَّهِ وَ یَقْتُلُونَ الْأَنْبِیَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَ كَانُوا یَعْتَدُونَ ﴿۱۱۲﴾ لَیْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ یَتْلُونَ آیَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّیْلِ وَ هُمْ
یَسْجُدُونَ ﴿۱۱۳﴾ یُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْیَوْمِ الْآخِرِ وَ یَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَ یَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ یُسَارِعُونَ فِی الْخَیْرَاتِ وَ
أُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۴﴾ وَ مَا یَفْعَلُوا مِنْ خَیْرٍ فَلَنْ یُكْفَرُوهُ
وَ اللَّهُ عَلِیمٌ بِالْمُتَّقِینَ ﴿۱۱۵﴾

یکی از کارهایی که سالک الی الله باید انجام دهد سحرخیزی و تهجد است. باید در
آن موقع قرآن بخواند و در آیات الهی تدبر کند و در تمام خوبی‌ها بر همه سبقت
بگیرد، با سرعت به طرف کمالات برود، از مردم هم دستگیری کند و بداند که به
جزای اعمال نیکش خواهد رسید.

برداشت از آیات ۱۱۶ - ۱۲۱

(کفار و نادان‌ها)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾ مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنْ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَسْكُمُ حَسَنَةٌ تَسُوءُهُمْ وَإِنْ تَصِبْكُمُ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَضُرُّوهُمْ وَتَنْفَعُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنْ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّى الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

کفار و بعضی نادان‌هایی که مثل کفارند گمان می‌کنند که مال و اولاد آنها را از

همه چیز بی نیاز می‌کند. با تجربه ثابت شده که این فکر بسیار غلط است. زیرا تنها و تنها خدا است که انسان را در دنیا و آخرت بی نیاز می‌کند و خدا آنها را در آتش نادانی و جهلشان مغلّد می‌فرماید.

اینها در راه رسیدن به اهداف غلطشان مخارجی را به عهده می‌گیرند ولی به جای آن که استفاده کنند خدای تعالی به خاطر ظلمی که به خود کرده‌اند و کافر شده‌اند اموال آنها را از بین می‌برد و سودی نصیب آنها نمی‌شود و بدانید که خدا به آنها ظلم نمی‌کند، بلکه آنها خودشان هستند که به خود ظلم کرده‌اند.

سالک الی الله نباید با این دسته از کفار دوست صمیمی شود؛ آنها چون باطنشان به صفات رذیله آلوده است، در کارهایشان خلل و فساد ایجاد می‌کنند، آنها در دل بغض شما را دارند و گاهی هم ظاهر می‌شود، شما چون پاکید آنها را با صفای دل دوست دارید و به آنها اعتماد می‌کنید ولی آنها در باطن شما را دوست ندارند، اگر به شما نعمت خوبی برسد ناراحت می‌شوند و اگر ناراحت شوید آنها خوشحال می‌شوند. مرگ بر آنها باد. بگذارید با آن عداوت و دشمنی شان بمیرند. زیرا اگر شما صبر کنید و تقوا داشته باشید ضرری از آنها به شما نمی‌رسد.

برداشت از آیات ۱۳۳ - ۱۳۶

(بهشت، زندگی ابدی است)

و سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ
 الْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَ
 الضَّرَّاءِ وَ الْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَ الْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَ اللَّهُ يُحِبُّ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
 ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَمْ
 يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَ هُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم
 مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا وَ نِعَمَ أَجْرٍ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾

سالک الی الله نباید زندگی را تنها منحصر به زندگی دنیا بداند. زیرا زندگی حقیقی و
 پردوام او از این به بعد شروع می شود و خدای تعالی برای او باغ و بوستانی که به
 وسعت آسمان ها و زمین است آماده کرده، پس باید به طرف آن همه نعمت با
 سرعت حرکت کند؛ یعنی در حال داشتن و نداشتن روحیه انفاق داشته باشد،
 غضبش را کنترل کند، از بدی های مردم بگذرد و اگر خدایی نکرده گناهی انجام داد
 و به خود ظلم کرد، فوراً به یاد خدا بیفتد و از او عذرخواهی کند و بلکه توبه نصوح
 نماید که اگر این کارها را کرد خدا او را می بخشد و چون او از نیکوکاران است، خدا
 او را دوست می دارد و او را به آن باغ و بوستان جاودانی می رساند.

برداشت از آیات ۱۳۷ - ۱۳۸

(استحباب مسافرت کردن)

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ
 مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾ وَلَا تَهْنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنْتُمْ

برای سالک الی الله مستحب است که در روی زمین بسیار مسافرت کند و ببیند
 که عاقبت دروغگویان و دیگران که قبلاً بوده‌اند چه شده است.

سالک الی الله اگر می‌خواهد به خدا نزدیک شود و او را ملاقات کند باید قرآن
 زیاد بخواند. زیرا قرآن راهنمای سالکین الی الله است او را موعظه می‌کند به شرط آن
 که او اهل تقوا باشد.

برداشت از آیه ۱۳۹

(استقامت)

مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ إِنَّ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَ تِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ

سالک الی الله نباید به هیچ وجه ضعف و سستی در مشکلات به خود راه دهد و با توجه به خدای تعالی نباید به هیچ وجه محزون شود که اگر این چنین شد و ایمان داشت از همه برتر و بهتر است.

برداشت از آیات ۱۴۲ - ۱۴۳

(امتحان خدای تعالی)

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

جمعی که اهمیّت به تزکیه نفس نمی دهند و می خواهند خود را جزو تزکیه شدگان و پاکان معرفی کنند، در میان مردم تظاهر به خوبی می کنند و خود را از اولیاء خدا می دانند و فکر می کنند که اهل بهشت اند ولی وقتی خدای تعالی امتحانی برای آنها پیش می آورد، آنها معرفی می شوند و خود را ضایع می کنند.

برداشت از آیات ۱۴۷ - ۱۴۸

(استقامت)

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي

أَمْرِنَا وَتَبَّتْ أَقْدَامُنَا وَانْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَاتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنِ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

سالک الی الله باید با تمام نیرو و مراحل تزکیه نفس را بگذراند و بتواند جهاد اصغر و اکبر را انجام دهد، از خدای تعالی بخواهد گناهان او را بیامرزد و اگر در امور زندگی اسراف کرده بر او سخت نگیرد، او را محکم و پابرجا در مقابل مشکلات نگه دارد و او را در تمام امور یاری فرماید.

برداشت از آیه ۱۵۹

(مهربانی)

فِيمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا
مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

سالک الی الله باید به همه مهربان باشد و باید با مؤمنین الفت داشته باشد، به نحوی سخت دل نباشد که مردم از او دوری کنند، عفو و گذشت را شعار خود قرار دهد، برای مردم طلب مغفرت کند، در کارهای مهم با اهلش که نزد او امینند مشورت کند و به خدای تعالی توکل نماید زیرا خدا توکل کنندگان را دوست می‌دارد.

برداشت از آیه ۱۶۴

(نقش پیامبر اکرم در پیشرفت سالک الی الله)

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ
كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾

سالک الی الله باید از خدای تعالی که برای هدایت او پیامبری از بهترین پیامبران
فرستاده ممنون باشد. آن پیامبر برای رشد و سیر او به سوی کمالات، اول آیات
قرآن را برای او می خواند و به او راه تزکیه نفس را نشان می دهد، حقیقت قرآن،
تفسیر و تأویل آن را به او تعلیم می دهد و در نتیجه حکمت و شناخت حقایق اشیاء
را به او یاد می دهد و اگر این نبود مردم در گمراهی کاملی بودند.

برداشت از آیات ۱۶۹ - ۱۷۱

(سالک الی الله همدوش شهداء است)

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

سالک الی الله اگر تزکیه نفس کند مانند شهداء در آسمان چهارم در بهشت برزخی زنده است و در نزد پروردگارش روزی می خورد و مانند اولیاء خدا ترسی ندارد و محزون نمی شود، به نعمت های خدا و تفضلش بشارت داده می شود و خدا اجر او را ضایع نمی کند.

برداشت از آیات ۱۷۲-۱۷۵

(استقامت)

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾ الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾ فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمَسْسَهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾

سالکین الی الله چون دارای استقامت اند اگر به آنها گفته شود که همه مردم علیه شما قیام کرده اند از آنها بترسید. آن قدر با ایمان و محکمند که می گویند: «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» یعنی خدا برای ما کافی است او خوب و کیلی است، خدای تعالی نمی گذارد به آنها بدی برسد و در عوض نعمت و فضیلت به آنها عنایت می کند و به رضوان الهی می رسند.

همه بدانید این ترساندن ها کار شیطان است که تنها و تنها فرمانبردارانش را از مردم می ترساند. اما سالک الی الله و مردم با ایمان نباید از هیچ چیز بترسند و بلکه تنها از خدا باید بترسند اگر ایمان دارند.

برداشت از آیه ۱۷۸

(کفر)

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُثَلِّي لَهُمْ خَيْرٌ لَّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا

نُثَلِّي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾

آنهایی که در دنیا دلی خوش و خرم و عمر طولانی دارند ولی کافر و یا فاسقند نباید فکر کنند که خدا آنها را دوست داشته و به آنها مهلت داده است بلکه لازمه این کفر و آن آسایش، این بی توجهی آنها به حقایق این است که گناه بیشتری بکنند تا به عذاب بیشتری مبتلا گردند.

برداشت از آیه ۱۷۹

(امتحان)

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ
مِنَ الطَّيِّبِ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ
يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَ
تَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾

مهم ترین مسأله‌ای که در دنیا برای مؤمنین و سالکین الی الله از جانب خدای تعالی وجود دارد امتحان آنها است. لذا خدای تعالی در دنیا افراد خبیث را از پاکان جدا می‌کند و هیچ کس را از آینده نامعلوم امتحان آنها مطلع نمی‌کند تا بهتر امتحان بدهند ولی این اصل مسلم است که اگر کسی ایمان داشته باشد و تقوی پیشه کند در امتحان موفق خواهد بود و خدای تعالی به او کمک بزرگی خواهد فرمود.

برداشت از آیه ۱۸۰

(بخل)

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

سالک الی الله و یا هر کس دیگر که خدا به او اموالی داده نباید فکر کند که اگر از انفاق آنها بخل نماید برای او بهتر است بلکه برای او بدتر است زیرا علاوه بر آن که از صفت زشت بخل نجات پیدا نکرده اموالش مانند درختی که هرس نشده کم ثمر می شود و روز قیامت هم وبال گردن او می گردد. مگر نمی داند که همه چیز مال خدا است و باید رضایت خدای تعالی را جلب کند تا خدا همه چیز به او بدهد.

برداشت از آیه ۱۸۶

(امتحان)

لَتُبْلَوْنَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ
تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

سالک الی الله باید به وسیله مال و جانش امتحان بدهد زیرا همیشه در دنیا مردمانی
بوده اند که دیگران بخصوص مؤمنان را اذیت زیادی می کرده اند. اگر سالک الی الله
به وسیله استقامتش توانست صبر کند و تقوایش را حفظ نماید موفق است.

برداشت از آیه ۱۸۸

(ستایش بیجا)

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا
لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ

برای سالک الی الله پرخطرترین صفتی که نباید داشته باشد والا او را از پای
درمی آورد صفت حب جاه و مقام است.

سالک الی الله نباید دوست داشته باشد که مردم بخصوص به آنچه در او نیست
او را ستایش کنند. زیرا او با این صفت به هیچ وجه از عدم موقّیّت نجات پیدا
نمی کند و عذاب دردناکی در انتظار او است.

برداشت از آیه ۱۹۵

(هجرت)

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ
 أَنْتَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَآخَرُ جُؤا مِنْ دِيَارِهِمْ
 وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَا أَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ
 لَا دُخْلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
 وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

سالک الی الله باید از محلی که نمی تواند در آنجا به راهش ادامه دهد مهاجرت کند
 و اگر در راه خدا او را تبعید کردند یا او را اذیت نمودند یا با او جنگ کردند و او اینها
 را تحمل نمود، خدای تعالی گناهان او را جبران می کند، او را در راهش موفق
 می نماید، او را در باغ و بوستان های مملکی و ملکوتی در دنیا و آخرت وارد می کند و
 بهترین ثواب ها را به او می دهد.

برداشت از آیات ۱۹۶-۱۹۸

(دنیای کفار)

لَا يُغْنِيكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَنَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ
مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾

سالک الی الله نباید ظاهربین باشد و اگر دید کفار چند روزی که در دنیا هستند وضع مالی خوبی دارند بدانند که دنیا در مقابل زندگی ابدی آخرت که خدای تعالی به بشر وعده فرموده بسیار ناچیز است. اینها اگر دنیا دارند آخرت را از دست داده و جایگاهشان جهنم است که بسیار بد جایگاهی است ولی اگر اهل تقوی به راهشان ادامه دهند، دنیای زودگذر می‌گذرد ولی در زندگی ابدی قرار می‌گیرند آن هم در باغ و بوستان‌های سرسبزی که از زیر قصرهای آنها آب جاری است و این هدیه را از جانب خدای تعالی دریافت می‌نمایند.

برداشت از آیه ۲۰۰

(صبر و ارتباط)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ

لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سالک الی الله باید صبر را که یکی از ارکان مهم استقامت است در تمام دوران زندگی در رأس امور خود قرار دهد و راهنمای دیگران هم در این موضوع باشد و با هم مسلکانش و بخصوص با امام زمانش که صلوات خدا بر او باد ارتباط داشته باشد تا موفق شود.

«سوره مبارکه نساء»

برداشت از آیه ۱

(مراحل تقوی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
تَسْأَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾

تقوی داری سه مرحله است؛ یعنی با پیمودن مراحل تزکیه نفس تقوی رشد می کند.
در مرحله اول واجب و لازم است که انسان در ردیف یقظه و توبه خود را
مجبور به ترک گناه و انجام واجبات کند.

در مرحله دوم در ردیف استقامت و صراط مستقیم تقوی تقویت می شود و با
کمال استقامت سالک الی الله در صراط مستقیم به سوی تزکیه نفس می رود و به همین
ترتیب وقتی هفت مرحله تزکیه نفس تمام شود به هر سه مرحله تقوی موفق شده.
یعنی به مقام اعتصام که مرحله کامل تقوی است رسیده که ترک گناه نه آن که تنها برای
او مشکل نیست بلکه نمی تواند گناه بکند؛ یعنی معرفتش و کمالاتش به او اجازه
نمی دهد که گناهی انجام دهد و از ترک گناه لذت ببرد.

برداشت از آیات ۱۷-۱۸

(مرحله توبه)

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ الشُّوْءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ
مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿١٧﴾ وَ لَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا
خَضَرَ أَحَدُهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَ
هُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

مرحله توبه مرحله کلیدی سیر الی الله است و بهترین توبه ها توبه نصوح است؛ یعنی شخص تائب نباید دوباره به سوی گناه برود. یا لااقل تصمیم بر ترک گناه صد در صد داشته باشد و به مجرد آن که گناهی روی جهالت مرتکب شد فوراً توبه کند تا خدای تعالی توبه او را بپذیرد ولی اگر تا دم مرگ توبه نکرد و وقتی احساس سكرات موت را نمود به فكر توبه كردن بيفتد خدای تعالی از او نمی پذیرد، زیرا دیگر نمی تواند به سوی تزکیه نفس حرکت کند.

برداشت از آیات ۲۶-۲۸

(بیان حقایق و توبه)

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾
يُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾
يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾

خدای تعالی به قدری به سالکین الی الله مهربان است که اراده فرموده همه حقایق را برای آنها بیان کند، آنها را به راه راست هدایت فرماید و توبه آنها را قبول کند ولی شیطان سیرتانی که پیرو شهوت رانی ها هستند مایلند که آنها را به خود گرایش دهند تا گمراه نمایند که نباید به آنها توجه نمود ولی خدای تعالی به سالکین الی الله کمک می کند و برای آنها مشکلات را تخفیف می دهد.

برداشت از آیه ۳۱

(جبران گناهان)

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ
نُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

خدای تعالی به قدری مهربان است که اگر مردم با ایمان بخواهند به سوی خدا حرکت کنند و توبه نمایند، اگر از گناهان کبیره دوری کنند خدای تعالی علاوه بر آن که از گناهانشان می‌گذرد به آنها اجازه ورود به مراحل کمالات را می‌دهد و آنها را موفق به سیر و سلوک می‌نماید.

برداشت از آیه ۳۲

(نتیجه جدیت)

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ ۚ لِلرَّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

سالک الی الله باید بداند که هر کسی به قدر فعالیت و جدیتش دارای فضیلت و کمال می شود و کسی نباید بدون آن که زحمتی بکشد آرزوی کمالاتی که به دیگران داده شده داشته باشد ولی در عین حال پس از جدیت از فضل خدای تعالی هم درخواست کند که او را موفق به تزکیه نفس و کمالات بفرماید.

برداشت از آیات ۳۶-۳۷

(دستوراتی برای موقّعیّت)

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ
الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ الَّذِينَ
يَخْلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٧﴾

سالک الی الله برای موقّعیّت خود باید این دستورات را عمل کند:

اول: خود را به مقام بندگی کامل برساند، آن گونه‌ای که در اعتقاد و در عمل
کسی را شریک خدای تعالی قرار ندهد.

دوم: به پدر و مادر نیکی کند.

سوم: به اقوام و یتیم‌ها، کسانی که بیچاره‌اند، همسایگان، دوستان هم‌مسلك و
در راه ماندگان محبّت کند زیرا خدای تعالی افراد خودخواه متکبر را دوست
نمی‌دارد.

چهارم: آن که سالک الی الله با جدیّت کوشش کند که مردم از گفتار و اعمال او
بخل را یاد نگیرند تا به دیگران انفاق نکنند.

پنجم: الطاف الهی را که خدا از فضلش به او داده برای مردم نقل کند و کفران
نعمت‌های الهی را ننماید. زیرا خدای تعالی او را به عذاب خوارکننده‌ای مبتلا می‌کند.

برداشت از آیات ۳۸ - ۳۹

(ریا)

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا
بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾
وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ
اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

سالک الی الله بیشتر از هر چیز باید از ریاکاری که به عبارت دیگر بی‌اعتنایی و
توهین به خدا است بترسد. زیرا اگر کسی اعتقاد به خدا و روز قیامت داشته باشد به
هیچ وجه ریا نمی‌کند و اعمال خود را برای جلب توجه مردم انجام نمی‌دهد و
شیطان را با خود همراه نمی‌نماید.

برداشت از آیه ۴۰

(ظلم)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ

مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

به طور کلی ظلم مال شخص ضعیف است و کسی که ظلم می کند می ترسد که مظلوم از دست او فرار کند و یا روزی بر او غلبه نماید. بنابراین خدای تعالی به وزن ذره ای به کسی ظلم نمی کند بلکه اگر سالک الی الله نیکوکار باشد خدای تعالی به او بسیار کمک هم خواهد کرد و او را موفق خواهد فرمود.

برداشت از آیه ۴۴

(حجاب علم)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيحًا مِّنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ الضَّلَالَهَ وَ
يُرِيدُونَ أَن تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

بعضی از مردم با مختصر سوادى از خواندن و یا نوشتن و یا جمع‌آورى سخنان دیگران آنچنان به خود مغرور مى‌شوند و خود را با سواد و عالم مى‌دانند که حاضر نیستند در صراط مستقیم و راه هدایت حقیقی حرکت کنند و حتّی مردم را به گمراهی مى‌کشانند. این افراد در حجاب علم که حجاب ضخیمی است قرار گرفته‌اند و با این حال محال است که به کمالات روحی برسند.

برداشت از آیه ۴۸

(شُرک)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ

مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

سالک الی الله باید بکوشد که دل خود را از صفت شرک صد در صد پاک کند. زیرا

خدا ممکن است هر گناهی را ببخشد ولی شرک را به خاطر آن که گناه بسیار بزرگی است و اهانت به پروردگار است هرگز نمی بخشد.

برداشت از آیه ۴۹

(تزکیه نفس)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾

بعضی از افراد خود را اهل تزکیه نفس می دانند و حال آنکه نه اعتقادات صحیحی دارند و نه در صراط مستقیم اند بلکه منکر تزکیه نفس واقعی هستند و مراحل تزکیه نفس را انجام نمی دهند تا خدا به آنها کمک کند و آنها را موفق به تزکیه نفس نماید.

برداشت از آیات ۵۱-۵۳

(غرور علمی)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

جمعی که به اصطلاح باسواد و عالم نما هستند و چیزی یاد گرفته اند با غرور علم و دانش به هر چیزی مانند «جبت» و «طاغوت» که زرق و برقی دارند خود را مؤمن نشان می دهند و مردمان ضعیف النفس و کافر را گمراه کرده و به آنها می گویند: جبت و طاغوت بهتر از کسانی که آنها ایمان واقعی دارند می توانند راه هدایت را به مردم نشان بدهند (شاید منظور در اینجا از مؤمنین ائمه اطهار باشند.)

برداشت از آیه ۵۴

(مرض حسادت)

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا

آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

آنهایی که تزکیه نفس نکرده اند دائماً نسبت به کسانی که تزکیه نفس کرده و پاک اند و در نتیجه خدا به آنها تفضلاتی داشته، حسادت می کنند و حتی نسبت به اولاد حضرت ابراهیم مانند رسول اکرم و ائمه اطهار که خدا در خاندانشان قرآن و حکمت را نازل فرموده و سلطنت بزرگی به وسیله حجت بن الحسن به آنها خواهد داد، حسادت می ورزند.

برداشت از آیه ۵۸

(امانتداری)

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ
النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

سالک الی الله باید امانتدار باشد، باید امین مردم باشد و اگر خواست قضاوت کند
با عدالت سخن بگوید یا اگر خواست بین مردم حکومت کند باید با عدالت
حکومت کند.

برداشت از آیه ۵۹

(اطاعت خدا و اولیاء خدا)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

سالک الی الله باید صد در صد مطیع خدا باشد و راه اطاعت خدای تعالی این است که مطیع پیامبر اکرم و کسانی که می توانند حتی به مؤمنین امر کنند و خدا آنها را در رأس امور مردم قرار داده (یعنی ائمه اطهار) باشند و اگر مردم در استنباط حکمی اختلاف پیدا کردند به خدا و پیامبر اکرم مراجعه کنند، همیشه میزان اصلی را مد نظر داشته باشند و از صراط مستقیم منحرف نشوند.

برداشت از آیه ۶۰

(تبعیت طاغوت)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ
مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ
يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾

سالک الی الله نباید با غرور خود را مسلمان بداند و حال آنکه طبق دستور
طغیانگران، ظالمین و کسانی که مسلمانان از تبعیت آنها نهی شده‌اند حکومت کند و
بگذارد شیطان او را گمراه نماید.

برداشت از آیات ۶۱-۶۳

(تبعیت از قرآن)

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَ إِلَىٰ الرَّسُولِ رَأَيْتَ
 الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ
 مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاؤُكَ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا
 إِحْسَانًا وَ تَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
 فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَ عِظْهُمْ وَ قُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

سالک الی الله باید تنها به آنچه خدا به رسولش نازل فرموده توجه داشته باشد و
 خود را از منافقانی که نمی‌گذارند راه و روش پیغمبر اکرم پیشرفت کند قرار ندهد
 و از آنهایی نباشد که پیغمبر اکرم و اهل بیت آن حضرت از او در دنیا و آخرت رو
 بگردانند.

برداشت از آیات ۶۴-۶۵

(توسل)

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَ يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

بدون تردید خدای تعالی خواسته که مردم در حوائجشان به واسطه‌هایی که خودش تعیین فرموده مراجعه کنند و آنها را واسطه گرفتن حوائجشان قرار دهند. لذا در این آیه خدای تعالی شرط توبه پذیری و مهربانی خود را واسطه شدن پیغمبر اکرم در طلب آمرزش دیگران قرار داده است.

برداشت از آیات ۶۶-۶۸

(گذشت در راه خدا)

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا
فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا
لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذَا لَا تَأْتِيَنَّهُمْ مِنَ لَدُنَّا أَجْرًا
عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

سالک الی الله باید صد در صد تحت فرمان خدا باشد حتی اگر خدا به او بگوید
باید خود را بخشی یا باید از شهر و دیارت خارج شوی بپذیرد. زیرا اگر این گونه بود
برای استقامت او بهتر است، خدای تعالی کمکش می کند و به صراط مستقیم
هدایتش می فرماید.

برداشت از آیات ۶۹ - ۷۰

(رفقای سالک الی الله)

وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

سالک الی الله به مجرد آنکه قدم به مرحله یقظه و توبه گذاشت و واجباتش را دقیقاً انجام داد، محرمات را دقیقاً ترک کرد و مطیع خدا و رسول خدا شد ولی در این بین از دنیا رفت، ولو آنکه مراحل تزکیه نفسش تمام نشده باشد؛ خدای تعالی او را می پذیرد، تزکیه نفسش را تکمیل می کند و او را با انبیاء و صدیقین و شهداء و صالحین در بهشت آسمان چهارم قرارش می دهد و اینها چه خوب رفقای برای او هستند. این هم تفضل دیگری از جانب خدای تعالی برای سالکین الی الله است.

برداشت از آیات ۷۸-۷۹

(ذکر یونسیه)

أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَا لَهُمْ لَئِنْ أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَشُولًا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

سالک الی الله باید خود را به مقامی برساند که اگر مصیبتی یا ناراحتی چه روحی و چه بدنی به او رسید بداند که یا به خاطر کار خلافی است که کرده یا امتحانش را خوب نداده و یا به ظاهر فقط برای بینندگان مصیبت است ولی برای او که ولی خدا است لذت بخش است و اینها همه از نظری از جانب خدا است ولی به خاطر کاری است که خودش کرده و یا دیگران انجام داده اند قضای الهی این گونه درباره او قضاوت فرموده است. لذا باید با گفتن «ذکر یونسیه» که خدا وعده فرمود مؤمنین را با گفتن آن نجات می دهد از خدای تعالی معذرت بخواهد و ظلم به خود را به خود نسبت دهد و از طرف دیگر هر چه نیکی به او می رسد مستقیماً از جانب خدای تعالی بداند. زیرا محال است که خدای تعالی بشر را خلق کند و او را اذیت کند و بدی ها را برای او بی جهت بخواهد.

برداشت از آیه ۸۵

(شفاعت)

مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَ مَنْ يَشْفَعُ
شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

مُقَيَّتًا ﴿٨٥﴾

بدون تردید شفاعت از شفیع گرفته شده و شفیع به معنی جفت و یا جفت کردن است. بنابراین کسی که بتواند چیزی را که مناسب با چیز دیگری نیست آنها را با هم جفت کند یعنی این را به آن برساند و مناسب کند شفیع است، پس اگر کسی توانست صفات رذیله دیگری را با دستوراتش از بین ببرد او را شفاعت خوبی کرده و از طرف خدای تعالی به او کمک و اجری داده می شود ولی اگر کسی دیگری را به صفات رذیله وادار کند و او را با بدیها جفت نماید او را شفاعت بدی کرده و خودش نیز به بدیها مبتلا می شود.

بنابراین سالک الی الله برای موفقیت خودش هم که شده واسطه رفع صفات رذیله و رساندن خوبیها به مردم باشد تا به کمالات موفق گردد.

برداشت از آیات ۹۵-۹۶

(جهاد با نفس)

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَ
 الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ
 الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا
 وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ
 أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ
 غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾

سالک الی الله باید بداند که نزد خدای تعالی از هر چیز مهمتر جهاد با نفس است، حتی وقتی جهاد با نفس را با جنگ با کفار مقایسه می کنند این را جهاد اکبر و جهاد با کفار را جهاد اصغر می نامند، خدای تعالی رکود و قعود را مذمت فرموده و مجاهدین را بر قاعدین فضیلت داده است. لذا باید سالک الی الله با مقدماتی که در مراحل تزکیه نفس انجام می دهد هر چه جدی تر خود را به مرحله جهاد با نفس برساند تا دارای فضیلت شود و اجر بزرگی دریافت نماید؛ یعنی مورد مغفرت و مهربانی خدای تعالی واقع گردد.

برداشت از آیات ۹۷-۱۰۰

(سؤال ملائکه)

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَ سَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾
إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَ سَعَةً وَمَنْ يُخْرِجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

جمعی از مردم که به سوی خدا نرفته‌اند و تزکیه نفس نکرده‌اند و به خود ظلم نموده‌اند وقتی بمیرند ملائکه از آنها در این ارتباط سؤالاتی می‌کنند، آنها در جواب ملائکه می‌گویند: ما در وطن ضعیف بودیم، پدر و مادر و دیگر اقوام به ما خرده می‌گرفتند و نمی‌گذاشتند دنبال تزکیه نفس و دینمان برویم ملائکه به آنها می‌گویند: مگر زمین خدا توسعه نداشت؟! می‌خواست از وطنتان مهاجرت کنید و به جای امنی بروید و بالاخره بد راهی را انتخاب کرده‌اید و مأوای شما جهنم خواهد بود. اما کسی که به خاطر رسیدن به خدا و گشایش امورش در امر تزکیه نفس هجرت کند و در پی خدا و رسول خدا باشد اگر چه مرگ هم به او مهلت ندهد و در میان راه تزکیه نفس بمیرد؛ خدای تعالی او را به کمالات روحی و تزکیه نفس می‌رساند. زیرا خدا بخشنده و مهربان است.

برداشت از آیات ۱۰۵-۱۰۸

(دستوراتی برای کمالات)

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ
وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾ وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَحْفُونَ مِنَ
النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا
يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

سالک الی الله باید این دستورات را برای موفقیت خود و رسیدن به کمالات عمل

کند:

اول: آنکه باید بین مردم به حق و درستی حکم کند و آنچه برای خود
می خواهد برای مردم نیز همان را بخواهد و از دستور قرآن و اهل بیت تجاوز
نکند.

دوم: نباید به نفع خیانتکاران با مردم خوب و مؤمن دشمنی کند.

سوم: همیشه حالت استغفار و طلب بخشش از خدای تعالی را داشته باشد.

چهارم: طرفدار خائنین نباشد و در این جهت کاملاً دقت کند. آنها از مردم

می ترسند ولی از خدا نمی ترسند.

پنجم: سالک الی الله نباید سخنی را که خدا دوست نمی دارد به زبان جاری کند

و بکوشد صمت و سکوت را بیشتر رعایت کند.

برداشت از آیات ۱۱۰ - ۱۱۱

(استغفار)

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَ مَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ
كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

سالک الی الله باید همیشه در حال استغفار باشد و از خدای تعالی طلب آمرزش از کوتاهی‌هایی که در راه دارد بکند و بداند که اگر کار بدی یا گناهی انجام داد، بر ضرر خود انجام داده و نگذارد این ضرر دوام پیدا کند و بلکه با استغفار آن را جبران نماید.

برداشت از آیه ۱۱۲

(پیروی از حق)

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا

وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾

سالک الی الله باید همیشه پیرو حق باشد و از آن عادتی که مردم اکثراً دارند که گناه خود را به گردن دیگری می اندازند دوری کند که اگر کسی گناه خود را به دیگری نسبت داد بهتان زده، گناه آشکاری کرده و توفیقاتش کم می شود.

برداشت از آیه ۱۱۴

(سربگوشی کردن)

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ
إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

سالک الی الله باید در میان جمع از سربگوشی کردن با دیگران پرهیزد. زیرا ممکن است آنها فکر کنند که اینها مذمت آنها را می کنند و محزون گردند. مگر آنکه فایده اهمی در این کار باشد مثلاً می خواهد به رفیقش بفهماند که به یکی از آنها صدقه ای بدهد یا راهنمایی خوبی به او بکند و یا اصلاح بین دو مسلمان منظور باشد که همه اینها مورد پسند خدای تعالی باشد و در این صورت سربگوشی کردن اشکالی ندارد، به علاوه ممکن است خدای تعالی اجر بزرگی هم به او عنایت فرماید.

برداشت از آیه ۱۱۶

(شرک گناه بزرگی است)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ

مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

سالک الی الله باید بکوشد که مبادا سرسوزنی قلبش آلوده به شرک گردد. زیرا شرک مانند نجاستی است که اگر در ظرفی باشد، هر چه در او بریزند نجس می شود. لذا تا وقتی که نجاست شرک در قلب انسان باشد، خدای تعالی هدایت را نصیب او نمی کند و در وادی دوری، گمراه می شود.

برداشت از آیات ۱۳۲ - ۱۳۳

(توکل)

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾
 إِنَّ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَتَيْهَا النَّاسُ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ
 ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

سالک الی الله باید توکل به خدای تعالی را تمرین کند و معتقد باشد که وکالت پروردگار برای او کافی است. زیرا اگر کسی در امور سیر و سلوکش به خدای تعالی توکل کند و کارها را جدی بگیرد خدای تعالی او را کاملاً هدایت می کند.

سالک الی الله نباید آن قدر از خود کوتاهی و بی همّتی در راه رسیدن به لقاء پروردگار نشان بدهد که خدای تعالی نسبت به او بی اعتناء شود و بگوید ممکن است به جای شما دیگران را برای رسیدن به کمالات خلق کنم.

برداشت از آیه ۱۳۵

(طرفداری از عدالت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى
 أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ
 أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوُّوا أَوْ تَعْرِضُوا
 فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

سالک الی الله باید طرفدار عدالت باشد. اگر چه به ضرر او، یا پدر و مادر و یا
 نزدیکانش تمام شود. طرف مقابل او چه ثروتمند باشد چه فقیر، نباید برای او در
 طرفداری از حق فرقی کند. بنابراین سالک الی الله نباید پیرو هوای نفسش باشد و
 عدالت را رعایت نکند و باید زبانش را به گفتن حق عادت دهد. زیرا خدای تعالی به
 آنچه می‌کنید آگاه است.

برداشت از آیه ۱۳۶

(مراتب ایمان)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَ
مَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا

بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾

بدون تردید ایمان مراتبی دارد. لذا باید سالک الی الله تا می تواند ایمان خود را به
خدا و پیامبران و کتب آسمانی و قیامت تقویت کند که اگر این کار را نکند، ایمانش
رو به ضعف می گذارد و گمراه می شود.

برداشت از آیات ۱۳۷ - ۱۳۸

(ایمان مستقر)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أزدَادُوا كُفْرًا لَمْ
يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ
بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾

سالک الی الله باید بکوشد که ایمانش مستقر شود. زیرا اگر مانند کف روی آب بود و
هر روزی به چیزی گروید، یک روز کافر بود و یک روز مسلمان و ایمان عاریه‌ای
داشت، خدای تعالی او را نمی‌بخشد و به صراط مستقیم راه پیدا نمی‌کند و بلکه
خدا او را به عذاب سختی مبتلا می‌کند.

برداشت از آیات ۱۴۲ - ۱۴۳

(شناختن منافقین)

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى
الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَ
مَنْ يَضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾

سالک الی الله باید منافقین را بشناسد. آنها می خواهند به خدا خدعه کنند، وقتی
نماز می خوانند دل به نماز نمی دهند و با کسالت می خوانند، ریاکار می کنند و جز
اندکی به یاد خدا نیستند، گاهی با مردم مسلمانند و گاهی با کفار و فساق همنشینند؛
اینها هم چون دارای استقامت و ثباتی نیستند به صراط مستقیم راهی پیدا نمی کنند.

برداشت از آیات ۱۴۵ - ۱۴۶

(نفاق)

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ
نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَ
أَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾

سالک الی الله باید بکوشد که نفاق و دورویی را از خود دور کند. زیرا بدترین مردم کسانی هستند که منافقند و در پایین ترین طبقه آتش زندگی می کنند و هیچگاه یاور و دوست واقعی پیدا نمی کنند مگر آنکه به سوی خدا برگردند، خود را اصلاح کنند، در دل صفایی به وجود آورند و مراحل تقوی را بگذرانند، به مرحله اعتصام برسند و دینشان را برای خدا خالص کنند؛ اینها طبعاً با اهل بیت عصمت و طهارت خواهند بود و خدای تعالی به آنها پاداش بزرگی خواهد داد.

برداشت از آیه ۱۴۷ (تشکر از خدای تعالی)

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا

عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

خدای تعالی آن قدر مهربان است که اگر شما از او و نعمت‌هایش تشکر کنید و به او ایمان بیاورید به هیچ وجه عذابی را متوجه شما نمی‌کند. زیرا خدا شاکر دانایی است.

برداشت از آیات ۱۴۸ - ۱۴۹

(غیبت و بدگویی)

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلِمَ وَكَانَ اللَّهُ
 سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ إِنْ تُبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ
 فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

یکی از گناهان کبیره غیبت و بدگویی نسبت به مؤمنین است. مگر آنکه به انسان ظلم شده باشد که در نزد قاضی می تواند کارهای بد ظالم را برای دادخواهی بگوید و اگر نسبت به مردم علنی خوبی کند، یا با آنها در خفا محبت نماید یا از بدی های آنها بگذرد متصف به صفتی از صفات الهی شده است. زیرا خدای تعالی در عین آنکه بی نهایت قدرت دارد، از دیگران و بدی های آنها می گذرد.

برداشت از آیات ۱۵۰-۱۵۲

(دلی صاف و قلبی سلیم)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

سالک الی الله باید با دلی صاف و قلبی سلیم به سوی خدا برود و نباید به بعضی از دستورات دین که به نفع او است ایمان داشته باشد و به بعضی دیگر کافر باشد و یا بخواهد راهی در این وسط برای خود انتخاب کند که راحتی او در آن باشد.

برداشت از آیات ۱۶۷ - ۱۶۹

(اعتقادات)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا
 بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ وَلَا
 لِيُهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ
 ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

سالک الی الله باید بکوشد که اعتقاداتش را به عنوان زیربنای سیر و سلوکش
 تصحیح کند و به هیچ وجه در هیچ چیز کافر نباشد و بدتر از آن این، است که راه
 خدا را سد کند و به مردم ظلم کند که در این صورت خدای تعالی نه او را می‌آمزد و
 نه او را به راه راست هدایت می‌کند و تنها او را به راه جهنم که همیشه در آن خواهد
 ماند، می‌فرستد.

برداشت از آیه ۱۷۵

(اعتصام)

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ
مِّنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٧٥﴾

سالک الی الله باید به مسأله اعتصام کاملاً توجه داشته باشد و همان طوری که از کلمه «اعتصام» استفاده می شود، این کلمه از عصمت به معنای پاکی کامل که از معرفت خدا و شناختن حقیقت گناه بدست می آید گرفته شده، باید بکوشد که خود را به این مرحله برساند تا مهربانی و فضل خدا شامل حالش گردد و خدای تعالی او را در صراط مستقیم به مقصد برساند.

«سوره مبارکه مائده»

برداشت از آیه ۷

(نعمت های الهی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ مِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ اِذْ قُلْتُمْ

سَمِعْنَا وَ اطَعْنَا وَ اتَّقُوا اللَّهَ اِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

سالک الی الله اگر بخواهد همیشه خوشحال و بانشاط به سیر و سلوکش ادامه دهد،

اول: باید نعمت های الهی را در همه وقت متذکر باشد.

دوم: آن که عهد و پیمانی که در عالم ذر با خدا بسته است و گفته است: شنیدیم

و اطاعت می کنیم، را فراموش نکند و بکوشد که مراحل تقوی را بپیماید.

برداشت از آیه ۸

(استقامت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

سالک الی الله باید آنچنان دارای استقامت و پایداری باشد و حقایق را محکم حفظ کند که دشمنی های دیگران او را روی تعصب به بی عدالتی، ظلم به آنها و اعتراف نکردن به حق، وادار نکند.

سالک الی الله باید آنچنان عادل و میانه‌رو باشد که به هیچ وجه انحراف نداشته باشد که این به تقوی نزدیکتر است.

برداشت از آیه ۱۱

(نعمت‌های الهی)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ اٰنُ
يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَ عَلَى
اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

سالک الی الله باید نعمت‌های الهی را دائماً متذکر باشد، بخصوص نعمت نجات از
بلاها و دشمن‌هایی که متوجه او بوده‌اند و خدا او را از آنها نجات داده است. لذا به
شکرانه آن نعمت‌ها باید تقوی را اهمیّت بیشتری بدهد و در تمام امور به خدا توکل
کند.

برداشت از آیه ۱۳

(عهد و پیمان)

فَمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ
الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ
عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

سالک الی الله باید همیشه متوجه عهد و پیمانی که با خدا بسته باشد و الاّ خدای تعالی او را از رحمت خود دور می کند، او را لعنت می نماید و دل او را آنچنان مبتلا به قساوت می کند که کلام خدا را به نفع خود تحریف می کند و از آن لذتی که باید مؤمنان از کلام خدا ببرند او را بی نصیب می فرماید و آنها آنچنان خیانتکار می گردند که آبرویشان می رود. اما آنهایی که رعایت عهد و پیمان خدا را می کنند، مورد عفو و گذشت الهی واقع می شوند که قطعاً خدا محسنین و نیکوکاران را دوست می دارد.

برداشت از آیات ۱۵-۱۶

(صراط مستقیم)

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَ كِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَ يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

خدای تعالی برای عموم مردم پیامبرانی که آنها را هدایت کنند و آنچه از کلام خدا را بعضی از دشمنان مخفی نموده‌اند واضح نماید بخصوص رسول اکرم و قرآن کریم که نور است و معلوم است که کلام خدا است نازل فرموده. پس باید سالک الی الله رضایت خدای تعالی را با تبعیت از قرآن و مفسران آن یعنی اهل بیت عصمت بدست بیاورد و قلب سلیم پیدا کند، از تاریکی‌های جهل و نادانی طبق برنامه الهی به سوی نور، علم و حکمت بیرون بیاید و به صراط مستقیم هدایت شود.

برداشت از آیات ۲۷ - ۳۱

(حسادت)

وَ اتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتَقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَ ذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْأَةَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَى أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوْأَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

سالک الی الله باید از جریان پسران حضرت آدم عبرت بگیرد و به هیچ کس حسادت نکند. زیرا بعضی از مردم که مورد لطف الهی واقع شده اند ممکن است با قلبی پاک و تقوای کامل بوده و این لطف به آنها شده است که اگر با دشمن و حتی با قاتل خود روبرو شدند به طرف دشمن برای کشتن او نروند مگر آنکه خدای تعالی راضی باشد و دستور دفاع داده باشد، زیرا بالاخره دشمن هر چه بکند ضرر کرده و خدای تعالی او را عذاب می کند، عاقبت پشیمان خواهد شد و نامش تا ابد از ستمگران محسوب می شود.

برداشت از آیات ۳۳ - ۳۴

(جلسه امتحان)

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدُرُوا عَلَيْهِمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾

سالک الی الله در زمین که در حقیقت جلسه امتحانی برای او است، باید تمام فکر و هوشش را به امتحانش بدهد و اگر بخواهد با خدای تعالی و رسولش جنگ کند و فساد کند، باید او را از جلسه امتحان بیرون کرد و به دار آویخت و یا از آن مکانی که امکان فساد کردن برای او هست دورش نمود تا در دنیا او پست بماند و در عالم دیگر هم برای او عذاب بزرگی خواهد بود. مگر آنکه توبه کند که در این صورت خدای تعالی بخشنده و مهربان است.

برداشت از آیات ۳۵-۳۶

(توسل به اهل بیت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي
سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ
مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

سالک الی الله باید همیشه متوسل به اهل بیت عصمت و طهارت و سخنان آنها برای رسیدن به مقصد و سیر الی الله باشد و کسانی که از این وسیله نمی‌خواهند استفاده کنند، این را بدانند که اگر آنچه در زمین هست مال آنها باشد و یک برابر هم بر آن اضافه کنند و فدا بدهند و بخواهند از عذاب قیامت نجات پیدا کنند، به خاطر این کارشان از آنها قبول نمی‌شود و بلکه عذاب دردناکی هم در انتظار آنها خواهد بود.

برداشت از آیه ۴۸

(قرآن راهنمای سالکان)

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ
وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ
شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ
فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ

فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾

قرآن برای سالک الی الله بهترین راهنما به سوی حق و حقیقت است به شرط آنکه
از آن به خوبی پیروی شود و به وسیله آن به حق حکومت شود، از خواسته‌ها و
هوای نفس مردم پیروی نشود، بر همه خوبی‌هایی که قرآن راهنمایی کرده بر
دیگران سبقت گیرد و به هیچ وجه اختلاف ایجاد نکند.

برداشت از آیات ۵۱-۵۳

(دل‌های مریض)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَ يَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

اگر انسان تزکیه نفس نکند و دلش مریض باشد، غرب زده می‌شود، یهود و نصاری را سرپرست خود قرار می‌دهد، از آنها می‌ترسد، خدا را در نظر نمی‌گیرد و حتی اگر زمامدار باشد، جامعه اسلامی را به آنها می‌سپارد و فتح و پیروزی را از وابستگی به آنها می‌خواهد، خدا را نمی‌شناسد و آنها به او قطعاً خیانت می‌کنند و بالاخره پشیمان می‌شود.

برداشت از آیه ۵۴

(جدیت کامل)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

سالک الی الله به هیچ وجه نباید از خود سستی نشان ندهد و با جدیت به سوی خدا برود والا ممکن است از دینش برگردد و مبعوض خدا شود که در این صورت خدای تعالی دیگران را که هم آنها خدا را دوست دارند و هم خدا آنها را دوست دارد و در مقابل مردمان با ایمان فروتن هستند و در مقابل کفار از خود عزت نشان می دهند، می آورد.

سالک الی الله باید در راه خدای تعالی قدم در مرحله جهاد بگذارد و از ملامت مردم نترسد که این قدرت و شرح صدر فضل الهی است که به هر کس بخواهد می دهد.

برداشت از آیات ۵۷-۵۸

(با کفار دوستی نکنید)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا
مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا نَادَيْتُم إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُؤًا وَ
لَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

سالک الی الله اگر بخواهد دوستی برای خود انتخاب کند، بخصوص اگر آن دوست
حالت برتری و فرماندهی بر این داشته باشد، باید از کسانی باشد که راه و روش او را
بی ارزش و بازی تصور نکند و منکر راه صحیح او نباشد و تقوی را پیشه کند. اینها
رفتن به مسجد و نماز و عبادت را مسخره و بازی تصور می کنند و ارتباط با خدا را
اهمیت نمی دهند. این به خاطر آن است که تعقل و تفکر نمی کنند.

برداشت از آیه ۶۲

(پرهیز از بدی‌ها)

و تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ
السُّخْتِ لِبَيْسٍ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

افرادی که اعتقادات صحیحی ندارند و تزکیه نفس نکرده‌اند با سرعت عجیبی به
طرف گناه، دشمنی با یکدیگر و صفات رذیله می‌روند، به خوردن مال حرام
می‌پردازند و طبعاً اعمال بدی می‌کنند. مسلمانان بخصوص سالکین الی الله باید از
این کارها بپرهیزند.

برداشت از آیه ۹۳

(تقوی در کارها)

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ
اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

سالک الی الله باید در تمام کارها تقوای آن کار را رعایت کند. زیرا هر کاری تقوایی دارد. مثلاً تقوای مال و خوراک و ثروت این است که از راه حلال بدست آورده باشد. عمل صالح و ایمان هم باید توأم با تقوی باشد و نیکی به مردم باید با تقوی انجام گردد تا خدای تعالی آن نیکوکار را دوست داشته باشد.

برداشت از آیات ۱۰۱-۱۰۲

(کم حرف زدن)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِن تُبَدَّ لَكُمْ تَسْأَلُونَ وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾

یکی از چیزهایی که سالک الی الله باید کاملاً رعایت کند صمت و کم حرف زدن است، بخصوص سؤالات بی مورد که اکثراً اگر حقیقت آنها ظاهر شود ناخوشایند است و اگر بتواند تنها به آنچه در قرآن نازل شده اکتفا کند و توضیح آن را از راسخین در علم و اهلش سؤال کند برایش بهتر است. زیرا تجربه از عمل گذشتگان که سؤالات بیجایی می کردند و سبب کفرشان می شد برای آنها باید کافی باشد.

برداشت از آیات ۱۰۳-۱۰۴

(عقل و خرد)

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

عقل همان معارف و حقایقی است که در عالم ارواح از ارواح عقل کل یعنی خاتم
الانبیاء و ائمه اطهار یاد گرفته ایم می باشد. این علوم و حقایق ما را عقال می کند
و نمی گذارد به طرف گناه و صفات رذیله برویم ولی شیطان و نفس امّاره ما را به
سوی بدی ها می کشانند، به ما دروغ تعلیم می دهند و ما را از عقل دور می کنند. لذا
کسانی که به خدای تعالی کافرند و بر او دروغ می بندند عقلشان را به کار نمی اندازند
و به آنچه خدای تعالی بر پیامبرش نازل فرموده پشت می کنند و می گویند: «آنچه
پدرانمان به ما داده اند برای ما کافی است» با آنکه می دانند پدرانشان علمی
نداشته اند و راهی را بلد نبوده اند.

برداشت از آیات ۱۱۹ - ۱۲۰

(عادت به درستی و صداقت)

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

سالک الی الله باید تا می تواند خود را به راستی و درستی و صداقت و سلامت نفس عادت دهد. زیرا برای او از صداقت و درستی چیزی در دنیا و آخرت بهتر نخواهد بود، بزرگترین فایده ای که از صداقتش می برد اولاً بهشتی است که همیشه در آن خواهد بود و هم خدا از او راضی است و هم او از خدا راضی می شود و این بزرگترین پیروزی برای او است.

«سوره مبارکه انعام»

برداشت از آیه ۱۱

(سیر و سفر)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

سالک الی الله باید چشم عبرت داشته باشد، در زمین سیر و سفر کند، به آثار
گذشتگان دقت نماید و ببیند عاقبت تکذیب کنندگان چه بوده است.

برداشت از آیه ۲۱-۲۴

(تکذیب برداشت از آیات الهی)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَائُكُمْ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾ انظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

بعض از مردم چون به صفات رذیله گرفتار هستند و نفس خود را تزکیه نکرده‌اند به خود ظلم می‌کنند، آیات الهی را که برای هدایت آنها نازل شده تکذیب می‌کنند و به خدای تعالی دروغ می‌بندند؛ اینها هیچگاه رستگار نشده و به حقیقت نمی‌رسند و روز قیامت وقتی از آنها سؤال می‌شود آنهایی را که شما به آنها اعتماد کرده بودید و در مقابل خدای تعالی برای آنها قدرت مستقلی قائل بودید کجایند، آنها این را هم منکر می‌شوند و می‌گویند ما مشرک نبوده‌ایم ببینید که آنها چگونه به خودشان دروغ می‌بندند و راه را عوضی می‌روند.

برداشت از آیات ۲۵-۲۶

(یقظه و بیداری)

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ
 فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ
 يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾
 وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا
 يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

سالک الی الله باید حواسش را جمع کند و سخنان حکمت آمیزی که پیامبر
 اسلام از جانب خدای تعالی آورده با دقت گوش دهد، خوب بفهمد، گوشش را
 باز کند و به هر نشانه‌ای که خدای تعالی او را راهنمایی کرده ایمان داشته باشد، با
 خدای تعالی و پیامبر اکرم و اولیاء خدا مجادله نکند و با بی توجهی به این
 کلمات گرانقیمت روبرو نشود؛ بلکه این کفارند که مردم را از حقایق باز می‌دارند و
 خودشان هم از آنها استفاده نمی‌کنند و شعور ندارند.

برداشت از آیات ۳۱ - ۳۲

(لقاء الله)

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً
 قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ
 عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا
 لَعِبٌّ وَلَهْوٌ وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا
 تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

سالک الی الله باید هدفش لقاء خدای تعالی باشد و نفس خود را برای رسیدن به این مقام تزکیه کند، کمالات روحی را کسب نماید و الاً روز به روز ضرر کرده و قیامت ناگهان می رسد و حسرت می برد که چرا خود را برای امروز مهیا نکرده ام تا از لقاء پروردگارم بهره بردارم و باید امروز بار گناه و غفلت خود را به دوش بکشم.

سالک الی الله باید بداند که دنیا اگر مقدمه برای بندگی و رسیدن به لقاء الله نباشد جز بازی بیهوده چیزی نیست و تنها زندگی اخروی است که برای اهل تقوی ارزش دارد؛ چرا این مردم از عقلشان استفاده نمی کنند؟!

برداشت از آیه ۳۹

(صراط مستقیم)

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُومُوا بِكُمْ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ

يُضِلُّهُ وَمَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

سالک الی الله اگر می خواهد خدای تعالی او را دوست داشته باشد و او را در صراط مستقیم راهنما باشد، باید خود را از تاریکی جهل و انحراف نجات دهد و به راه راست که همان تمسک به قرآن و عترت است برساند.

برداشت از آیه ۴۸

(رسیدن به مقام اولیاء خدا)

وَمَا نُزِيلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَ

أَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

مبلغین الهی و تمام انبیاء برای آنکه مردم را به ثوابها بشارت دهند و از عذابها بترسانند مبعوث شده و فعالیت می کنند که اگر کسی راه ایمان، اعتقادات، تزکیه نفس، اصلاح روح و اعمال خود را در پیش بگیرد حتماً به مقام اولیاء خدا که نه خوفی آنها را می گیرد و نه محزون می شوند، خواهد رسید.

برداشت از آیات ۵۲-۵۵

(ترک حسادت)

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ
 مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ
 شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَكَذَلِكَ فَتَنَّا
 بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ
 اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا
 فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ
 مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ لَيْسَ لَهُمْ
 الذِّكْرَ ۖ ﴿٥٥﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی به هر کس که نعمت عنایت می کند برای امتحان او است و بر مؤمنین به خاطر نعمت هایی که به آنها داده حسادت نکند، بلکه به آنها سلام بگوید و این را بداند که خدای تعالی برای خودش نسبت به بندگان رحمت و مهربانی را واجب قرار داده. لذا کسی که روی نادانی کار بد بکند بخصوص در دوران جهالت و طفولیت، صفات رذیله را در روح خود بوجود بیاورد و بخواهد ترکیه نفس کند و توبه نصوح نماید؛ باید خود را با استقامت در صراط مستقیم قرار دهد و اعمال و صفات رذیله خود را اصلاح نماید چون خدای تعالی بخشنده و مهربانی خاصی به آنها دارد و آنها به کمالات روحی موفق خواهند شد.

برداشت از آیات ۶۸ - ۷۰

(جدی گرفتن دین)

وَ إِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَ إِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾ وَ مَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ لَكِنْ ذِكْرِى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَ غَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَ ذَكَّرْ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَ لَا شَفِيعٌ وَ إِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

سالک الی الله اگر می خواهد به خدا نزدیک شود باید دینش را به بازی نگیرد و زندگی دنیا او را مغرور نکند و اگر بخواد خدای تعالی ولی و شفیع او باشد نفس خود را به آنچه می کند به اشتباه نیندازد و الا به عذاب الهی در دنیا و آخرت مبتلا می گردد؛ لازم است که به پیامبر اکرم و ائمه اطهار از آنها دوری کنند تا دین خدا را به بازی نگیرند و به هیچ وجه خاندان عصمت از جانب خدا اجازه ندارند که با او همنشین باشند.

برداشت از آیه ۷۲

(اهمیت نماز)

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

سالک الی الله باید به نماز اهمیت بدهد و تقوای الهی را جدی بگیرد و بداند که روزی بسوی پروردگارش محشور می شود.

برداشت از آیه ۸۲

(تقویت ایمان)

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ
مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

سالک الی الله باید ایمانش را به قدری تقویت کند که خود را به مقام اعتصام برساند
و ایمانش را ملبّس به ظلم به خود و ظلم به دیگران نکند تا خدای تعالی برای او در
دنیا و آخرت آرامش و امنیّت عنایت کند و او را هدایت نماید.

برداشت از آیه ۱۰۸

(حُسن برخورد با دیگران)

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ
 عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ
 فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

سالک الی الله باید حتّی با دشمنان دین با خوبی و سلامت نفس برخورد کند، به
 آنها فحّاشی نکند زیرا عکس العمل آدم‌های بد، بدی و فحّاشی است و غالباً اظهار
 بدی‌ها و دشمنی‌ها از سوی معاندین به خاطر عدم رعایت اخلاق اسلامی از طرف
 مسلمانان است. آنها فحّاشی و دشمنی را خوب می‌دانند ولی تو که سالک الی الله
 هستی فحّاشی را زشت و غیر صحیح می‌دانی، آنها حتّی حاضرند به خدای تعالی و
 پاکان عالم مثل ائمّه معصومین فحّاشی کنند پس به آنها فحش ندهید تا آنها به
 شما و خدای تعالی و پیشوایان فحش ندهند.

برداشت از آیات ۱۰۹ - ۱۱۱

(ایمان راسخ)

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِيُؤْمِنُوا بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾ وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾

سالک الی الله باید به همه نشانه‌های الهی ایمان راسخ و مستقر داشته باشد، ایمانش را تقویت کند، توجه به معجزات و نشانه‌های الهی بکند و به این وسیله درجات ایمانش را بالا ببرد و جهل و نادانی را از خود دور کند.

برداشت از آیات ۱۱۶-۱۱۷

(پیروی از ظن و گمان)

وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾

سالک الی الله باید خود را از اطاعت و پیروی مدعیان دروغین سیر و سلوک نجات دهد زیرا اکثر آنها به خاطر اینکه از ظن و گمان پیروی می کنند او را از راه صحیح گمراه می نمایند و فقط باید از وحی و الهام و قرآن پیروی کند زیرا خدای تعالی بهتر می داند که چه کسی از آنها هدایت را دریافته است.

برداشت از آیات ۱۲۳ - ۱۲۴

(ایمان به آیات الهی)

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَوْمٍ مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَ مَا
يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَ مَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَ إِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ
قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ
حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ
وَ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

کسانی که تزکیه نفس می کنند باید بدانند که کار بد از هر کسی بد است ولی از آنها بدتر است و اگر بزرگان و آنهایی که به عنوان علماء و پاکان معرفی شده اند غرور خود را کنار بگذارند و به آیات الهی ایمان کامل بیاورند از عذاب شدید پروردگار محفوظ خواهند بود.

برداشت از آیه ۱۲۵

(شرح صدر)

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ
يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ
كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

سالک الی الله باید ایمان خود را آنچنان تقویت کند که به این وسیله دارای شرح صدر بشود و خدای تعالی او را هدایت کند که اگر این چنین نباشد خدای تعالی او را به حال خود وا می‌گذارد و پلیدی‌ها متوجه او می‌شود.

برداشت از آیات ۱۲۶ - ۱۲۷

(صراط مستقیم)

و هَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ هُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

صراط مستقیم همین قرآن است که خدای تعالی آیاتش را برای کسانی که در غفلت
نیستند و متذکرند با تفصیل بیان کرده و خانه سلامتی را مختص آنها قرار داده و
خدای تعالی به خاطر کارهای خوبی که کرده‌اند ولی آنها است.

برداشت از آیه ۱۳۷

(عادت به رسومات)

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَائِهِمْ
لِيُزْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ
فَذَرُهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

بشر در اثر تزکیه نفس نکردن و به رسومات و عادت‌ها عمل کردن به جایی می‌رسد که فرزند کشتن برای او کاری عادی می‌شود، آنها را به جایی می‌رساند که دین و روششان را برایشان مشتبه می‌کند و خدا آنها را به حال خود وا می‌گذارد.

برداشت از آیه ۱۴۰

(گمراهی کامل)

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ حَرَّمُوا مَا
رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

کسانی که به رسومات پایبندند و تزکیه نفس نکرده‌اند گمراهند و هیچ‌گاه به راه
صحیح هدایت نمی‌شوند.

برداشت از آیه ۱۴۷

(تکذیب پیامبر اکرم)

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ
الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾

کسانی که تزکیه نفس نمی کنند، و به صفات رذیله مبتلا هستند همه معتقدات دینی را دروغ می پندارند، حتی رسالت رسول اکرم را تکذیب می کنند و رحمت واسعه خدای تعالی را نادیده می گیرند و خدای تعالی از مجرمین به خاطر این اعمالشان نمی گذرد.

برداشت از آیات ۱۵۱ - ۱۵۳

(ده وظیفه سالک الی الله)

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ
بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ
وَأَبَاءَهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا
النَفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى
يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا
ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي
مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ
ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

سالک الی الله باید از رسوماتی که معمولاً مردم به آن مبتلا هستند که بعضی از
آنها در قدیم مرسوم بوده و بعضی از آنها در زمان ما مرسوم است پرهیزد:
اول: آنکه در هیچ چیز و هیچ کار، کسی و چیزی را شریک خدای تعالی قرار
ندهد.

دوم: آنکه به پدر و مادر نیکی کند.

سوم: آنکه روح و بدن فرزندانسان را با تعلیمات زشت به خاطر آن که ثروتمند بشود نکشد زیرا روزی آنها و پدر و مادرشان را خدای تعالی مقدر فرمود.

چهارم: به فواحش چه در ظاهر و چه در پنهان نزدیک نشود.

پنجم: کسی که خدا کشتنش را حرام کرده نکشد.

ششم: به مال یتیم برای تصرف بیجا و بیهوده نزدیک نشود.

هفتم: کیل و ترازو را با عدالت انجام دهد.

هشتم: عدالت را در بین مردم ولو آن که آنها از اقوام و خویشاوندانش باشند رعایت کند.

نهم: به عهدی که خدای تعالی با آنها چه در عالم ذر و چه در دنیا بسته وفا کند.

دهم: از راههایی که دیگران برای تفرقه انداختن از راه حق، بوجود آورده‌اند پیروی نکند.

این است شرایط صراط مستقیم که باید سالک الی الله از آن پیروی کند. اینها را خدا فرموده که شاید شما عقلتان را به کار بیندازید، از خواب غفلت بیرون بیایید و تقوی را پیشه کنید.

برداشت از آیه ۱۵۹

(وحدت و یگانگی)

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا
أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

سالک الی الله باید تمام کوشش خود را برای وحدت و عدم تفرقه بین همسفران
خود قرار دهد والاّ خدای تعالی او را از خاندان عصمت و طهارت جدا می‌کند
و روز قیامت پروردگار متعال به خاطر تفرقه‌ای که بین دوستان انداخته عذابش
می‌نماید.

برداشت از آیه ۱۶۰ (مهربانی خدای تعالی)

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

خدای تعالی آن قدر مهربان است که اگر کسی کار خوب بکند ده برابر به او حسنه می‌دهد ولی اگر کسی کار بدی بکند جزایش همان یک بدی است که انجام داده است و هیچ گاه خدای تعالی به کسی ظلم نمی‌کند.

برداشت از آیات ۱۶۱-۱۶۳

(پیغمبر اکرم الگواست)

قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قَيِّمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
 حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِن صَّلَاتِي وَنُسُكِي وَ
 مَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ
 بِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

خدای تعالی پیامبر اکرم را که مقتدا و الگوی سالکین الی الله است در همان
 راه مستقیمی که دین پابرجا و ملت حضرت ابراهیم بوده یعنی توحید کامل
 قرارش داده و نماز، سلوک، زندگی و مردنش تنها برای خدای جهانیان بوده و برای
 خدا در هیچ چیز و هیچ کار چیزی را و کاری را شریک قرار نداده و او اول تسلیم
 پروردگار است.

«سوره مبارکه اعراف»

برداشت از آیه ۳

(پیروی از قرآن)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَ لَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
 قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

سالک الی الله باید فقط از قرآن و احادیث نقل شده از پیامبر اکرم با کوشش و اجتهاد، دقیقاً پیروی کند و از سخنان دیگران بخصوص که آنها را ولی خود قرار دهد پیروی نکند.

برداشت از آیه ۱۰

(شکر خدا)

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا

تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

یکی از وظایف سالکین الی الله شکر کردن خدای تعالی است زیرا خدا به انسان نعمت داده، در زمین او را متمکن کرده و برای او معیشتش را قرار داده است.

برداشت از آیات ۱۹ - ۲۳

(ظلم به نفس)

وَاِذَا اَدْمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِيْنَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّا اَنْ تَكُونَا مَلَكَئِيْنِ اَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا اِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِيْنَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَ طَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَ نَادَاهُمَا رَبُّهُمَا اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَ اَقُلْتُ لَكُمَا اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِيْنٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَ اِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخَاسِرِيْنَ ﴿٢٣﴾

سالک الی الله باید از جریان حضرت آدم عبرت بگیرد و بداند که اگر کار مکروه و یا ترک اولایی انجام داد از ظالمین به خود محسوب می شود.

برداشت از آیات ۲۶ - ۲۷

(تقوی)

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَآتِكُمْ وَ رِيشًا وَ
 لِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
 يَذْكُرُونَ ﴿٢٦﴾ يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ
 أَبَوَيْكُمُ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَآتَهُمَا إِنَّهُ
 يِرَاكُمُ هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ
 أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

سالک الی الله باید بداند که بهترین پوشش برای او تقوی است و کوشش کند که
 شیطان او را اغوا نکند، او را از تقوی دور ننماید زیرا شیطان دیده نمی شود و
 وسوسه هایش در دل کسانی که ایمانشان کامل نیست و شیطان را ولی خود قرار
 داده اند زیاد است.

برداشت از آیات ۲۸ - ۳۰

(رسومات بدگذشتگان)

وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾
 قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَ
 ادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا
 هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ
 أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

آنهایی که تزکیه نفس نکرده اند و به رسومات بدگذشتگان عادت کرده اند و حتی این
 رسومات غلط را به خدا نسبت می دهند، باید بدانند که خدا هیچ گاه مردم را به
 بدیها امر نمی کند بلکه دستور فرموده که با عدالت و کارهای صحیح حرکت کنند،
 در هر مسجدی که بر اساس تقوی ساخته شده بایستند و خدا را با روش پاک
 بخوانند که یک عده ای این کار را می کنند موفق و هدایت می شوند و آنهایی که
 تخلف کنند گمراهی حق آنها است زیرا تخلف از اوامر پروردگار در حقیقت پیروی
 از شیطان است اگر چه فکر کنند آنها هدایت شدگانند.

برداشت از آیات ۳۱-۳۳

(دستورات الهی)

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَ الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

سالک الی الله باید اعمال زیر را که از او امر الهی است انجام دهد:

- اول:** وقتی به مسجد می رود لباس تمیز بپوشد و زینت هایش را با خود بردارد.
- دوم:** غذایی حلال بنخورد، آشامیدنیهای حلال بیاشامد ولی اسراف نکند زیرا خدای تعالی اسراف کنندگان را دوست نمی دارد.
- سوم:** بداند خدای تعالی هر چه زینت خوب، غذای خوب، ثروت پاک و پاکیزه است برای او قرار داده و هیچ چیز را بر او حرام نکرده است. فقط چند چیز را بر او حرام فرموده است:

اول: فواحش، چه علنی باشد و چه در خفا انجام گردد.

دوم: گناهانی که در دین به عنوان گناه توضیح داده شده است بر او حرام است.

سوم: تجاوز به حقوق دیگران.

چهارم: شرک به خدای تعالی.

پنجم: کلام و یا چیزی را به خدای تعالی نسبت بدهد که نمی داند خدا فرموده

است یا خیر.

برداشت از آیه ۴۰

(تَكْبَر)

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتِّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ
السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

سالک الی الله باید نشانه‌های خدا را جدی بگیرد، از آنها خدا را بشناسد و با کبر و
نخوت با آنها روبرو نشود و الاً خدای تعالی درهای رفعت و پیشرفت را به روی او
باز نمی‌کند و در قیامت وارد بهشت نمی‌شود و به قدری این مطلب جدی است که
اگر شتر از سوراخ سوزن عبور کند، ممکن است این کار هم انجام شود. خدا این گونه
مجرمین را جزا می‌دهد.

برداشت از آیه ۴۱

(تکلیف مالایطاق)

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَ مِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَ كَذَلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

خدای تعالی هیچ کس را بیشتر از طاقتش تکلیف نمی‌کند. اگر سالک الی الله ایمانش را محکم کند و عمل شایسته انجام دهد به بهشتی که همیشه در آن خواهد بود وارد می‌شود.

برداشت از آیه ۴۳

(الطاف پروردگار)

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَ
قَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا
اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَمُ الْجَنَّةُ
أُورِثُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

از الطاف پروردگار برای سالکین الی الله و آنهایی که دارای ایمان اند و عمل شایسته
می کنند این است که هر چه در دل کینه و حسد دارند از آنها برمی دارد تا بتوانند در
صفا و صمیمیت کامل زندگی کنند، در بهشتی که دائماً در آن خواهند بود بمانند و
اعتراف کنند که اگر هدایت پروردگار نبود ما خودمان نمی توانستیم به این موفقیت
برسیم.

برداشت از آیه ۴۵

(اهمیت اعمال سالک الی الله)

وَ نَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَن قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَن لَّغْنَهُ اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

سالک الی الله باید آنچنان در صراط مستقیم حرکت کند که مردم او را الگوی خود قرار دهند نه آنکه با عملش راه خدا را به روی مردم ببندد، آن را کج و منحرف نشان دهد و به آخرت کافر باشد.

برداشت از آیه ۵۵-۵۶

(وظایف سالک الی الله)

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۵۵﴾ وَلَا
تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ
رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۶﴾

سالک الی الله باید دائماً خدا را با تضرع و زاری، آهسته بخواند و تجاوزگر
نباشد زیرا خدا تجاوزگران را دوست نمی دارد.

سالک الی الله باید بکوشد که در روی زمین فساد نکند و با خوف و رجاء؛
مساوی با خدا مناجات کند زیرا رحمت پروردگار به نیکوکاران نزدیک است.

برداشت از آیات ۹۶ - ۹۹

(برکات الهی)

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا

يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ

نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَآمَنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ

يُلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ

الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾

سالک الی الله اگر با ایمان کامل تزکیه نفس کند و خود را به مقام تقوی برساند، برکات خدا از آسمان و زمین بر او باز می شود، که هم دنیای خوبی داشته باشد و هم آخرت خوبی برای او باشد. ولی اگر سالکین الی الله در سیر و سلوک به دروغ متوسل شوند و ریاکار گردند خدای تعالی آنها را مؤاخذه می کند و این افراد ناگهان حتی وقتی که در خواباند یا مشغول بازی دنیایی هستند، مورد عذاب الهی واقع می گردند. ولی اگر قدم در راه حقیقت برندارند و از پنهان کاری های خدای تعالی خود را در امان بدانند زیانکارند.

برداشت از آیات ۱۲۸ - ۱۲۹

(مراحل تقوی)

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ
يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾
مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَ مِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ
يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

بزرگترین کاری که سالک الی الله باید تا آخر سیر و سلوکش انجام دهد گذراندن
مراحل تقوا است و باید از استقامت و صبر کمک بگیرد تا عاقبت خوبی برای او در
دنیا باشد، ضمناً خدای تعالی به او کمک می کند، دشمنانش را هلاک می کند و او را
به مقام خلیفه اللهی می رساند و نگاه می کند تا ببیند او چگونه عمل خواهد کرد.

برداشت از آیه ۱۵۷

(پیروی از پیغمبر اکرم)

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا
عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ
عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَ
عَزَّزُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ

الْمُقْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

سالک الی الله باید کوشش کند که صد در صد از پیغمبری که امر به معروف و نهی از منکر کرده و همه خوراکی ها و پوشاک های پاک و پاکیزه را هلاک فرموده، هر چیز بد و پلیدی را برای مسلمان ها حرام کرده، قید و بندهای زمان جاهلیت را از آنها برداشته و از کلمات و قرآنی که بر آن حضرت نازل شده پیروی کند. زیرا اگر این چنین کرد موفق و رستگار خواهد شد.

برداشت از آیات ۱۷۵ - ۱۷۷

(بلعم باعورا)

وَ اتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ
 الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ
 أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَ اتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ
 عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

سالک الی الله باید از قضیه بلعم باعورا عبرت بگیرد که اگر هر چه در سیر الی الله پیشرفت کند، ممکن است باز هم در خطر باشد و شیطان او را فریب دهد و گمراه گردد و ممکن است در اثر پیروی از هوای نفس آن قدر پست شود که خدای تعالی او را از سگ هار پست تر بداند و این برای کسانی که نشانه‌های خدا را تکذیب می‌کنند و به نفس خود ظلم می‌کنند بدترین چیز است.

برداشت از آیات ۱۷۸ - ۱۷۹

(هدایت پروردگار)

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ
 الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾ وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ
 لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ
 لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ
 الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

خدا جمعی را به خاطر اعمال خوبشان و به خاطر پیروی از قرآن و پیامبر
 هدایت می‌کند و کسی که خدا او را به حال خود وا بگذارد ضرر زیادی کرده است،
 این دسته دل‌هایی دارند که با آن نمی‌فهمند، چشمی دارند که با آن حقایق را
 نمی‌بینند و گوشی دارند که با آن حقیقت را نمی‌شنوند؛ اینها در غفلت کامل به سر
 می‌برند و به هیچ وجه راهی به سوی خدا پیدا نمی‌کنند بلکه از حیوانات هم
 پست‌ترند.

برداشت از آیات ۱۸۰ - ۱۸۱

(ذکر خدا)

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي
أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً
يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

سالک الی الله باید همیشه با ذکر خدا و خواندن خدای تعالی با اسم‌های نیکویش
به یاد خدا باشد و از ملحدین و کسانی که در غفلت کاملند، یا خوابشان به مرگشان
منتهی شده دوری کنند و جمعی از مردم که در رأس آنها ائمه اطهار قرار دارند؛
مردم را به حقایق اشیاء و با تأیید خدای تعالی هدایت می‌کنند و تنها جمعیتی که در
قیامت نجات پیدا می‌کنند همین‌ها هستند.

برداشت از آیه ۱۸۶ (هدایت)

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهَ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

سالک الی الله باید بداند اصل هدایت در دست خدا است و کسی که خدا او را هدایت نکند در بدبختی و سرکشی باقی می ماند. توضیح آن که: خدای تعالی در ابتداء به وسیله قرآن و انبیاء همه مردم را هدایت کرده و اگر مردم از این هدایت با اختیار خودشان پیروی کردند هدایت خاص از جانب پروردگار نصیب آنها می گردد والا به هیچ وجه هدایت نمی شوند.

برداشت از آیه ۱۹۸

(عفو و گذشت)

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ

هُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

سالک الی الله باید خود را به مقامی برساند که شعارش در مقابل بدکاران و بدگویان عفو و گذشت باشد و بعلاوه آنها را به خوبی ها دعوت کند ولی از جهالی که خوبی را نمی فهمند و در عین حال بدی برای او می خواهند دوری کند.

برداشت از آیات ۲۰۰-۲۰۳

(دوری از شیطان)

وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُفْقِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَايَةٌ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

سالک الی الله باید بکوشد که خود را در معرض طمع شیطان قرار ندهد و در عین حال از شر شیطان به خدای تعالی پناه ببرد و اهل تقوی باشد تا با یاد خدا و با یاد دستورات پروردگار از شیطان دوری کند و به این وسیله بصیرت در رشد و کمال در او بوجود آید ولی اگر انسان چشم دلش را باز نکند شیطان او را به سوی تجاوز به حقوق الهی و مردم سوق می دهد و باید سالک الی الله در این گونه موارد به پیامبر اکرم اقتدا کند و تنها پیرو وحی باشد، بینش کاملی از خدای تعالی بخواهد و بداند که هدایت و مهربانی خاص او، تنها برای مردم با ایمان است.

برداشت از آیات ۲۰۴-۲۰۶

(استماع قرآن)

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾
 وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
 بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ
 رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ
 يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

سالک الی الله با سایر مردم فرق دارد. ممکن است دیگران به قرآن توجه نکنند و وقتی که قرآن خوانده می شود تنها برای قرائت و یا صدای قاری به آن گوش بدهند و هیچ گونه ادبی را در مقابل قرآن و استماع قرآن رعایت ننمایند؛ ولی سالک الی الله وقتی قرآن می خواند و یا قرآن برایش خوانده می شود به خاطر آن که مورد مهربانی و محبت خاص خدای تعالی واقع شود به آن گوش می دهد و سخنی نمی گوید و چون خدای تعالی با او حرف می زند کمال ادب را رعایت می کند، صبح و شب در دل به یاد خدا است و نمی گذارد که از غافلین محسوب شود و بلکه آنچنان خود را نزد خدا مقرب می داند که به هیچ وجه از عبادت و بندگی او کوتاهی نمی کند، دائماً تسبیح او را می گوید و برای او کمال تواضع را به وسیله سجده انجام می دهد.

«سوره مبارکه انفال»

برداشت از آیات ۲-۴

(مؤمن واقعی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ
 عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾
 الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
 كَرِيمٌ ﴿٤﴾

برای سالک الی الله ایمان اساس هر کاری است و علامت مؤمن این است که وقتی خودش و یا به وسیله دیگران به یاد خدا می‌افتد در دل از عذاب الهی، از هیبت پروردگار می‌ترسد، نشانه‌های خدا ایمانش را زیاد می‌کند و بر خدای تعالی توکل می‌نماید، نماز را به پا می‌دارد و از آنچه خدای تعالی به او داده است انفاق می‌کند. کسانی که این صفات را دادند مؤمن واقعی هستند و در نزد خدای تعالی دارای درجه می‌باشند، خدای تعالی کوتاهی‌های آنها را می‌بخشد و روزی مادی و معنوی دائمی به آنها عنایت می‌فرماید.

برداشت از آیات ۲۰-۲۳

(بدترین حیوانات)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ
تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ
لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

سالک الی الله نباید از دستورات خدا و پیغمبر سرپیچی کند و خود را در
میان مردم خود را مطیع خدا و پیغمبر معرفی نماید ولی در واقع حرف آنها را
گوش ندهد. زیرا بدترین جانوران کسانی هستند که در مقابل حقایق کر و کورند و
عقلشان را به کار نمی اندازند و اگر خدا در این میان با انتخاب خودشان خیری را
مشاهده می فرمود به آنها کمک می کرد و گوش شنوا به آنها می داد تا آنها پشت به
حقایق نکنند و از آن رو نگردانند.

برداشت از آیات ۲۴ - ۲۶

(عبرت گرفتن از قضایای گذشتگان)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

سالک الی الله باید همیشه در مقابل خدا و رسول خدا آماده برای انجام دستورات آنها باشد و در مقابل امتحاناتی که برای او می‌رسد کاملاً حواسش جمع باشد و از اشتباهاتی که ممکن است انجام دهد بپرهیزد و آنچه خدا با مردمان ضعیفی که در مقابل دشمنان قرار گرفته بودند و در طول تاریخ در قرآن و روایات از آنها یاد شده و امتحانات خوبی داده بودند و به همین جهت خدای تعالی آنها را یاری کرد و از زندگی و روزی خوبی آنها را برخوردار کرد، عبرت بگیرد و متذکر باشد.

برداشت از آیه ۲۷

(خیانت به خدا)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا

أَمَانَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

سالک الی الله باید آنچنان صفات رذیله را در خود نیست و نابود کند که به احدی خیانت نکند و امانتدار باشد که اگر این چنین نبود، کارش به جایی می رسد که می خواهد به خدا و پیامبر اکرم خیانت کند.

برداشت از آیه ۲۸

(امتحان)

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ

عَظِيمٌ

سالک الی الله باید بداند که اگر دارای اموال و اولادی شد و خدای تعالی محبت آنها را برای حفظ و تربیت آنها در دل او انداخت اینها برای او امتحان‌اند.

برداشت از آیه ۲۹

(فواید تقوی)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَ يَكْفُرْ

عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ وَ اللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

سالک الی اله باید تقوایش را کامل کند تا به نتایج زیر برسد:

۱- دریچه دلش به سوی حقایق و حکمت باز شود.

۲- گناهانش جبران شود.

۳- خدا بدی هایش را بپوشاند.

برداشت از آیات ۳۰ - ۳۲

(آنهايي که تزکیه نفس نکرده اند)

وَ إِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ ﴿٣٠﴾
وَ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا
إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ وَ إِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا
هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

انسان یقیناً در دوران کودکی صفات رذیله ای را به خاطر معاشرت ها، دیدن زرق و برق دنیا و نداشتن ایمانی که او را به خدا و آخرت نزدیک کند در خود به وجود می آورد و اگر آنها را در دوران زندگی تزکیه نکند، عاقبت آنچنان پلید، قسی القلب و کافر می شود که می خواهد با خدای تعالی و پیغمبرش مکر و خیانت کند و تمام آنچه بر پیغمبر اکرم نازل شده دروغ می پندارد و حتی از خدا طلب عذاب می کند. اگر چه خدای تعالی آنها را به برکت وجود پیغمبر رحمت، در دنیا عذاب نخواهد کرد.

برداشت از آیه ۳۳

(استغفار)

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ

يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

سالک الی الله باید برای پیشرفت روحیاتش برکات وجودی رسول اکرم را
منظور نماید و همیشه استغفار کند تا به عذاب الهی مبتلا نشود.

برداشت از آیه ۳۴

(سد عن سبیل الله)

وَمَا لَهُمْ إِلَّا يَعْذِبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَائُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا

يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

خدای تعالی چگونه آنهایی را که سیر الی الله نمی کنند و قسی القلب اند عذاب نکند و حال آنکه آنها مانع از عبادت مردم و رفتن به مسجد الحرام می گردند، علت این قساوت این است که آنها تزکیه نفس نکرده و از اولیاء خدا نشده اند. ولی اگر تقوی داشته باشند و تزکیه نفس کنند، از اولیاء خدایند.

برداشت از آیه ۳۶

(انفاق)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْشَرُونَ ﴿٣٦﴾

سالک الی الله باید در انفاقش به مردم دقیق باشد که مبادا کسی را به این وسیله به گناه و انحراف تشویق کند و از کسانی گردد که راه خدا را به این وسیله بسته باشد که اگر این چنین شد، حسرت و سرافکندگی نصیبش می‌گردد و اگر شدید باشد در قیامت روانه جهنم خواهد شد.

برداشت از آیه ۳۸

(توبه)

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا

فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

خدای تعالی به قدری به بندگانِش مهربان است که اگر کفار و معاندین از اعتقادات و کارهای بدشان دست بکشند و تزکیه نفس کنند، آنها را می بخشد و قبولشان می کند.

برداشت از آیات ۳۹ - ۴۰

(بعد از ظهور)

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا
فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

سالک الی الله بعد از ظهور حضرت بقیة الله (ارواحنا فداه) راحت تر می تواند به تزکیه نفس ادامه دهد. زیرا همه شیطان سیرتان کشته و معدوم می گردند، فتنه ای باقی نمی ماند و تنها راه و روش صحیح باقی خواهد ماند. اگر چه؛ در زمان غیبت ارزش تزکیه نفس بیشتر است ولی در آن زمان این کار آسان تر می شود.

برداشت از آیات ۴۵ - ۴۶

(نزاع و خصومت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِتْنَةً فَاتَّبِعُوا وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا
فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾

سالک الی الله باید صفات زیر را در خود ایجاد کند:

- ۱ - در مقابل دشمن پابرجا و دارای استقامت باشد.
- ۲ - بسیار به یاد خدا باشد.
- ۳ - مطیع خدا و رسولش باشد.
- ۴ - با مسلمانان دعوی و نزاع نکند که آبروی خود را در مقابل دشمن ببرد.
- ۵ - صبور و بردبار باشد زیرا خدای تعالی کمک صابرين است.

برداشت از آیه ۴۹

(توکل)

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ

دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾

سالک الی الله باید توکلش را به خدا تقویت کند. زیرا وقتی در مقابل هجوم منافقین و آنهایی که دلهایشان مریض است قرار گرفت و او را سرزنش کردند، اگر توکل نداشته باشد و با خدا نباشد، صد در صد تنها می ماند و از پای درمی آید.

برداشت از آیات ۵۳ - ۵۴

(تغییر نعمت)

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُعَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُعَيِّرُوا
 مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾ كَذَّابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَ
 أَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

خدای تعالی در مقابل تغییری که انسان‌ها در نفس و روحشان می‌دهند
 نعمت‌هایش را تغییر می‌دهد؛ مثلاً اگر کسی صفات رذیله را کسب کند و یا به آنها
 ادامه بدهد، بدبختی، فقر و بیچارگی نصیبش می‌شود و یا اگر اهل تقوی و تزکیه
 نفس شود خدای تعالی نعمت فراوان و راحتی دائمی را نصیب او می‌کند، چنان که
 پیروان فرعون و تزکیه نفس نکرده‌هایی که قبلاً بوده‌اند به خاطر امراض روحی و
 عمل به آنها غرق و هلاک شدند.

برداشت از آیات ۵۵ - ۵۶

(وفای به عهد)

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾
الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا
يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

سالک الی الله باید بکوشد به عهدی که می‌بندد و یا با خدا بسته است وفادار باشد و عهدش را نشکند. زیرا اگر متعهد نبود، خدای تعالی او را بدتر از جانوران در قرآن معرفی فرموده است.

برداشت از آیات ۶۲-۶۴

(دشمنی مردم)

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي أَيْدَكَ
 بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ وَآلَفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا آلَفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ آلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

سالک الی الله باید بداند که اکثر مردم دشمن او هستند و چون مریضند با او به
 نیرنگ برمی خیزند و باید ارتباطش را با خدای تعالی زیاد کند تا او را کمک نماید
 زیرا خدا برای او کافی است و خدا دل های مؤمنین را با او گرم و پرمحبت می کند تا
 با او الفت پیدا کنند و او را کمک نمایند؛ بنابراین کمک خدا و سالکین الی الله باید
 برای او بسیار اهمیت داشته باشد.

برداشت از آیات ۷۲-۷۵

(جهاد)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ الَّذِينَ آوَوْا وَ نَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ لَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَ إِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾ وَ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ فَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾ وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ الَّذِينَ آوَوْا وَ نَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَ رِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَ أُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

سالک الی اللہ باید در راه رسیدن به مقصد از جان و مالش بگذرد و رنج هجرت از وطن را بر خود آسان نماید و اگر مهاجری در راه خدایی بر او وارد شد به او پناه بدهد و یاریش کند، اینها چون مؤمنند یکی بر دیگری ولایت دارد و از روی دوستی فرمان یکدیگر را برمی دارند، اینها مؤمنین و سالکین الی اللہ حقیقی هستند، خدای تعالی برای اینها آمرزش و روزی خوبی مادی و معنوی قرار داده است.

«سوره مبارکه توبه»

برداشت از آیات ۱-۴

(عهدشکنی)

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾
 فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي
 اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾ وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
 إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَ
 رَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ
 مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ
 عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَ لَمْ يُظَاهِرُوا
 عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَى مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
 الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾

سالک الی الله باید بداند که عهدشکنی چه عهد با خدا باشد یا با مردم، چه در عالم
 میثاق و عالم ذر باشد و چه در دنیا بدترین کارها است. و سختگیری پروردگار در
 سوره برائت نسبت به مشرکین بیشتر برای عهدشکنی آنها بوده است. بنابراین
 سالک الی الله باید بکوشد که متعهد باشد و حتی نسبت به مسائل کوچک هم
 بی تعهد نباشد. زیرا وفا نکردن به قراردادهای انسان را از تقوی دور نگه می دارد. و
 حال آنکه خدای تعالی متقین را دوست می دارد.

برداشت از آیه ۶ (هدایت دیگران)

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ
اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

سالک الی الله باید نسبت به کسانی که می خواهند در کنار او باشند تا هدایت شوند
مهربان باشد ولو اینکه مشرک باشند، آنها را در کنار خود جای دهد تا کلام خدا را
بشنوند و از اعمال، رفتار و گفتار اولیاء خدا درس بگیرند.

برداشت از آیه ۱۱

(یأس)

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَأَخِوْنَكُمْ فِي الدِّينِ وَ

نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

سالک الی الله باید بداند که نباید هیچ کس را از رحمت خدا مأیوس کند. زیرا
خداوند تعالی درباره مشرکین که بدترین خلق خدا هستند می فرماید اگر توبه کنند،
نماز را بپا دارند و زکات بدهند برادران دینی شمايند.

برداشت از آیات ۱۲-۱۵

(اهمیت قسم)

وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أُمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾ أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدُّوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَ تَخْشَوْنَهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبَ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

سالک الی اله باید بداند که اگر برای چیزی قسم خورد و مشروع بود حتماً باید به آن عمل کند. زیرا خدای تعالی با کسانی که به قسمشان وفا نمی کنند با شدت برخورد کرده و حتی دستور قتل مشرکینی که به قسمشان وفا نکرده اند را داده تا به این وسیله دلهای مؤمنین تشفی پیدا کند.

برداشت از آیه ۱۶

(آزمایش)

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ
يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةَ وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

سالک الی الله باید بداند که او بدون آزمایش رها نشده است و نباید مشرکین را
همراز خود بداند؛ بلکه باید فقط خدا، رسول و مؤمنین واقعی را دوست و صاحب
سرّ خود بداند.

برداشت از آیه ۱۹

(ایمان و اعتقاد)

أَجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَ عِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ جَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَ
اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

سالک الی الله باید بداند که اعمال خیر ولو سقایی حجاج و تعمیر مسجد الحرام
باشد در مقابل ایمان و اعتقاد صحیح ارزشی ندارد و بلکه باید اول ایمان و اعتقادش را
درست کند، تزکیه نفس نماید و سپس کار خیر بکند و خدا ستمگران را هدایت
نمی کند.

برداشت از آیات ۲۰ - ۲۲

(مهاجرت و جهاد)

الَّذِينَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَ
 أَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾
 يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَ رِضْوَانٍ وَ جَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ
 مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

سالک الی الله باید همیشه آماده مهاجرت و جهاد در راه خدا با جان و مالش باشد.
 زیرا کسی که این گونه بود بالاترین درجه را پیدا کرده و به تصدیق خدای تعالی تنها
 اینها رستگارند، خدا به اینها رحمت و رضایت خاصش را بشارت داده، بهشتی که
 نعمت دائمی دارد به آنها عنایت می فرماید و اجر بسیار بزرگی به آنها خواهد داد.

برداشت از آیات ۲۳ - ۲۴

(محبّت)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَ إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ
 اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ
 الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَ إِبْنَاؤُكُمْ وَ إِخْوَانُكُمْ وَ
 أَزْوَاجُكُمْ وَ عَشِيرَتُكُمْ وَ أَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَ تِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
 كَسَادَهَا وَ مَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ
 جِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَ اللَّهُ لَا
 يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

سالک الی الله باید در محبت و تولى نسبت به کفار و کسانی که راه ناسپاسی را
 انتخاب کرده اند حساس باشد و نگذارد آنها مورد محبت او واقع گردند. اگر چه
 پدرانشان یا فرزندانسان یا برادران و همسرانشان و یا فامیلشان باشند، یا ثروتی
 باشد که با زحمت جمع آوری کرده یا مال التجاره‌ای داشته باشد که بترسد تجارتش
 کساد شود، یا کاخ و خانه‌ای داشته باشد که از آن بسیار خوشش بیاید؛ که اگر اینها
 محبوب‌تر از خدا و رسولش و جهاد در راه خدا برای او باشند باید بداند که او فاسق
 است و منتظر فرمان الهی در عذاب باشد و خدا او را هدایت نمی‌کند.

برداشت از آیات ۳۴-۳۵

(مال حرام خوردن)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَخْبَارِ وَ الرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ
 أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ وَ لَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ
 بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا
 جِبَاهُهُمْ وَ جُنُوبُهُمْ وَ ظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لَا تَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا
 مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

سالک الی الله باید علم و دانش و زهد و تقوایش برای خدا باشد. زیرا اگر علم،
 دانش و تقوای ظاهری را برای دنیا و جمع آوری طلا و نقره تحصیل کرده باشد و
 آنها را در راه خدا انفاق ننماید، در راه کمالات موفق نخواهد شد و عذاب دردناکی
 هم در آخرت نصیبش می‌گردد و خدای تعالی او را در جهنم معذب و مخلد
 می‌فرماید.

برداشت از آیات ۳۶ - ۳۷

(ماه قمری)

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ
فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا
يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾ إِنَّمَا النَّسِيءُ
زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحْلِلُونَهُ عَامًّا وَيُحَرِّمُونَهُ
عَامًّا لِيُؤْطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ
سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

سالک الی الله باید آنچنان مطیع خدا و رسولش باشد که حتی ماه شمسی و میلادی را بر ماه قمری که خدای تعالی آن را برای تعیین زمان قرار داده ترجیح ندهد و از صراط مستقیم خارج نشود. زیرا خدای تعالی با اهل تقوا است و ناسپاسان را هدایت نمی کند.

برداشت از آیات ۳۸ - ۴۱

(جهاد)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 اتَّقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا
 مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ
 عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلَ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِي اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا
 تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ
 تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا
 وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾ انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا
 بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

سالک الی الله باید در مرحله استقامت آنچنان خود را بسازد که اگر از طرف
 پروردگارش به او دستور جهاد داده شد کوتاهی نکند و زندگی دنیای ناچیز را بر
 آخرت ترجیح ندهد و چون می داند خدای تعالی بر او احاطه دارد، همه جا با او
 است و پیامبر اکرم و ائمه اطهار او را می بینند و در کنار او هستند از چیزی
 محزون نشود، از دشمن نترسد و با جان و مالش در راه خدای تعالی جهاد کند.

برداشت از آیات ۴۲-۴۵

(استقامت)

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَ سَفَرًا قاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ
عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَ سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ
يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ
لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ تَعْلَمَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ
أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا
يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ ارْتَابَتْ
قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

سالک الی الله نباید در راه خدا تنها برای کارهای آسان و زودگذر از خود آمادگی
نشان دهد و در کارهای سخت و مشکل تن از زیر بار در ببرد. زیرا افراد این چنینی
برای ضعف در استقامتشان عذرهایی می آورند و می خواهند به هر وسیله ای که
شده ضعف خود را به علتی و چیزی نسبت بدهند و راه فراری برای خود پیدا کنند.
ولی اگر مربی آنها قاطعیت داشته باشد، به هیچ وجه و برای هیچ عذری نمی گذارد
آنها سستی کنند. شما مؤمنین و اهل تزکیه نفس را ببینید که هر پیشنهادی به آنها از
طرف شرع مقدس اسلام می شود، هر چه باشد ولو در جبهه جنگ حاضر شدن و
کشته شدن باشد؛ می پذیرند و با آغوش باز از آن استقبال می کنند.

برداشت از آیات ۴۹ - ۵۲

(امتحان)

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِي وَلَا تَفْتِنِّي اَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾ اِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَاِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ اَخَذْنَا اَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَ يَتَوَلَّوْا وَ هُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَ عَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا اِلَّا اِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَ نَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُصِيبَكُمْ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ اَوْ بِاَيْدِنَا فَتَرَبَّصُوا اِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

کسانی که تزکیه نفس نکرده یا آن را جدی نگرفته و استقامت ندارند از استاد و مربی خود می خواهند که به آنها در کارهای مشکل اجازه استراحت بدهد و آنها را امتحان نکند، زیرا اگر آنها را امتحان کند سقوط می کنند و اگر سالکین الی الله به مشکلی در راهشان برخورد کنند آن عده افراد ضعیف خوشحال می شوند که چه خوب شد ما با آنها نبودیم و اگر موفقیتی پیدا کنند ناراحت می شوند؛ ولی این افراد باید بدانند که اگر قدری صبر می کردند، می دیدند که در هر حال موفقیّت با اهل تزکیه نفس و آنهایی که دارای استقامت هستند می باشد.

برداشت از آیات ۵۳-۵۴

(انفاق)

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ كُفْرًا
فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا
بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا
يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

سالک الی الله نباید فکر کند که تنها با انفاق کردن می تواند خود را به کمالات روحی برساند. زیرا اگر انفاقش روی اکراه باشد و وقتی نماز می خواند و یا با خدا باید انس بگیرد با کسالت باشد و در دل ریا کند و در حقیقت ناسپاس باشد، خدا از او انفاقش را قبول نمی کند و آنها را فاسق می داند.

برداشت از آیات ۵۵-۵۷

(ثروت کفار)

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَخْلِفُونَ
بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ
يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مُدْخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ
يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾

سالک الی الله نباید ثروت، نعمت، فرزندان سالم و زیاد کفار، سالک را متعجب کند. زیرا عدل خدای تعالی ایجاب می کند اجر و ثوابی که احیاناً آنها در دنیا از کارهای خوب انجام داده اند به آنها بدهد تا در روز قیامت از خدای تعالی اجری نخواهند. بلکه خدای تعالی آنها را در دنیا بوسیله همان اموال و اولاد ممکن است عذاب کند و جان آنها را بگیرد. آنها به قدری منافقند که با اصرار و قسم می خواهند خودشان را جزء سالکین الی الله بدانند ولی تفرقه بین مسلمانان ایجاد می کنند.

برداشت از آیات ۵۸ - ۵۹

(طبع پست)

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

سالک الی الله نباید طبع پستی داشته باشد و گرویدنش به چیزی برای پول باشد، باید تنها به آنچه خدا و رسولش به او عنایت می کنند راضی شود و ورد و اعتقادش کلمه «حسبنا الله»؛ یعنی خدا در همه کارها مرا کفایت می کند بوده و معتقد باشد که خدا از فضلش به او عنایت می فرماید.

برداشت از آیات ۶۱-۶۳

(اذیت خدا و رسول)

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

سالک الی الله نباید کاری که خدا و رسولش را اذیت می کند انجام دهد، نباید با زبانش، با قلمش و با اعمالش به دین مقدس اسلام بی احترامی کند و الا عذاب دردناکی در انتظار او است.

سالک الی الله باید فقط و فقط رضایت خدای تعالی را منظور کند و رضایت دیگران را اگر منافات با رضایت پروردگار داشته باشد در هیچ کاری منظور نکند و الا اگر با این عملش با خدای تعالی و رسولش دشمنی نماید؛ در جهنم مخلد خواهد بود.

برداشت از آیات ۶۴-۶۶

(مجرمین)

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ
 قُلِ اسْتَهِزُّوا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ
 لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أ بِاللَّهِ وَ آيَاتِهِ وَ رَسُولِهِ
 كُنْتُمْ تَسْتَهْزِؤْنَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ
 نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبُ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

سالک الی الله باید بداند که اگر کار زشت و یا گناهی بکند ممکن است خدای
 تعالی او را رسوا نماید.

سالک الی الله نباید مراحل تزکیه نفس و دین مقدس اسلام را به بازی بگیرد و
 خدا و رسولش را مسخره کند؛ زیرا کسانی که این کارها را بکنند عذرشان پذیرفته
 نیست و مجرمند.

برداشت از آیه ۶۷

(امر به منکر)

الْمُنَافِقُونَ وَ الْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَ
يَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَ يَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ
الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾

سالک الی الله باید معروف و منکر را در اسلام بشناسد تا مبادا در ردیف منافقینی
که امر به منکر و نهی از معروف می کنند قرار گیرد. زیرا خدا او را به دست فراموشی
می سپارد آنچنان که او خدا را فراموش کرده است.

برداشت از آیات ۶۸ - ۷۰

(نفاق)

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾ كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَ أَكْثَرَ أَمْوَالًا وَ أَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخِلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخِلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخِلَاقِهِمْ وَ خُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَ عَادٍ وَ ثَمُودَ وَ قَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَ أَصْحَابِ مَدْيَنَ وَ الْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَ لَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

سالک الی الله باید بکوشد که به هیچ وجه نفاق و دورویی در نفس و روحش به وجود نیاید. زیرا این صفت از نظر خدای تعالی بالاترین عذاب را دارد و صاحبش پست‌ترین انسان‌ها است، آنها هستند که به خود ظلم کرده، همان‌ها هستند که اعمال خویشان هم قبول نمی‌شود و همان‌ها هستند که بسیار ضرر کرده‌اند.

برداشت از آیات ۷۱-۷۲

(ایمان محکم)

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي
جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٍ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

سالک الی الله به قدری ایمانش را محکم کند که به تمام وظایف دینی اش بدون
هیچ مشکلی موفق شود، امر به معروف کند، نهی از منکر نماید، نماز را بپا دارد،
زکات را بدهد و خدا و رسولش را اطاعت کند تا خدای تعالی او را مورد مهربانی
خاصش قرار دهد و مشمول وعده‌های الهی در آخرت که بهشت خلد و جنات
عدن و از همه بالاتر مورد خشنودی خدای تعالی واقع شود واقعاً این پیروزی
بزرگی است.

برداشت از آیات ۷۳ - ۷۴

(خسونت به کفار)

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ
 جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا
 كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ يَمْلَأُونَ مَا نَقَمُوا
 إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ
 وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ
 فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾

سالک الی الله باید دارای تبری شدید علیه کفار و کسانی که در مقابل پروردگار
 ناسپاس‌اند، داشته باشد آنها به قدری از صراط مستقیم منحرف‌اند که به ذات
 مقدس پروردگار قسم دروغ می‌خورند و در عین حال به اهدافشان نمی‌رسند. اگر
 کفار به سوی خدا برگردند، در صراط مستقیم قرار بگیرند و تزکیه نفس کنند، برای
 آنها بهتر است.

برداشت از آیات ۷۵-۷۸

(عهد شکنی)

وَمِنْهُمْ مَّنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾

بدترین صفتی که برای سالک الی الله از هر چیز در سیر و سلوک خطرناک تر است، بی تعهدی و عهد شکنی است. حتی این صفت انسان را از انسانیت خارج می کند. بنابراین سالک الی الله نباید عهدشکن باشد و باید بکوشد حتی در تعهدات کوچک و بی اهمیتی برای آن که به این صفت زشت عادت نکند، بسیار مقید و متعهد باشد و عهد شکنی نکند.

برداشت از آیات ۷۹ - ۸۰

(تمسخر)

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

سالک الی الله نباید مسخره کن و عیب گیرنده از مردم مؤمنی که در راه خدای تعالی صدقه می دهند باشد. زیرا خدای تعالی آنچنان از این صفت زشت به غضب می آید که برای آنها عذاب دردناکی منظور فرموده و به پیامبرش می فرماید که اگر هفتاد مرتبه برای آنها استغفار کنی؛ هرگز خدای تعالی آنها را نمی آمرزد و آنها را فاسقی می داند که هدایت نمی شوند.

برداشت از آیات ۸۱-۸۹

(فعالیت دشمنان)

فَرَحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾
 فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكِوْا كَثِيرًا ۖ جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾
 فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تَضَلَّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تَعْجَبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا أَنْزَلْتُ سُورَةً أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾

دشمنان کوشش می‌کنند که سالکین الی الله را از راه راست و انجام وظایفشان باز دارند و آنها را حتی از سرما، گرما و هر ناملایمی می‌ترسانند. این افراد به قدری منفورند که نباید حتی به مرده آنها هم رحم کرد. زیرا آنها فاسقند و فهم ندارند ولی کسانی که در کنار رسول اکرم و دستورات آن حضرت با اموال و جانهایشان جهاد می‌کنند، همه خوبی‌ها مال آنها است، همان‌ها رستگارانند، برای همان‌ها بهشت جاودان آماده شده و به فوز بزرگی می‌رسند.

برداشت از آیه ۹۰ (عذر نیاوردن)

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا

اللَّهِ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

سالک الی الله نباید از کارهای پرزحمت مانند جهاد برای خدا و رسولش عذری بیاورد و به دروغ متوسل شود که اگر این چنین کرد، به عذاب دردناکی مبتلا می شود.

برداشت از آیات ۹۱-۹۶

(انفاق)

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى الَّذِينَ
إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا
وَأَعْيَبُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾ إِنَّمَا
السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا
مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾
يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ
قَدْ تَبَيَّنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ
تُردُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا
عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾ يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا
عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَى عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

مردم مسلمان دو دسته هستند: یک دسته پولی ندارند ولی مایلند کارهای خیری انجام دهند، انفاق کنند و به جهاد بروند و حتی اگر آنها را از انفاق و جهاد نمودن مانع شوند، از غم و اندوه اشکشان می‌ریزد و ناراحت می‌شوند و از آن طرف دسته دیگری هستند که ثروتمندند ولی دوست دارند که با زن و فرزندشان در خانه بنشینند، دل‌هایشان مرده است، انفاق نمی‌کنند، فقط معذرت خواهی می‌کنند و اصرار دارند که خدا و رسولش از آنها راضی شوند. آنها دروغ می‌گویند، اگر چه قسم بخورند که این گونه نیستیم. اینها پلیدند و جهنمی هستند و خدا از فساق راضی نمی‌شود.

بنابراین سالک الی الله نباید خود را از دسته دوم قرار دهد. بلکه باید کوشش کند که از مال دنیا خود را ثروتمند نماید و انفاق کند و اگر نمی‌تواند این کار را بکند باید لااقل آرزوی کارهای خوب را داشته باشد.

برداشت از آیات ۹۷-۹۹

(تعصبات جاهلانه)

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَ نِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ
 يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ
 وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ وَ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَ صَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا
 إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

سالک الی الله باید خود را از تعصبات جاهلانه بیرون بیاورد تا از کفر و نفاق خارج
 شود، حدود الهی را بفهمد و فکر نکند که آنچه انفاق می کند ضرر کرده و در جایی
 حساب نمی شود، بلکه باید بداند که آنچه را انفاق می کند وسیله قرب به خدا و
 دعای رسول و اهل بیت عصمت و طهارت خواهد بود و خدا او را در رحمت
 خاص خود وارد خواهد فرمود.

برداشت از آیات ۱۰۰ - ۱۰۱

(اعمال انسان ارزش دارد)

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾ وَ مِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَ مِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ لَا يَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

سالک الی الله باید فکر نکند که اگر جمعی در کنار اولیاء خدا، یا در مکان‌های
خوب و مقدّس هستند، خوبند. زیرا گاهی ممکن است آنها منافق باشند، چنان‌که
بعضی از عرب‌هایی که در مدینه و در کنار پیامبر اکرم بودند منافق بودند و
جمعی هم از مهاجر و انصار با نیکوکاری خدا را از خود راضی کردند و آنها هم از
خدای تعالی راضی بودند. بنابراین معیار خوبی، نیکوکاری است. نه آنکه با قرب
جوار با اولیاء خدا انسان بخواهد خود را خوب معرفی کند.

برداشت از آیات ۱۰۲-۱۰۶

(مرحله توبه)

وَ آخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَ آخَرَ سَيِّئًا
 عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾ خُذْ مِنْ
 أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَ تُزَكِّيهِمْ بِهَا وَ صَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ
 صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
 هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ يَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ
 التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ وَ قُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَ
 رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ سَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ وَ آخَرُونَ مُّرْجُونَ لِلَّهِ
 إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَ إِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

سالک الی الله باید به دو موضوع که ظاهراً از خاطره‌ها رفته ولی از دستورات اسلام
 است، در مرحله توبه متوجه باشد:

اول آنکه: باید به کوتاهی‌های خود در امر دین نزد استادش اعتراف کند تا
 استادش بتواند دستورات توبه را صحیح و کامل به او بگوید.

دوم آنکه: از اعمالش صدقه بدهد تا از گناهان پاک گردد و تزکیه شود و مورد
 رحمت خاص خدای تعالی و رسولش واقع گردد، آرامش پیدا کند و خدای تعالی
 توبه‌اش را بپذیرد.

برداشت از آیات ۱۰۷ - ۱۱۰

(نفاق)

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ
إِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا
إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا
لَمَسْجِدَ أُسُسٍ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ
رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ
أَسَسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَسَ
بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي
قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

سالک الی الله باید بیشتر از هر چیز از نفاق و تفرقه بین مسلمانان بترسد. زیرا خدای
تعالی مسجدی را که جمعی از منافقین برای تفرقه بین مسلمانان درست کرده
بودند، مسجد ضرار گذاشته و دستور خراب کردنش را داده است. بنابراین باید
مسلمانان خود را از صفات رذیله پاک کنند و اعمالشان را بر اساس تقوا انجام دهند
تا خدای تعالی آن پاکان را دوست داشته باشد و آنها را با هدایت خاص خود
راهنمایی فرماید.

برداشت از آیات ۱۱۱-۱۱۲

(فروش جان و مال)

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾ التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

سالک الی الله باید حضرت امیرالمؤمنین را برای خود الغو قرار دهد، آنچنان که آن حضرت در راه حفظ مقام نبوت و امامت جان خود را در معرض خطر قرار داد و در آن شب حساس (لیلة المبيت) در رختخواب پیغمبر اکرم خوابید و با خدای تعالی معامله کرد، سالک الی الله هم باید جان و مال خود را در اختیار اوامر الهی قرار دهد تا خدای تعالی در مقابل این متاع ناچیز، بهشت جاودان را به او بدهد و از این خرید و فروش کمال استفاده را بکند. زیرا این بزرگترین پیروزی است. این دسته از سالکین الی الله مراحل تزکیه نفس از توبه تا عبودیت را گذرانده و آنچنان معرفت پروردگار را در دل جا داده‌اند که می‌توانند حمد، تسبیح، تعظیم و سجده‌ای کنند که خدای تعالی آنها را تأیید کند و از آنها راضی شود. آنها لایقند که مربی مردم باشند، امر به معروف و نهی از منکر کنند، حدود الهی را حفظ نمایند و بر اینها بشارت باد.

برداشت از آیه ۱۱۹

(همنشینی)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

سالک الی الله باید تقوا را دائماً به خود تلقین کند و با راستگویان همنشین

باشد.

برداشت از آیه ۱۲۱ - ۱۲۰

(متابعت از رسول اکرم)

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَؤُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نِيلاً إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

سالک الی الله باید از فرمان رسول خدا سرپیچی نکند و امیال خود را بر دستورات اسلام ترجیح ندهد تا به ناراحتی، تشنگی و گرسنگی نیفتد و حتی نباید سالک الی الله با دشمن طوری رفتار کند که خشم او را تحریک نماید و اموال او را بی جهت به تاراج ببرد. زیرا خدای تعالی اجر نیکوکاران را ضایع نمی کند. سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی بر همه چیز آگاه است و انفاق و گذشت او را چه کوچک باشد و یا بزرگ جزا می دهد.

برداشت از آیات ۱۲۵-۱۲۶

(معالجه امراض روحی)

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَ
مَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾ أَوْ لَا يَرْوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ
مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

سالک الی الله باید بداند که امراض روحی را اگر فوراً معالجه نکند روز بروز مرضش
شدت پیدا می کند، به رجز و پلیدی مضاعفی می رسد و با کفر و بی دینی از دنیا
می رود.

و اینها در دنیا فساد می کنند، آنچنان مرضشان شدت پیدا می کند که بازگشتی
ندارند و متذکر هم نمی شوند.

برداشت از آیات ۱۲۸ - ۱۲۹

(الگو بودن رسول اکرم)

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ
عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

سالک الی الله باید حضرت رسول اکرم را صد در صد الگوی خود بدانند.
یعنی علاوه بر آنکه نباید بدخواه مردم باشد، ناراحتی مردم را هم ناراحتی خود
بداند، ناراحتی آنها بر او سخت بگذرد و با مؤمنین و اهل تزکیه نفس رافت و
مهربانی خاصی داشته باشد، بر خدا توکل کند و خدای تعالی را برای خود کافی
بداند.

«سوره مبارکه یونس»

برداشت از آیات ۷-۸

(دیدار خدای تعالی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ مَاوَاهُمُ النَّارُ بِمَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

سالک الی الله باید تمام فکرش به مقصد حقیقی که دیدار پروردگار است باشد

و اگر تنها به زندگی دنیا راضی گردد، کاملاً از حقیقت غافل است.

برداشت از آیات ۹- ۱۰

(تقویت ایمان)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوَاهُمْ
فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَ آخِرُ دَعَوَاهُمْ أَنِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

سالک الی الله باید بیشتر از هر چیز ایمانش را با تفکر در آیات پروردگار تقویت کند تا آن ایمان او را به زندگی دائمی و بهشت خلد هدایت نماید. بهشتی که پر از نعمت است، بهشتی که اهلش با زبان شوق خدا را تسبیح می کنند، تحیت آنها به یکدیگر سلام است و آخرین سخنانشان ستایش پروردگار جهانیان است.

برداشت از آیات ۱۱ - ۱۴

(یاد خدا)

وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفَضِّي إِلَيْهِمْ
 أَجْلُهُمْ فَتَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾
 وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا
 كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ
 لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا
 كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي
 الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

سالک الی الله باید در هر حال چه در سختی، چه در رفاه و آسایش به یاد خدا باشد
 و همیشه از زندگی گذشتگان عبرت بگیرد. زیرا خدای تعالی او را پس از گذشت
 قرن‌ها خلق کرده تا ببیند او با این اطلاعات و عبرت چگونه عمل می‌کند.

برداشت از آیات ۶۱-۶۴

(علم کتاب)

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی بر همه چیز احاطه علمی دارد و حتی همه آنها در کتابی که از علم او منعکس شده و به نام علم کتاب در قلب پیامبر اکرم و ائمه اطهار قرار گرفته، می باشد که اگر اینها را سالک الی الله معتقد شد، از اولیاء خدا است که نه خوفی در او از چیزی هست و نه او را حزن می گیرد و این حالت بیشتر زیر سایه تقوا به دست می آید، به این افراد در دنیا و در آخرت بشارت داده شده و از پیروزی بزرگی برخوردارند.

برداشت از آیت ۶۵-۶۶

(ظَنّ و گمان)

وَلَا يَخْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾
 أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ
 يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
 يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

سالک الی الله نباید از ظَنّ و گمان بخصوص در عقاید پیروی کند. زیرا کسی که به چیزی یقین کاملی ندارد، مانند گنگ‌ها می ماند، نمی تواند کاملاً بر کلامش مسلط باشد و دیگران را تبلیغ نماید.

«سوره مبارکه هود»

برداشت از آیات ۳ - ۴

(مرحله توبه)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى اللَّهِ
 مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾

سالک الی الله باید دائماً از خدای تعالی طلب آمرزش کند و به سوی خدا توبه کند
 تا خدای تعالی لذت و شادمانی های نیکویی را به او تا وقتی در دنیا است بدهد و به
 هر صاحب فضیلتی تفضل فرماید و اگر این کارها را نکند، بیم آن هست که به عذاب
 بزرگی مبتلا شود.

برداشت از آیات ۹ - ۱۱

(قردانی از الطاف الهی)

وَلَيْنُ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَئُوسٌ
 كَفُورٌ ﴿٩﴾ وَلَيْنُ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضِرَاءٍ مَسْتَه لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ
 السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ﴿١٠﴾ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾

سالک الی الله باید در فقر، ثروت و در هر حال شکرگزار نعمت‌های پروردگارش باشد. هیچ‌گاه از رحمت پروردگارش مأیوس نباشد، نعمت‌های خدا را کفران نکند و اگر خدای تعالی به او نعمتی عنایت کرد و او را از ناراحتی نجات داد، از یاد خدا غفلت نکند، به دیگران فخر نفروشد، در مصائب بردبار و صبور باشد و به اعمال پسندیده مداومت نماید تا مغفرت الهی و اجر بزرگی شاملش گردد.

برداشت از آیات ۱۵-۱۶

(زندگی دنیا)

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَ هُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَ حَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَ بَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

سالک الی الله نباید فقط هدفش زندگی دنیا و زینت های آن باشد که اگر این چنین بود، خدا فقط در دنیا به او هر چه بخواهد می دهد، ولی در آخرت برای او جز آتش وجود ندارد و همه اعمال نیکش از بین رفته و باطل می شود.

برداشت از آیات ۱۹ - ۲۲

(زیانکارترین)

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٩﴾ أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا
كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ
أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾

سالک الی الله نباید راه خدا را به روی بندگان خدا ببندد و یا آن را منحرف نشان
دهد. زیرا اگر این چنین بود، از قهر پروردگار در امان نیست و خدا نمی‌گذارد بینش
واقعی پیدا کند، بلکه عذابش را مضاعف خواهد فرمود و ضرر زیادی بر نفس خود
کرده و در آخرت زیانکارترین مردم است.

برداشت از آیات ۲۳ - ۲۴

(مقام اخبات)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ اخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾
وَالْأَصَمُّ وَالْبَصِيرُ وَالسَّمِيعُ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَ فَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

سالک الی الله باید در مقابل پروردگارش تسلیم محض باشد و آنچه خدای تعالی فرموده عمل کند تا آنکه اعمالش صالح و در بهشت دائمی در قیامت زندگی نماید؛ چشم بینا و گوش شنوایی نسبت به حقایق داشته باشد.

برداشت از آیات ۲۹ - ۳۱

(شرایط مربی)

وَاِذَا قُلُوبُكُمْ اَسْأَلَتْكُمْ عَنْهُمَا قُلْ اِنِّیْ اَعْرِیْ اِلَّا عَلٰی اللّٰهِ وَ مَا اَنَا بِطَارِدٍ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اِنَّهُمْ مُّلٰقُوا رَبِّهِمْ وَ لٰكِنِّیْ اَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ ﴿۲۹﴾ وَاِذَا قُلُوبُكُمْ مِّنْ یَّنْصُرُنِیْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُهُمْ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۳۰﴾ وَ لَا اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِ خَزَائِنِ اللّٰهِ وَ لَا اَعْلَمُ الْغَیْبَ وَ لَا اَقُوْلُ اِنِّیْ مَلَكٌ وَ لَا اَقُوْلُ لِلَّذِیْنَ تَزْدَرِیْ اَعْیُنُكُمْ لَنْ یُّوْتِیَهُمُ اللّٰهُ خَیْرًا اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا فِیْ اَنْفُسِهِمْ اِنِّیْ اِذَا لَمِنَ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۳۱﴾

کسی که می خواهد در راه تزکیه نفس و کمالات مربی مردم باشد، باید اول خودش را بی نیاز از مردم معرفی کند و به مال، قدرت و شخصیت آنها چشمی نداشته باشد و خودش را بیشتر از آنچه که هست معرفی و مدح نکند والا از ظالمین خواهد بود.

برداشت از آیات ۵۱-۵۲

(شرایط مربی)

يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَ
فَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾ وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ
السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا
مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

مربی سالکین الی الله باید با استغناى طبع و اعتماد کامل به پروردگار دستور توبه را صادر کند و به آنها بفهماند که اگر استغفار و توبه کردید، آسمان نعمتهایش را بر شما فراوان نازل می کند و قوت شما را در مقابل تمام ناملازمات زیاد می کند؛ به شرط آنکه توبه شما، توبه نصح باشد و به گناه دوباره برنگردید.

برداشت از آیه ۵۶

(صراط مستقیم)

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ

بِنَاصِيَّتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

سالک الی الله باید بداند که صراط مستقیم همان دستورات پروردگار است و

باید به خدا توکل کند تا به مقصد برسد.

برداشت از آیه ۶۱

(آبادانی زمین)

وَإِلَى تَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرْ لَهُ ثُمَّ تَوَبُّوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی در دنیا از او سه چیز را می خواهد:

اول: بندگی خدا

دوم: آباد کردن زمین

سوم: استغفار و توبه

که خدای تعالی به این وسیله به او اجر کاملی عنایت خواهد فرمود.

برداشت از آیات ۶۲-۶۳

(تعصّب بیجا)

قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا
 يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّ لَافِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ ﴿٦٢﴾ قَالَ يَا
 قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي مِنْهُ رَحْمَةً
 فَ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ
 تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾

سالک الی الله نباید به فکر سنت‌های گذشتگان که روی تعصّب به آن عمل کرده‌اند
 باشد. او نباید به دلایل عقلی و گفتار پیامبران بی توجه باشد. او باید بداند اگر از
 حقایق سرپیچی کند، کسی به فریاد او نمی‌رسد و خدای تعالی او را مورد مؤاخذه
 قرار می‌دهد.

برداشت از آیات ۷۷ - ۸۰

(اهمیت تزکیه نفس)

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾ وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ ﴿٧٨﴾ قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَتْلَمُّ مَا نُرِيدُ ﴿٧٩﴾ قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ﴿٨٠﴾

سالک الی الله باید بداند که اگر به تزکیه نفس اهمیت نداد و آن را جدی نگرفت، آنچنان دچار بدبختی می شود که فطرت خود را از دست می دهد و به کارهای حرام و بلکه دور از فطرت دست می زند، از آنچه لذت بخش و حلال است روی می گرداند و در نتیجه مانند قوم لوط به عذاب های دنیا و آخرت دچار می شود.

برداشت از آیات ۸۴ - ۸۶

(عدالت)

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَنقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾
وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾ بَقِيَتْ اللَّهُ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ وَ
مَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾

سالک الی الله باید نسبت به مردم با عدالت رفتار کند، کم فروشی نکند، در قیمت گذاری بی انصاف نباشد، در زمین فساد نکند، بکوشد که حضرت بقیة الله ارواحانفاده را در ایجاد عدل و داد الگو قرار دهد و آنچه خدای تعالی به او عنایت فرموده بهتر از هر چیز بداند.

برداشت از آیه ۸۸

(اصلاح طلبی)

قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا
حَسَنًا وَ مَا أُرِيدُ أَن أُخَالِفَكُم إِلَىٰ مَا أَنهَآكُم عَنْهُ إِن أُرِيدُ إِلَّا
الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَ مَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ
إِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

سالک الی الله باید تا می تواند اصلاح طلب باشد و موفقیتش را از خدا
بخواهد، به خدای تعالی توکل کند و به او پناه ببرد.

برداشت از آیات ۸۹-۹۰

(لجازی)

وَاِذَا قَوْمٌ لَا يَجْرِمُكُمْ شِقَاقِي اَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا اَصَابَ قَوْمَ

نُوحٍ اَوْ قَوْمَ هُودٍ اَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمٌ لَّوِطٍ مِنْكُمْ يَبْعِدُ ﴿٨٩﴾

وَاَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّي رَحِيْمٌ وَدُوْدٌ ﴿٩٠﴾

سالک الی الله نباید صفت لجبازی را به حدی برساند که سبب ناراحتی خود بخصوص در مسایل معنوی بشود و مانند گذشتگان که به عذاب‌های الهی مبتلا شدند، مبتلا گردد. بلکه باید از این صفات بلکه ضعیفش دست بکشد، استغفار و توبه کند تا مهربانی خاص خدا و محبت او نسبت به این سالک الی الله ابراز گردد.

برداشت از آیات ۱۱۲-۱۱۵

(استقامت)

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَزْكُتُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٤﴾ وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾

سالک الی الله باید به آنچه در زیر گفته می شود، مقید باشد:

اول: در انجام اوامر الهی دارای ثبات و پابرجایی باشد.

دوم: دوستان با استقامتی داشته باشد.

سوم: زیر بار ظالمین و ستمگران نرود.

چهارم: نمازش را در روز و شب برپا دارد.

پنجم: نماز شب را بخواند که سیئاتش از بین برود و بالاخره صبر و بردباری

داشته باشد، زیرا خدای تعالی اجر نیکوکاران را ضایع نمی کند.

برداشت از آیات ۱۱۷ - ۱۱۹

(خدای تعالی ظالم نیست)

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾ وَلَوْ
 شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾
 إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَ تَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ
 جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی به هیچ وجه به کسی ظلم نمی کند ولی این
 مردمند که به خاطر هواهای نفسانی دائماً اختلاف دارند و از وحدت دوری می کنند
 و مورد رحمت و لطف پروردگار واقع نمی شوند و حال آنکه برای همین خلق
 شده اند.

«سوره مبارکه يوسف»

برداشت از آیات ۳-۲۲

(قصه حضرت يوسف)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾ قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُنِثِمُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلْسَّائِلِينَ ﴿٧﴾ إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنََّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٨﴾ اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا

تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ ﴿١١﴾ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيخْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿١٤﴾ فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ وَ أَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ جَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَ تَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَ مَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَ جَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَ اللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَ جَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلَامٌ وَ أَتْرَوْهُ بِضَاعَةً وَ اللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَ شَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَ كَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَ قَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَ كَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَ لِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَ اللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَ لَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَ عِلْمًا وَ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

از این آیات برای سالک الی اللہ هفت پند وجود دارد که باید به آنها دقت کند:

اول: سالک الی اللہ باید مسائل معنوی خود را حتی به برادرانش اگر اهل تزکیه نفس نیستند نگوید، زیرا ممکن است آنها حسادت کنند، او را تکذیب نمایند و موجبات ناراحتی او را فراهم بیاورند.

دوم: اگر کسی را دوست دارید و در چهره او نور معنویت مشاهده می کنید، در مقابل کسانی که اهل تزکیه نفس نیستند به او اظهار محبت شدید نکنید. زیرا ممکن است حسادت آنها حتی سبب کشتن محبوب شما شود و او را از شما بگیرد.

سوم: به هیچ وجه به کسانی که اهل تزکیه نفس نیستند اعتماد نکنید و امانتی به دست آنها نسپارید که پشیمان خواهید شد.

چهارم: گریه کسانی که دروغگو هستند و تزکیه نفس نکرده به هیچ وجه اعتبار ندارد و گفتارشان ولو با دلایل ظاهری معتبری باشد، ارزشی نخواهد داشت.

پنجم: در تمام مصائب تنها چیزی که ممکن است انسان را آرامش بدهد و به مقصد برساند، خوب صبر کردن و از خدای تعالی کمک گرفتن است.

ششم: افرادی که تزکیه نفس نمی کنند روز بروز بر قساوتشان افزوده می شود تا جایی که مثل یوسفی را به قیمت بسیار ناچیزی می فروشند و او را دزد و دروغگو معرفی می کنند.

هفتم: ظالمین و آنهایی که تزکیه نفس نکرده اند، فکر می کنند که با اظهار دشمنی به اولیاء خدا به آنها صدمه وارد کرده و آنها را از بین می برند ولی غافل از آن که خدای تعالی به آنها کمک می کند، علم و حکمت بیشتری به آنها عنایت می فرماید و به نیکوکاران جزای وافری می دهد.

برداشت از آیات ۲۳ - ۴۲

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ الشُّوْءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾ وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾ يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾ فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَكَأً وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
 الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا آيَاتٍ لِيَسْجُنَنَّهُ حَتَّى
 حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي
 أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا
 تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾
 قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُزْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ
 يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ
 آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ
 مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
 النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَا صَاحِبِي السَّجْنِ ءَأَرْبَابُ
 مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ
 إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ
 سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ
 الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَا صَاحِبِي السَّجْنِ
 أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبُّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ
 الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾ وَقَالَ
 لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا ادْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَاءَ الشَّيْطَانُ
 ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ بَضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

سالک الی اللہ باید به مسائل زیر که از این آیات استفادہ می شود توجہ داشته

باشد:

اول: در مرحلہ صراط مستقیم آنچنان خود را بسازد که اگر لذت بخش ترین

گناهان برای او آماده گردد، اعتنا نکند و بلکه از آن فرار کند. چنان که حضرت یوسف انجام داد.

دوم: سالک الی الله باید در مرحله صراط مستقیم حرکت کند، هوای نفسش را زیر پا بگذارد، خدا را منظور نماید، حق نمک مربی خود را ادا کند و بداند که ظالم به هیچ وجه موفق نمی شود.

سوم: ارزش سالک الی الله در این است که تمایل جنسی در او باشد ولی آن را برای خدا و پاکی نفس خود کنترل نماید.

چهارم: سالک الی الله باید بکوشد تا می تواند خود را در معرض تهمت قرار ندهد و اگر تصادفاً متهم شد، بداند که خدای تعالی به هر وسیله ای که باشد او را از اتهام دیگران نجات می دهد. چنان که حضرت یوسف را نجات داد.

پنجم: سالک الی الله باید از مردمان تهمت زننده و مکار ولو به زندان بیفتند، دوری کند و با آنها زندگی نکند.

ششم: سالک الی الله باید به هر وسیله ای که هست و در هر کجا که میسر باشد، دیگران را به راه راست هدایت کند و از شرک و بت پرستی دوری نماید.

هفتم: سالک الی الله باید کوشش کند که در تمام امور از خدا کمک بخواهد و متوسل به دیگران نشود.

برداشت از آیات ۴۳ - ۶۲

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَ سَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُءْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾
 أَلْحَامٍ وَ مَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَلْحَامِ بِعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾ وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾
 يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَ سَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعَ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزَرَّعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَبَّأَ فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرَوْهُ فِي سُنبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَ فِيهِ يَعْرِضُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللَّاتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَلِكَ لِيُعْلَمَ أَنَّي لَمْ أَخْنَهُ بِالْغَيْبِ وَ أَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ ﴿٥٢﴾ وَ مَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدُنَّا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾ قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى

خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمُ ﴿٥٥﴾ وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَا أَجْرَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِآخِ لَكُمْ مِنْ أَيْكُمُ أَلا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾ فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾ قَالُوا سُبْرَاوِدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

سالک الی الله باید امور زیر را که برداشتی از این آیات است، مورد توجه قرار

دهد:

اول: سالک الی الله باید نسبت به مردم و حتی دشمنان، مهربان باشد، آنها را صحیح راهنمایی کند و نگذارد بی جهت به آنها صدمه ای وارد شود.

دوم: سالک الی الله باید نفس اماره به سوء خود را با جهاد با نفس، به اماره به نیکی تغییر دهد و این کار فقط با تزکیه نفس انجام می گردد.

سوم: سالک الی الله باید بکوشد که اگر به قدرتی دست یافت، خود را مقهور آن قدرت قرار ندهد و بخصوص با اقوام و نزدیکانش صله رحم کند و نگذارد آنها از اعمال زشت گذشته خود زیاد شرمنده گردند.

برداشت از آیات ۶۳-۸۲

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعْ مِنَّا الْكَيْلَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا
 أَخَانَا نَكْتُلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾ قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا
 كَمَا أَمِنْتُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ
 الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ
 إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا
 وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزِدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلُ يَسِيرٍ ﴿٦٥﴾ قَالَ لَنْ
 أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُتَوِّنَ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَ
 بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ
 يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَ
 مَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
 وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ
 أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ
 يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ آوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي
 أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ
 بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رِجْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا
 الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا

تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا نَفَقْدُ صَوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ
كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ
كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وَعَاءِ أَخِيهِ
ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وَعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ
لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ
مَنْ نَشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ
سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَيِّدْهَا لَهُمْ
قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا يَا أَيُّهَا
الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنْ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا
مَتَاعَنَا عِنْدَهُ إِنَّا إِذَا ظَالِمُونَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسَئَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا
نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا
مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ
حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ
الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾ ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ
سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾
وَسَأَلَ الْقُرَيْهَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعَيْرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا
لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾

سالک الی الله باید این آیات را مورد توجه قرار دهد و برداشت های زیر را عمل

کند:

اوّل: سالک الی الله باید شرح صدری داشته باشد که اگر در کمال قدرت بود و از طرف اقوام و خویشاوندان به او جسارتی شد، آن را ندیده بگیرد و آنها را مؤاخذه نکند.

دوّم: سالک الی الله باید برای هر کاری که مهم است به خدا توکل کند و وثیقه‌ای از خدا بگیرد تا پشیمان نشود.

سوّم: سالک الی الله باید بکوشد که قدرت و اموال خود را در مقابل چشم افراد تنگ نظر قرار ندهد، که مبادا او را چشم بزنند.

چهارم: سالک الی الله می‌تواند برای مصالح مهمی مانند: صلّه رحم و نجات نزدیکان از بدبختی و گرفتاری، به توریه و خلاف واقع اظهار کردن، متوسل شود تا به مقصد برسد.

پنجم: سالک الی الله نباید به خاطر گناه یک فرد، دیگران را مورد مؤاخذه قرار داده و یا آنها را به خاطر آن فرد که سرپیچی کرده مورد ظلم قرار دهد.

برداشت از آیات ۸۳-۱۱۱

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللَّهُ
 أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّى
 عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزَنِ
 فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوْا تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ
 حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَ
 حُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَاعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ يَا بَنِيَّ
 اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ أَخِيهِ وَلَا تَبْأَسُوا مِنْ رُوحِ
 اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَبْأَسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾
 فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَّا الضُّرَّ وَ
 جِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَ تَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ
 يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَ
 أَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا أَإِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفَ قَالَ أَنَا
 يُوسُفَ وَ هَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَ يَصْبِرْ فَإِنَّ
 اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آتَرَكَ اللَّهُ
 عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ

يَعْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَ هُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي
 هَذَا فَالْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَ أَتُونِي بِأَهْلِكُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَ لَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ
 يُوسُفَ لَوْ لَا أَن تَفْنَدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ
 الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾ فَلَمَّا أَن جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ
 بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾
 قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوْفَ
 أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى
 يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ وَ قَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن شَاءَ اللَّهُ
 آمِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَ رَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَ خَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَ قَالَ
 يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُءْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَ قَدْ
 أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَ جَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ
 بَعْدِ أَن نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَ بَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا
 يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَ
 عَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
 أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَ اَلْحِقْنِي
 بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَ مَا
 كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَ هُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾ وَ مَا أَكْثَرُ
 النَّاسِ وَ لَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَ مَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ
 أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾ وَ كَآيِنُ مِنْ آيَةٍ فِي
 السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَ هُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾
 وَ مَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَ هُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ أَفَأَمِنُوا أَن

تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَ مَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ وَأَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَ فَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ تَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

سالک الی الله باید آنچه از این آیات استفاده می شود مورد توجه قرار دهد و به آنها عمل کند:

اول: آن که بداند وقتی کارها سخت می شود، خدای تعالی به او کمک می کند و همه انتظارات او انجام می گردد.

دوم: به هیچ وجه نباید از رحمت خدا مأیوس شود. زیرا یأس از رحمت خدا کفرآور است.

سوم: سالک الی الله باید کریم باشد و اگر بدی های دیگران را خواست به آنها خواست متذکر شود، باید برای آنها عذرشان را هم متذکر گردد.

چهارم: کسی که تقوا داشته باشد و صبر کند، جزء نیکوکاران است و خدای تعالی اجر نیکوکاران را ضایع نمی کند.

پنجم: سالک الی الله باید از سر تقصیرات دیگران زود بگذرد و از خدا بخواهد

که آنها را بیامرزد.

ششم: باید بین خود و خدایش واسطهٔ آبرومندی قرار دهد تا او برای سالک الی الله، در وقتی که دعا مستجاب است، دعا کند.

هفتم: باید به پدر و مادرش احترام کند و نگذارد که آنها به او ولو دارای قدرت است، بیشتر احترام کنند.

هشتم: اگر خواست تبلیغ دینش را بکند، باید به مردم بفهماند که اجر و مزدی از آنها نمی‌خواهد، و به آنها نیازمند نمی‌باشد.

نهم: باید در روی زمین به خاطر عبرت گرفتن از زندگی گذشتگان سیر و سفر کند و بداند که آخرت برای کسانی که اهل تقوی هستند از آنچه در دنیا است بهتر است، اگر عقلش را به کار بیندازد.

دهم: باید بداند که خدای تعالی در قرآن قصّه‌های انبیاء را بیان فرموده برای پند گرفتن او است، رمان دروغین نیست، بلکه هدایت و راهنمایی برای مؤمنین است.

«سوره مبارکه رعد»

برداشت از آیات ۱۹ - ۲۱

(عالم ذر)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا
 يَتَذَكَّرُ أُولَئَا الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ لَا
 يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ
 يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾

سالک الی الله باید به عالم قبل از این عالم معتقد باشد و بداند که خدای تعالی در عالم ارواح که دو هزار سال قبل از عالم ذر بوده، همه معارف را به بشر تعلیم داده و در عالم ذر که از رمان خلقت حضرت آدم می باشد، همه آنچه را که به او تعلیم داده است، از او عهد و میثاق گرفته که عمل کند او خود را مطابق آنچه خدای تعالی می خواهد بسازد. این است معنی وفای به عهد و میثاق الهی که باید سالکین الی الله به آن مقید بوده و به آن متعهد باشند.

برداشت از آیات ۲۲ - ۲۴

(تعهدات عالم ذر)

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآَنَفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيُذَرُّونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٢﴾ جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعَمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

سالک الی الله باید در مقابل تعهدات عالم ذر مقید بوده و بردبار باشد، عبادت فردی و اجتماعی مانند: نماز و انفاق را صحیح و خوب انجام دهد و به جای گناه، کار خوب بکند تا خودش، پدر، همسر و فرزنداناش وارد بهشت عدن گردند و ملائکه از هر دری که بر او وارد می شوند، به او سلام کنند و به بهشت بشارتش بدهند.

برداشت از آیه ۲۵

(تعهدات با خدا)

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ
اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ
لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝ (۲۵)

سالک الی الله باید تحقیق کند تا از آیات قرآن و روایات اهل بیت بدست
بیاورد که چه تعهداتی با خدا بسته، آنها را نقض نکند و آنچه خدای تعالی به او امر
فرموده که صله کند؛ مانند صله رحم و ولایت حضرت امیر المؤمنین و سایر
اولیاء خدا را قطع نکند و الاً بداند که لعنت خدا بر او است و عاقبت بدی دارد.

برداشت از آیه ۲۶

(مزیت آخرت بر دنیا)

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرَحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ

مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿٢٦﴾

سالک الی الله باید همیشه آخرت را با دنیا بسنجد، مزیت آخرت را بر دنیا بفهمد و بداند که دنیا چیزی که به آن توجهی داشته باشد و بداند که دنیا چیزی که به آن توجهی داشته باشد نیست و فقط امتحانی است که باید بگذراند.

برداشت از آیه ۲۷

(هدایت خاص پروردگار)

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ لَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ

يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ ﴿٢٧﴾

سالک الی الله اگر بخواهد موفق به هدایت خاص پروردگار بشود، باید به درگاه

پروردگار انابه و توبه کند و کاری نکند که خدای تعالی او را به حال خود وا بگذارد تا گمراه شود.

برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹ (یاد خدا مایه آرامش)

الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَ حُسْنُ مَآبٍ ﴿٢٩﴾

تردیدها و چیزهایی که آرامش او را بهم می زنند دور کند و خود را صد در صد از همه چیز جز یاد خدا فارغ نماید و بداند که با یاد خدا آرامش پیدا می کند و سبب ایمان و عمل صالح او می گردد.

«سوره مبارکه ابراهیم»

برداشت از آیات ۶-۷

(شکر نعمت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ
آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَدَّبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَ
يَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكَ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾ وَإِذْ
تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾

سالک الی الله باید همیشه به یاد نعمت‌های الهی باشد و بداند که اگر خدای
تعالی را شکر کند، نعمتش زیاد می‌شود و اگر کفران کند، عذاب الهی برای او سخت
خواهد بود.

برداشت از آیه ۱۲

(توکل)

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنْصَبِرَنَّ عَلَى

مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

یکی از صفاتی که باید سالک الی الله در خود ایجاد کند توکل است، توکل به معنی وکیل قرار دادن کسی است که کاری را که او نمی تواند انجام دهد دیگری بتواند انجام دهد. این روحیه اگر در کسی به وجود آمد، طبعاً به خدای تعالی هم به طریق اولی توکل می کند.

برداشت از آیات ۲۱-۲۲

(وعده‌های شیطان)

وَبَرُّوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَنُونَ عَلَيْنَا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَمْ جَزَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحْصٍ ﴿٢١﴾ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

سالک الی الله نباید به غیر خدا متکی باشد. زیرا اگر این تکیه‌گاه ظاهراً در دنیا مفید باشد در آخرت از آن نمی‌تواند استفاده کند. حتی شیطان در روز قیامت می‌گوید: خدای تعالی همه وعده‌هایش حق و راست بود ولی من همه را تخلف می‌کردم و شما گوش به حرف من دادید ولی تحت فرمان خدای تعالی نبودید. پس خودتان را سرزنش کنید. من هم نمی‌توانم امروز برای شما کاری بکنم و بدانید برای ظالمین عذاب دردناکی خواهد بود.

برداشت از آیات ۲۴ - ۲۷

(معاشرت با خوبان)

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٤﴾ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ مَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَ يُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٧﴾

سالک الی الله باید بداند افرادی که تزکیه نفس شده‌اند و روح و دلشان پاک است، همیشه و در هر حال مردم از آنها فایده علمی و معنوی می‌برند و کلام و اعمالشان برای دیگران درس و هدایت است. ولی آنهایی که باطنشان پلید است و تزکیه نفس نکرده‌اند، علاوه بر آنکه خودشان استقرار و ارزشی ندارند، مردم را گمراه می‌کنند و خدای تعالی هم این ستمگران را به حال خود وا می‌گذارد.

برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹

(کفران نعمت)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَ أَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ
الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَ يَئِسَ الْفَرَارُ ﴿٢٩﴾

سالک الی الله باید خودش و دوستانش را از کفران نعمت الهی نگه دارد. زیرا
اگر این چنین نکند و کفر بورزد، خدای تعالی او را به جهنم می برد.

برداشت از آیه ۳۱

(زندگی ابدی)

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ يُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
سِرًّا وَ عَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَ لَا خِلَالٌ ﴿٣١﴾

سالک الی الله باید برای زندگی ابدی خود در دنیا اقامه نماز کند و از آنچه خدا
به او عنایت کرده علنی و مخفی انفاق نماید.

برداشت از آیات ۳۵ - ۴۱

(اقتدا به حضرت ابراهیم)

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَ مَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَ ارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَ تَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

سالک الی الله باید از راه و روش حضرت ابراهیم پیروی کند. زیرا آن حضرت از زن و فرزندش برای اینکه اقامه نماز شود، خانه خدا رونق بگیرد و برای آنکه ذریه اش شاکر نعمت های پروردگار باشند، گذشت و عادت حضرت ابراهیم این بود که خدا را سپاس می گذاشت و خدای تعالی به او فرزندان صالحی عنایت کرده و دائماً برای خود و ذریه اش دعا می کرد که نمازگزار باشند، برای پدر و مادرش و مؤمنین طلب آمرزش می کرد و همیشه خیر و صلاح مردم را می خواست.

«سوره مبارکه حجر»

برداشت از آیات ۳۹ - ۴۴

(نتیجه اعمال)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هَذَا
 صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ عِبَادِي لَكَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ
 إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ
 مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

سالک الی الله تا می تواند باید محرومیت ها، ناراحتی ها و مشکلاتی که برایش
 به وجود می آید به گردن بگیرد، آنها را نتیجه اعمال خودش بداند و مانند شیطان
 نباشد که انحراف خود را به خدای تعالی نسبت بدهد.

سالک الی الله باید بداند که در دو طرف صراط مستقیم دین پرتگاه هایی وجود
 دارد و شیطان در سر راه نشسته و همه را به طرف پرتگاه ها می کشاند، از این میان

فقط بندگان خالص خدا را استثناء کرده و آنها را در صراط مستقیم تشیع که همان
صراط علی بن ابی طالب است باقی می‌گذارد و خدای تعالی هم وعده فرموده
که نمی‌گذارم شیطان بر بندگانم تسلط پیدا کند.

برداشت از آیات ۴۷ - ۵۰

(تزکیه در قیامت)

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ
 مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾ لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا
 بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾ نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ
 عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

سالک الی الله اگر نتوانست در دنیا کاملاً تهذیب نفس کند ولی در صراط
 مستقیم بود، روز قیامت خدای تعالی به او کمک می کند و روح او را تزکیه می نماید
 و او را با برادران صالحش به بهشت وارد می کند. زیرا خدای تعالی با گذشت و غفور
 است و نسبت به سالکین الی الله مهربانی خاصی دارد.

برداشت از آیات ۵۱-۵۲ (آداب سلام کردن)

وَبَشِّرْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا
قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾

سالک الی الله باید بکوشد ادب اجتماعی را رعایت کند و وقتی بر کسی وارد شد، با کلمه سلام او را از اذیت نکردن و آزار ندادن خود مطمئن نماید.

برداشت از آیه ۵۶

(یأس از رحمت خدا)

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾

سالک الی الله باید بداند تنها گمراهان از رحمت خدا مأیوسند لذا به هیچ وجه
نباید از رحمت پروردگار مأیوس گردد.

برداشت از آیه ۸۸

(چشم‌داشت به مال مردم)

لَا تَمْدَنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ

عَلَيْهِمْ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

سالک الی الله نباید به مال، نعمت‌ها و همسران خوبی که به دیگران داده شده

چشم‌داشتی داشته باشد و باید در مقابل مؤمنین تواضع کند.

برداشت از آیات ۹۱-۹۷

(کمک‌های الهی)

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ فَوَرَّبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾

سالک الی الله نباید آنچه را که از قرآن و احکام اسلام خوشش می‌آید انتخاب کند و آنچه بر خلاف هوای نفس او است را ترک نماید، باید حقایق را به وضوح بیان نماید، از مشرکین و کسانی که به دین و حقایق توجّه ندارند اعراض کند و از استهزاء دیگران نترسد. زیرا خدای تعالی او را کمک می‌کند و خدا می‌داند که چگونه بندگان به خاطر استهزاء آنها دلتنگ می‌شوند.

برداشت از آیات ۹۸ - ۹۹

(رفع دلتنگی)

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ
حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سالک الی الله باید برای رفع دلتنگی خود از گفتار استهزاء کنندگان در سجده،
تسبیح و حمد پروردگار را بکند و آن قدر عبادت کند تا به یقین برسد.

«سوره مبارکه نحل»

برداشت از آیات ۱ - ۲

(مجازات‌ها نزدیک است)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا

يُشْرِكُونَ ﴿١﴾ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ

يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾

سالک الی الله باید بداند که به زودی مجازات‌ها می‌رسد، اگر چه مشرکین آن را

دور تصور می‌کنند. پس باید به وحدانیت خدا اقرار کنند و تقوای الهی را رعایت

نماید.

برداشت از آیه ۱۸

(شکر خدای تعالی)

وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

سالک الی الله باید توجه داشته باشد نعمت‌های خدای تعالی آن قدر زیاد است که قابل شمردن نیست؛ لذا باید شاکر خدای تعالی باشد.

برداشت از آیه ۲۳

(تَكْبَرُ)

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَ مَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ

الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾

سالک الی الله باید صفت کبر و خودخواهی را از خود دور کند. زیرا خدا

متکبران را دوست نمی دارد.

برداشت از آیات ۳۰ - ۳۲

(بهشت عدن)

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

سالک الی الله باید بداند که آنچه از طرف پروردگارش به او می‌رسد خیر و سعادت است و اگر این حالت برای او دائمی شد، هم در دنیا به او نیکی می‌رسد و هم در آخرت خوبی‌های بسیاری نصیبش می‌گردد و به خانه اهل تقوی که بهترین خانه‌ها است وارد می‌شود؛ یعنی در بهشت عدن که هر چه بخواهد در آنجا به او می‌دهند وارد می‌گردد، ملائکه به او سلام می‌گویند و به او بشارت بهشت می‌دهند.

برداشت از آیات ۳۶ - ۳۷

(عبودیت)

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ
الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ إِنَّ تَحْرِصَ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٧﴾

سالک الی الله باید خود را به مقام عبودیت برساند، از طغیانگران دوری کند،
در زمین سیر و سفر نماید و از آثار گذشتگان بخصوص دروغگویان آنها عبرت
بگیرد والا اگر انسان از بندگی خدا سر باز زند، هر چه دیگران بخواهند او را هدایت
کنند، خدای تعالی مانع می شود و به هیچ وجه یار و یاورى نخواهد داشت.

برداشت از آیات ۴۱-۴۲

(هجرت)

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَ
الَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَبُوَّنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةً وَ لَأَجْزِرَ الْآخِرَةَ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ
صَبَرُوا وَ عَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

سالک الی الله در جایی که نمی تواند به سیر و سلوکش ادامه دهد، باید
مهاجرت کند و به جای امنی برود، از خوشی هایی که در وطن ممکن است داشته
باشد، صرف نظر کند و در غربتی که می تواند به سیر و سلوکش ادامه دهد، صبر نماید
و بر خدایش در مشکلات توکل کند.

برداشت از آیات ۴۳ - ۴۷

(تبعیت از قرآن)

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَسَلُّوا أَهْلَ
 الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
 الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾ أَمْ
 فَمِنْ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ
 يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي
 تَقْلُبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ
 رَبَّكُمْ لَرْؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾

سالک الی الله در تمام امور باید تابع قرآن و اهل بیت عصمت و طهارت
 باشد و تمام مشکلاتش را از کلام آنها حل کند و با مردم حیل‌های بد نکند. زیرا
 ممکن است از جایی که فکرش را نمی‌کند، خدایی تعالی بر او عذاب دردناکی نازل
 کند.

برداشت از آیات ۵۳-۵۶

(همه نعمت‌ها از جانب خدا است)

وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

سالک الی الله باید بداند که هر نعمتی که به او می‌رسد، از جانب خدا است و هر ناراحتی که به او می‌رسد اگر چه از جانب خود او است ولی خدای تعالی آن را برطرف می‌کند و از بین می‌برد؛ ولی انسان کفران نعمت پروردگارش را می‌کند. به خدا قسم که روز قیامت از همه این نعمت‌ها و از همه افتراها که بر خدای تعالی زده‌اند سؤال می‌شود.

برداشت از آیات ۵۸ - ۶۰

(رسومات جاهلانه)

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾
يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

افرادی که تزکیه نفس نکرده‌اند و تحت تأثیر رسومات جاهلانه قرار گرفته‌اند، به قدری بدبخت می‌شوند که اگر به آنها بشارت فوق‌العاده خوبی داده شود و بر خلاف رسومات معمولی باشد ناراحت می‌شوند و حاضرند دست از زن و فرزند عزیزشان بردارند و آنها را زنده زیر خاک کنند. این مثل بدی است که برای آنها زده می‌شود؛ ولی تمام صفات الهی آن قدر نیکو است که باید همه مردم متّصف به آن صفات باشند و از آن راه راست پیروی کنند.

برداشت از آیات ۶۱-۶۳

(دروغ)

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَ تَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَ أَنََّّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَ لِيَئُهُمُ الْيَوْمَ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

سالک الی الله باید زبانش را از دروغ به قدری نگهداری کند که عادت به دروغ گفتن نکند. زیرا شیطان اعمال آنها را برای آنها زینت می دهد و ولی آنها می گردد و خدای تعالی عذاب دردناکی برای آنها قرار داده است.

برداشت از آیات ۷۴ - ۷۶

(سربار دیگران)

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾
 ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَ مِنْ رَزْقِنَاهُ
 مِثْرًا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَ جَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ
 لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ
 أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَ هُوَ كُلُّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا
 يُوَجِّهُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَ مَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ هُوَ
 عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

سالک الی الله باید اهل کار و کوشش باشد، سربار دیگران نباشد، برای خود
 شخصیت مستقلی که بتواند آزادانه امر به معروف و نهی از منکر کند و در راه راست
 حرکت نماید، قائل باشد.

برداشت از آیه ۹۰

(عدالت)

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ
عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

سالک الی الله باید همیشه طرفدار عدالت و نیکوکاری در جامعه باشد و بخواهد که مجری عدالت و احسان یعنی حضرت بقیة الله (روحی فدا) هر چه زودتر ظهور کند و زمینه ساز حکومت آن حضرت با صله رحم، نیکی به نزدیکان و ایتم و ناهی از منکر و فحشاء و تجاوز به حقوق دیگران باشد این راهنمایی از طرف خدا برای ظهور حضرت ولی عصر است؛ اگر از خواب غفلت بیدار شویم و متوجه آن گردیم.

برداشت از آیات ۹۱-۹۲

(وفای به عهد)

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَذُونَ آيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبُلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾

سالک الی الله باید وقتی با خدا عهد بست، به آن وفا کند، قسم‌هایی که با اصرار و تأکید می‌خورد نشکند و مثل زن ریسنده‌ای که نخ‌های بافته خود را دوباره پنبه می‌کند، نباشد و اعمال خود را از بین نبرد.

برداشت از آیات ۹۳-۹۵

(قسم)

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ وَلَا
تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا
السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا
تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾

سالک الی الله باید به مسأله عهد و وفای به آن . قسم و وفای به آن از هر چیزی
بیشتر اهمیت بدهد، این مسأله را ارزان نفروشد بخصوص برای خیانت عهد نبندد،
قسم نخورد و مردم را به این وسیله فریب ندهد.

برداشت از آیه ۹۶

(زهد)

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَ مَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَ لَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا

أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

سالک الی الله باید زاهد باشد؛ یعنی دل به دنیا نبندد و باید بداند که آنچه در

دنیا دارد از بین رفتنی است و اگر بتواند، به موقع آنها را نزد خدای تعالی و در راه

خدای تعالی قرار دهد که برای زندگی همیشگی او در آخرت باقی می ماند.

برداشت از آیه ۹۷

(زندگی خوب)

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً

طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

سالک الی الله باید به طور کلی بداند که هر کس ایمان داشته باشد، کارهای

شایسته کند، اعمال ثواب انجام دهد و تزکیه نفس کند خدای تعالی به او زندگی

خوبی عنایت می کند و اجر او را به بهترین وجه به او مرحمت می فرماید.

برداشت از آیه ۹۸

(پناه به خدا)

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

سالک الی الله باید وقتی که قرآن می خواند و یا به یکی از مطالب علمی و حقیقی مذهبی فکر می کند بگوید از شیطان و وسوسه او به خدا پناه می برم، زیرا انسان هر وقت بخواهد به خدا، دین و حقایق قرآن نزدیک شود و درباره آنها تدبیر کند شیطان بر قلب او تسلط پیدا می کند و جلو فهم او را می گیرد. ولی اگر با ایمان و توکل، به خدا پناه ببرد خدای تعالی به او پناه می دهد.

برداشت از آیه ۱۰۰

(محبت شیطان)

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ

مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

سالک الی الله نباید محبت شیطان و شیطان سیرتان و اطاعت آنها را انتخاب کند که در این صورت شیطان کاملاً فهم و درک او را محدود می کند و او را از نظر روحی می میراند.

برداشت از آیات ۱۰۶-۱۰۷

(کمال ایمان)

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ
بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ
اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾

سالک الی الله باید ایمانش را کامل کند، اطمینان قلبی را در خود به وجود آورد
و به هیچ وجه کفر و کفران نداشته باشد زیرا در این صورت به عذاب بزرگ و غضب
الهی مبتلا می شود و موفق به لقاء الله نمی شود و چون زندگی دنیا را بر آخرت
ترجیح داده است، خدا او را از هدایت خاص خود محروم می کند.

برداشت از آیات ۱۰۸-۱۰۹

(کفر و کفران)

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ سَمِعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ
 أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ
 الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

سالک الی الله باید با جدیت کامل از هر گونه کفر و کفران دوری کند. زیرا نتیجه کفر این است که رفته رفته چشم، گوش و دلش قدرتش را از دست می دهند و بدون تردید ضرر زیادی خواهد کرد.

برداشت از آیه ۱۱۰

(هجرت و جهاد)

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَ

صَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

سالک الی الله باید شعارش هجرت، جهاد و بردباری باشد تا مورد گذشت و

مهربانی خاص خدای تعالی واقع گردد.

برداشت از آیه ۱۱۲

(شکر نعمت)

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا
مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَ
الْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

سالک الی الله باید نعمت‌های الهی را شاکر باشد و الاً خدای تعالی او را به
گرسنگی، ترس تخیلی و یا واقعی مبتلا می‌کند.

برداشت از آیات ۱۱۴ - ۱۱۶

(غذاهای خوب)

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا وَ اشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَ الدَّمَ وَ لَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَ مَا أَهْلَ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَ لَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَ لَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلالٌ وَ هَذَا حَرَامٌ لِنُفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی تمام غذاهای خوب را برای بندگان شاکرش خلق فرموده، پس باید از او تشکر کند و تنها او را عبادت نماید و بدون دلیل چیزی را حلال و چیزی را حرام نکند و بهتان به خدای تعالی نزند؛ زیرا در این صورت برای او عذاب دردناکی خواهد بود.

برداشت از آیه ۱۱۹

(توبه)

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّوْءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾

سالک الی الله باید به مجرد آنکه ناخودآگاه کار بدی کرد، فوراً توبه کند و خود

را اصلاح نماید تا مورد بخشش و مهربانی خاص خدای تعالی گردد.

برداشت از آیه ۱۲۰

(برجسته ترین)

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُنْ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

سالک الی الله اگر بتواند مانند حضرت ابراهیم امتحان خوبی در ابعاد مختلف بدهد، نه تنها شخصیت بزرگواری است، بلکه خود به تنهایی امتی است که مطیع دستورات الهی بوده و از هر گونه انحراف دور خواهد بود.

برداشت از آیات ۱۲۱-۱۲۲

(صراط مستقیم)

شَاكِرًا لِّلنَّعْمَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾ وَآتَيْنَاهُ

فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

سالک الی الله اگر همه آنچه را که به او می رسد از جانب پروردگارش بداند و نعمت های الهی را شاکر باشد، خدای تعالی او را از برگزیدگان خود قرارش می دهد، کمکش می کند که در صراط مستقیم دین همیشه پابرجا باشد، در دنیا او را به همه خوبی ها می رساند و در آخر او را از دسته صالحین قرارش می دهد.

برداشت از آیات ۱۲۶-۱۲۸

(عفو)

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ
لِّلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ
عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

سالک الی الله باید احساساتش را در کنترل خود قرار بدهد و اگر دشمن را
نمی تواند عفو کند به قصاص راضی باشد، برای خدا صبر کند و از اینکه
احساساتش را کنترل کرده ناراحت نباشد و از هیچ چیز نترسد زیرا خدای تعالی
پشتیبان اهل تقوی و نیکوکاران است.

«سوره مبارکه اسراء»

برداشت از آیه ۱۱

(عجله)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَيَذَعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ

عَجُولاً ﴿١١﴾

سالک الی الله باید در بدست آوردن هر چه که می خواهد خوب و با دقت آن را
قبلاً بررسی کند تا در اثر شتابزدگی چیزهایی را که نفسش می طلبد، بدون تحقیق
درخواست نکند.

برداشت از آیه ۱۵

(مجازات)

مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَ
لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَ مَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ

رَسُولًا ﴿١٥﴾

سالک الی الله باید بداند که اگر راه هدایت را پیش گرفت به نفع خود اقدام کرده و اگر به ندانم کاری هایش ادامه داد بر ضرر خودش اقدام نموده، کسی نباید بار گناه دیگری را تحمل کند و هیچگاه بی دلیل خدای تعالی کسی را مجازات نمی کند.

برداشت از آیات ۲۲ - ۲۷

(اسراف)

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعَدَ مَذْمُومًا مَخْذُولًا ﴿٢٢﴾ وَ قَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَ لَا تَنْهَرُهُمَا وَ قُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَ قُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَ آتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَ الْمِسْكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ لَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَ كَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

سالک الی الله باید بداند که اگر برای خدای تعالی در کارهایی که انجام می شود شریک قرار دهد و حول و قوه را تنها برای خدای تعالی معتقد نباشد مورد تهمت و مذمت دیگران واقع می شود، در بین مردم پست می گردد و باید بعد از توحید و ترک شرک، به پدر و مادر نیکی کند و حتّی به آنان «أف» نگوید، صدایش را بر صدای آنان بلند نکند، همیشه با محبّت با آنها روبرو شود، آنها را دعا کند، حقوق نزدیکان و محتاجان را بپردازد، اسراف نکند و خود را از برادران شیطان قرار ندهد.

برداشت از آیه ۲۹

(بذل و بخشش)

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ

فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

سالک الی الله باید در بذل و بخشش میانه‌رو باشد، حقوق واجب النفقه و فقراء را پردازد، خودش هم از آنچه دارد استفاده کند و کاری نکند که ورشکست و بیچاره شود.

برداشت از آیات ۳۱ - ۳۲

(کشتن فرزندان)

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْأً كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْنِي إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً
وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

سالک الی الله نباید به خاطر درآمدها و فقری که ممکن است او و اولادش را تهدید کند، روح فرزندش را با فرستادن در مراکز فساد بکشد، زیرا خدای تعالی روزی آنها را می دهد و نیز به زنا و فحشاء نزدیک نشود.

برداشت از آیات ۳۴ - ۳۸

(اموال یتام)

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَ
 أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ
 وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾
 وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
 أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا
 إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ
 ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

سالک الی الله نباید به مال یتیم نزدیک شود مگر آنکه بخواهد وضع او را بهتر از آنچه هست سامان دهد و باید به عهد و پیمان خود وفادار باشد. در معامله کیل و میزان را رعایت کند و به چیزی که علم ندارد اقدام نکند، روی زمین با نخوت و تکبر راه نرود که اینها، همه گناه است و خدای تعالی به این کارها راضی نمی باشد.

برداشت از آیات ۴۵-۴۸

(جدایی از کفار)

وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّشْتُورًا ﴿٤٥﴾ وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ
وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٤٦﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ
يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَ إِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ
إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٤٧﴾ انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٨﴾

سالک الی الله می تواند با خواندن قرآن و عمل به آن، خود را از کسانی که ایمان به خدا ندارند جدا کند و خود را با آنها در دنیا و آخرت محصور ننماید. زیرا آنها دلهایشان حجابی دارد که قرآن را نمی فهمند و نمی توانند وحدانیت خدا را درک کنند، اینها منافقند و برای تو مثال هایی می زنند، نهایت کارشان این است که به تو فحش می دهند و تو را سحر شده معرفی می کنند.

برداشت از آیه ۵۳

(تفرقه)

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ

إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾

سالک الی الله باید بهترین کلام را به زبان جاری کند. زیرا شیطان می خواهد در بین شما دعوا به وجود آورد، چون او دشمن شما است.

برداشت از آیه ۶۵

(تسلط شیطان)

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾

سالک الی الله اگر مراحل تزکیه نفس را بگذراند و خود را به حقیقت عبودیت برساند، شیطان نمی تواند بر او مسلط شود.

برداشت از آیه ۷۰

(اکرام بنی آدم)

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً ﴿٧٠﴾

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی فرزندان حضرت آدم را محترم
شمرده، غذاهای خوبی را روزی آنها کرده و آنها را بر سایر مخلوقات که در دنیا خلق
فرموده برتری داده است، به شرط آنکه تقوا داشته باشند و تهذیب نفس کنند.

برداشت از آیه ۷۲

(چشم بصیرت)

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ

سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

سالک الی الله باید کوشش کند که دارای چشم بصیرت باشد و از هر چیزی عبرت بگیرد و الا گمراه خواهد شد.

برداشت از آیات ۷۴ - ۷۶

(شیطان سیرتان)

وَلَوْ لَا أَنْ تَبْنِيَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنْ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا
لَاذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا
نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ
مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبِثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سالک الی الله باید بداند که شیطان سیرتان همیشه در کمین او نشسته‌اند که اگر به خدای تعالی تکیه نکند، خدا او را ثابت قدم نگه ندارد و آنها را پیروی کند خدا او را دو برابر در دنیا و در آخرت به عذاب مبتلا می‌کند و کسی به او کمک نمی‌کند. و ضمناً شیطان سیرتان می‌خواهند که او در کنارشان نباشد و حال آنکه وجود اولیاء خدا مایهٔ برکت و بقاء آنها است.

برداشت از آیات ۷۹ - ۸۰

(تهجد)

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا
مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي
مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ﴿٨٠﴾

سالک الی الله باید تهجد داشته باشد و نافله شب را ترک نکند. زیرا اگر مقید به نماز شب بود، به مقامی که خدا برای او پسندیده است می رسد. او باید در آن موقع دعا کند و از خدا بخواهد که همیشه با صداقت با خدا روبرو شود و با کمک او بر همه چیز تسلط پیدا کند.

برداشت از آیات ۸۱-۸۲

(حق باقی است)

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَ
نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ
الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

سالک الی الله باید بداند که همیشه حق و حقیقت باقی است و باطل از بین رفتنی است و قرآن برای اهل ایمان اگر به آن عمل کنند، وسیله سلامتی روحی است. ولی ممکن است برای ستمگران و کسانی که به قرآن عمل نمی کنند، ضرر داشته باشد.

برداشت از آیات ۸۳-۸۴

(یأس)

وَ إِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَ نَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ
الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ
بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

سالک الی الله باید از نعمت‌های الهی اعراض نکند، از رحمت پروردگار
مأیوس نشود و بداند که هر کسی آن گونه که تربیت شده است، عمل می‌کند.

برداشت از آیات ۸۹-۹۳

(مصالح)

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بَالِلِهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُفَيْكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾

سالک الی الله باید در مقابل مصالحی که پروردگار برای او منظور فرموده چون و چرا نداشته باشد و تسلیم محض باشد. زیرا آن کفارند که از پیامبر و اولیاء خدا در دل خود ترسیمی کرده‌اند، سپس آنها را می‌خواهند با آنچه در دل ترسیم کرده‌اند تطبیق دهند و از تحت فرمان آنها خارج شوند.

برداشت از آیات ۹۴-۹۶

(پیامبران از جنس همان مردمند)

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

انسان‌ها همیشه مایلند خدای تعالی چیزهای غیر عادی را برای آنها انجام دهد. مثلاً به عنوان پیامبر، ملکی را برای آنها بفرستد. ولی خدای تعالی طبق مصالحی که برای بشر بیشتر مورد نیاز است عمل می‌کند که اگر در روی کره زمین ملائکه زندگی می‌کردند، پیامبر آنها از ملائکه می‌بود و حالا که بشر زندگی می‌کند، باید برای انس آنها با پیامبرشان، از جنس خودشان پیامبری برای آنها بفرستد. زیرا خدا بر بندگانش بصیرت بیشتری دارد.

برداشت از آیات ۹۷-۹۸

(هدایت واقعی)

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ
مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِّيًّا وَبُكَمًّا
وَصُمًّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾ ذَلِكَ
جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أ
إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

سالک الی الله باید بداند که راهنمایی خدا بوسیله انبیاء و قرآن هدایت واقعی است و کسی را که خدا به حال خودش وا بگذارد و او را هدایت نکند، در دنیا و آخرت کور و کر و لال است، جهنم جایگاه او است و این وا گذاشتن به خاطر این است که آنها به قیامت و نشانه‌های پروردگار توجه نکرده‌اند و کافر شده‌اند.

برداشت از آیات ۹۹-۱۰۰

(سخاوت)

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى
 أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ
 إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾ قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا
 لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾

سالک الی الله باید بداند که انفاق و سخاوت مایه برکت و ثروت است، غالباً
 انسان‌ها روی طمع به جمع آوری مال، بخل می‌ورزند و از انفاق خودداری می‌کنند.

«سوره مبارکه كهف»

برداشت از آیات ۹ - ۲۲

(اصحاب كهف)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُمْ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْ لَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾ وَإِذِ اعْتَرَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْوَا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرُ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ

و یَهَيِّیْ لَکُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْقًا ﴿١٦﴾ وَ تَرَى السَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَتَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَ هُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَ مَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾ وَ تَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَ هُمْ رُقُودٌ وَ نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَ ذَاتَ الشَّمَالِ وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَ لَمَلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾ وَ كَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَ لَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا ﴿٢٠﴾ وَ كَذَلِكَ أَعِزَّنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ أَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَ يَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَ ثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَ لَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾

سالک الی الله باید بداند که هر کاری برای خدا آسان است. زیرا وقتی که پروردگار اراده‌ای می‌کند، همان جا آن کار انجام می‌شود. از قضایای مهم قرآن برای اینکه مردم به قیامت اعتقاد پیدا کنند، «قصهٔ اصحاب کهف» است. خصوصیات که

در اصحاب کهف بود، سالک الی الله باید در خود ایجاد کند تا در بیداری، خواب و بعد از مرگ خدای تعالی او را تحت حمایت خود قرار دهد.

اول: آنکه جوانمرد و شجاع باشد و در مقابل کفار و دشمنان دین اراده خود را از دست ندهد.

دوم: آنکه از خدا کمک بخواهد که کارهایش مایه رشد و کمالش باشد.

سوم: آنکه خدای تعالی او را مایه هدایت مردم به حقایق قرار دهد.

اصحاب کهف جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند و با امپراطور روم که خود را پروردگار جهانیان می دانست، مخالفت کردند، برای مردمی که معتقد به قیامت نبودند، مایه هدایت شدند و لذا پروردگار متعال آنها را تا زمانی که بیدار بودند، حمایتشان کرد و سیصد سال آنها را در خواب نگهداری فرمود و پس از آنکه بیدار شدند، مایه اعتقاد مردم به قیامت گردیدند و پس از مردن آنها را خدا در بهشت برزخی نگهداری کرد، تا از یاران حضرت بقیة الله (ارواحنفا) باشند.

برداشت از آیات ۲۳ - ۲۷

(بداء)

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ
 وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ
 هَذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا
 تِسْعًا ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَ
 الْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ
 فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ
 لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

سالک الی الله باید خود را معتقد به بداء که علمش منحصرأ در اختیار خدا
 است، قرار دهد. زیرا خدای تعالی به پیامبر اکرم که دانا به آنچه بوده و هست و
 خواهد بود، فرموده: هرگز نگویی که من فردا فلان کار را می‌کنم، مگر آنکه بگویی
 اگر خدا بخواهد، یعنی اگر خدا نخواست، من هم نمی‌توانم کاری بکنم، نباید
 هیچ‌گاه خدا را فراموش کند، همیشه به امید هدایت پروردگارش باشد و در
 خصوص اصحاب کهف که سیصد سال در آن پناهگاه ماندند، تنها با ارادهٔ پروردگار
 این کار انجام شد، خدا می‌داند که چند سال آنها در آن غار مانده و یا تعدادشان چند
 نفر بوده است و نباید هیچ‌گاه فکر کند که قوانین دیگری در مقابل قوانین الهی
 می‌تواند وجود داشته باشد.

برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹

(با دعاگویان باشید)

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرْطًا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَ

سَاءَتْ مُرْتَقًّیًا ﴿٢٩﴾

سالک الی الله باید خود را با کسانی که برای خدا صبح و شام دعا می کنند، قرار دهد و اطاعت کسانی که از یاد خدا غافلند و پیروی از هوای نفس می کنند، نکند و حق را بگوید. هر کس می خواهد اعتقاد به آن داشته باشد و هر کس می خواهد اعتقاد نداشته باشد؛ ولی خدای تعالی آنها را به عذاب سختی مبتلا می کند.

برداشت از آیات ۳۲ - ۴۴

(یکی مؤمن و دیگری کافر)

وَ اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ
وَ حَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَ جَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ﴿٣٢﴾ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ
آتَتْ أُكْلَهَا وَ لَمْ تَظْلِمِ مِنْهُ شَيْئًا وَ فَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهْرًا ﴿٣٣﴾ وَ
كَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَ هُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَ
أَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾ وَ دَخَلَ جَنَّتَهُ وَ هُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن
تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَ مَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَى
رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَ هُوَ
يُحَاوِرُهُ أَ كَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
سَوَّاكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَ لَا أُشْرِكُ بِرَبِّي
أَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَ لَوْ لَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَ وَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسَىٰ رَبِّي أَن
يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَ يُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ
فَتُصْبِحُ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوْ يُصْبِحَ مَاوُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ
لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَ أُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفِّهِ عَلَىٰ مَا أَنفَقَ
فِيهَا وَ هِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرْوَتِهَا وَ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ

بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا

كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَ

خَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

سالک الی الله باید از جریان دو مردی که یکی مؤمن و دیگری کفران کننده نعمت پروردگار بودند عبرت بگیرد. کفران کننده وقتی چشمش به باغها و ثروتش افتاد، از خدا غافل شد، منکر قیامت گردید، خدا را فراموش کرد و هر چه آن مرد مؤمن خواست او را متذکر پروردگار کند، از خواب غفلتش بیدار نشد تا آنکه وقتی تمام ثروتش از بین رفت، گفت: ای کاش من از پروردگارم غافل نمی شدم و اموالم را شریک خدایم قرار نمی دادم.

برداشت از آیات ۴۵ - ۴۶

(زندگی دنیا)

وَ اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنْ السَّمَاءِ
فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَّاحُ وَ كَانَ
اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾ الْمَالُ وَ الْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَ الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَ خَيْرٌ
أَمَلًا ﴿٤٦﴾

سالک الی الله باید بداند که زندگی دنیا بسیار بی ارزش است و مال و فرزندان
اگر صالح باشند، سبب شیرینی زندگی دنیا است. ولی اگر کسی بتواند کار پر ارزشی
در دنیا برای خود باقی بگذارد، ارزشش بهتر، شیرینی اش لذت بخش تر و بقائش
بیشتر خواهد بود.

برداشت از آیات ۵۴-۵۵

(مجادله)

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ
جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ
يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾

سالک الی الله باید کوشش کند که در موضوعاتی که خدای تعالی در قرآن با توضیحات و مثل ها بیان فرموده مجادله نکند، هر چه بیشتر آنها را بپذیرد و از هدایت الهی استقبال کند و از خدای تعالی طلب بخشش نماید نیکوتر است والا خدای تعالی در دنیا و آخرت او را عذاب خواهد کرد.

برداشت از آیات ۵۶ - ۵۹

(کلمات معصومین)

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ وَ يُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَ اتَّخَذُوا آيَاتِي وَ مَا أُنْذِرُوا هُزُؤًا ﴿٥٦﴾ وَ مَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَ نَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَ رَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْثِقًا ﴿٥٨﴾ وَ تِلْكَ الْقُرَى أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَ جَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾

سالک الی الله باید جدال و بحث های بی فایده را بخصوص در مقابل انبیاء و معصومین کنار بگذارد و آیات الهی را به مسخره نگیرد و بداند که اگر کسی آیات پروردگار را سبک بشمارد، آنچنان توفیقاتش کم می شود که به هیچ وجه هدایت نخواهد شد. ولی پروردگار در عین حال مهربان است. اگر این مهربانی را نمی داشت، همه مردم مورد عذاب واقع می شدند، آنچنان که بعضی از گذشتگان که ظلم را به نهایت رسانده بودند هلاک شدند.

برداشت از آیات ۶۰-۸۲

(قصه حضرت موسی و حضرت خضر)

وَ إِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَ مَا أَنَسَانِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَ اتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَ عَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَ كَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَ لَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَ خَرَقْتُهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي
عُسْرًا ﴿٧٣﴾ فَأَنْطَلَقَا حَتَّى إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ
لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِنْ سَأَلْتَكَ عَنْ
شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾
فَأَنْطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَبَوْا أَنْ
يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ
شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ
سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾ أَمَّا السَّفِينَةُ
فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ
وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ
أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾ فَأَرَدْنَا
أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاءً وَ أَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَأَمَّا
الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزُ
لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَ
يَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَ مَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي
ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

سالک الی الله باید از قصه حضرت موسی و خضر برداشت های زیر را

استفاده کند:

۱- باید اول در پی تحقیق از استاد و کسی که او را به رشد و کمال برساند، آن قدر حرکت کند تا خسته شود. این به خاطر آن است که بعدها قدر این زحمتش را بداند و استاد را به آسانی از دست ندهد.

- ۲- نشانه‌ای، به هر وسیله‌ای که ممکن است از جانب خدای تعالی برای حقانیت استاد بجوید، تا مطمئن شود.
- ۳- باید در مقابل استادش چون و چرا نداشته باشد و هر چه او می‌کند و یا به او دستور می‌دهد عملی نماید.
- ۴- اگر روی عادت یا به خاطر تعلیمات گذشته، ایرادی به استاد گرفت، فوراً عذر خواهی کند.
- ۵- زیاد اشتباه نکند تا بخواهد زیاد عذر خواهی کند که فرموده‌اند مؤمن گناه نمی‌کند تا بخواهد عذر خواهی کند.
- ۶- سالک الی الله باید از اعمال و رفتار و گفتار استادش درس بگیرد و خود را مانند او و طبق دستور او بسازد و تربیت کند.
- ۷- سالک الی الله باید خیرخواه صالحین و مؤمنین باشد و نگذارد اموال ایتام و فقراء از بین برود.
- ۸- سالک الی الله باید با مردم ولو آنکه به او مهربانی نکنند، با شرح صدر برخورد کند و به آنها کمک نماید.
- ۹- سالک الی الله با تعلیماتی که این سوره به او می‌دهد، استقامت را بفهمد و تجربه کند و همیشه در مقابل استاد و دستورات او استقامت داشته باشد.

برداشت از آیات ۸۳-۹۸

(قضیه ذوالقرنین)

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾ إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾ فَاتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّمَا أَنْتَ تُعَذِّبُ وَإِنَّمَا أَنْتَ تُتَخَذُ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نَكِرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سَبِيلًا ﴿٩٠﴾ كَذَلِكَ وَفَدَّ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾ آتُونِي

زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ
 إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٩٦﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا
 أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾ قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنِّي
 رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
 حَقًّا ﴿٩٨﴾

سالک الی الله باید از قضیه ذوالقرنین برداشت‌ها و پندهای زیر را بیاموزد:

۱- نباید فکر کند که تنها آخرت را باید آباد کند و به فکر دنیایش نباشد، بلکه اگر می‌تواند از شرق تا غرب عالم را مانند ذوالقرنین تسخیر کند و به امور مردم رسیدگی نماید.

۲- باید مفسدین و مردم آزارها را سرکوب کند و نگذارد آنها در دنیا بیش از حد تجاوز کنند.

۳- باید در همه امور بخصوص کارهای سخت دارای استقامت باشد و نگذارد شکست بخورد.

۴- نباید فکر کند که همه کارها باید غیر عادی انجام شود و از وسیله‌ها و اسباب‌ها استفاده نکند.

۵- باید به مردم مؤمن مهربان باشد تا به او کمک کنند و کارهایی که او می‌خواهد انجام دهد آنها هم با او باشند.

۶- باید همه کارها را از رحمت الهی بداند و هیچگاه به خود مغرور نشود.

۷- باید از این قضیه و قضیه اصحاب کهف این گونه برداشت کند که اگر اقتضاء کرد؛ باید برای خدا از همه چیز بگذرد، چنانکه اصحاب کهف گذشتند و اگر اقتضاء کرد باید از همه وسایل برای خدا و در راه او استفاده کند، چنانکه ذوالقرنین انجام داد.

برداشت از آیات ۱۰۳-۱۰۸

(اهمیت زندگی در عالم آخرت)

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُؤًا ﴿١٠٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾

سالک الی الله باید بداند، اگر از زندگی دنیا فقط برای رفاه و آسایش دنیایش استفاده کند و فکر کند که خدای تعالی او را تنها برای همان زندگی خلق کرده است، از همه مردم زیانکارتر، اعمال خوبش بی ارزش و در روز قیامت برای اعمال نیکش چیزی از اجر نخواهد بود و اگر نشانه‌ها و دین خدا را به بازی بگیرد و به آنها کافر شود، در جهنم قرار خواهد گرفت.

ولی اگر راه و روش صحیحی را انتخاب کند و به آخرت ایمان کامل داشته باشد، در بهشت عدن دائماً می ماند و هیچ گاه از آن جدا نمی شود.

برداشت از آیه ۱۱۰

(دیدار با خدا)

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَنْ
كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ
رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١٠﴾

سالک الی الله باید بداند که آنچه سبب ملاقات با پروردگار می شود، اول
اعمال صالحه است و دوم اینکه، هیچ کس و هیچ چیز را با خدای تعالی شریک
قرار ندهد.

فهرست

صفحه	عنوان
۵	«مقدمه»
	«سوره مبارکه حمد»
۷	برداشت از آیات ۱-۴ (مرحله عبودیت)
۸	برداشت از آیه ۵ (مرحله استقامت و اعتماد به نفس)
۹	برداشت از آیات ۶-۷ (مرحله صراط مستقیم)
	«سوره مبارکه بقره»
۱۰	برداشت از آیات ۱-۵ (اهل تقوی)
۱۳	برداشت از آیات ۶-۷ (عدم یقظه)
۱۴	برداشت از آیات ۸-۲۲ (صفات کسانی که تزکیه نفس نکرده‌اند)
۱۶	برداشت از آیه ۲۷ (مرحله تعهد)
۱۷	برداشت از آیات ۳۷-۳۸ (مرحله توبه)
۱۸	برداشت از آیه ۳۹ (نتیجه کفر و عناد)
۱۹	برداشت از آیه ۴۰ (وفای به عهد)
۲۰	برداشت از آیه ۴۱ (تقوی و هدایت)
۲۱	برداشت از آیه ۴۴ (تقوی و هدایت)
۲۲	برداشت از آیه ۴۵-۵۰ (استقامت)

- برداشت از آیات ۵۱-۵۲ (استاد و راهنما)..... ۲۳
- برداشت از آیه ۵۴ (مرحله توبه)..... ۲۴
- برداشت از آیه ۵۷ (ظلم به نفس)..... ۲۵
- برداشت از آیات ۵۸-۵۹ (مرحله توبه)..... ۲۶
- برداشت از آیات ۷۶-۷۷ (ضعف ایمان و عدم استقامت)..... ۲۷
- برداشت از آیات ۸۹-۹۳ (امراض قلبی)..... ۲۸
- برداشت از آیات ۹۴-۹۶ (کمالات انسانی)..... ۳۰
- برداشت از آیات ۹۷-۹۸ (دشمنی های بیجا)..... ۳۱
- برداشت از آیه ۱۰۳ (ایمان و تقوی)..... ۳۲
- برداشت از آیه ۱۰۴ (رعایت ادب)..... ۳۳
- برداشت از آیه ۱۰۵ (صفات رذیله)..... ۳۴
- برداشت از آیه ۱۰۹ (تزکیه نفس)..... ۳۵
- برداشت از آیه ۱۱۲ (یقظه و بیداری)..... ۳۶
- برداشت از آیه ۱۱۴ (سدّ راه خدا)..... ۳۷
- برداشت از آیه ۱۲۲ (مرحله شکر)..... ۳۸
- برداشت از آیه ۱۲۴ (استاد لازم است)..... ۳۹
- برداشت از آیات ۱۲۸-۱۲۹ (تسلیم و توبه و استاد)..... ۴۰
- برداشت از آیه ۱۳۹ (قاطعیّت)..... ۴۱
- برداشت از آیات ۱۴۶-۱۴۸ (کتمان حق)..... ۴۲
- برداشت از آیات ۱۵۱-۱۵۷ (صبر و استقامت)..... ۴۳
- برداشت از آیات ۱۵۹-۱۶۰ (توبه)..... ۴۵
- برداشت از آیه ۱۶۵ (مرحله محبّت)..... ۴۶
- برداشت از آیات ۱۶۸-۱۷۰ (پیروی نکردن از شیطان)..... ۴۷

- برداشت از آیه ۱۷۲ (مرحله شکر) ۴۸
- برداشت از آیه ۱۷۴ (شرط تزکیه نفس) ۴۹
- برداشت از آیه ۱۹۵ (جلب محبت خدای تعالی) ۵۰
- برداشت از آیات ۲۰۳ - ۲۰۷ (یقظه) ۵۱
- برداشت از آیات ۲۰۸ - ۲۰۹ (مرحله تسلیم) ۵۳
- برداشت از آیه ۲۱۲ (تقوی) ۵۴
- برداشت از آیات ۲۱۴ - ۲۱۶ (استقامت) ۵۵
- برداشت از آیه ۲۱۸ (استقامت) ۵۶
- برداشت از آیه ۲۳۸ (خشوع در نماز) ۵۷
- برداشت از آیه ۲۴۵ (قبض و بسط) ۵۸
- برداشت از آیه ۲۵۴ (انفاق) ۵۹
- برداشت از آیات ۲۵۶ - ۲۵۷ (هدایت) ۶۰
- برداشت از آیات ۲۶۱ - ۲۶۳ (انفاق) ۶۱
- برداشت از آیات ۲۶۴ - ۲۶۷ (انفاق بدون منت) ۶۲
- برداشت از آیات ۲۶۷ - ۲۷۲ (فواید انفاق) ۶۳
- برداشت از آیه ۲۷۳ (عفت نفس) ۶۵
- برداشت از آیه ۲۷۴ (فایده انفاق) ۶۶
- برداشت از آیه ۲۸۵ (ایمان) ۶۷
- برداشت از آیه ۲۸۶ (مناجات با خدا) ۶۸

«سوره مبارکه آل عمران»

- برداشت از آیات ۱۴ - ۱۵ (ترک شهوات) ۶۹
- برداشت از آیات ۱۶ - ۱۷ (توبه) ۷۰

- برداشت از آیات ۲۱ - ۲۲ (نتیجه کفر) ۷۱
- برداشت از آیات ۳۱ - ۳۲ (محبّت) ۷۲
- برداشت از آیات ۵۶ - ۵۸ (نتیجه کفر و ایمان) ۷۳
- برداشت از آیه ۶۴ (اتحاد و دوستی) ۷۴
- برداشت از آیات ۶۹ - ۷۱ (اظهار حقیقت) ۷۵
- برداشت از آیات ۷۵ - ۷۷ (بعضی از مردم روز قیامت تزکیه نمی شوند) ۷۶
- برداشت از آیات ۷۸ - ۸۰ (عجب و غرور) ۷۷
- برداشت از آیات ۸۶ - ۹۰ (توبه) ۷۸
- برداشت از آیه ۹۱ (اهمیت عقاید قبل از تزکیه نفس) ۷۹
- برداشت از آیه ۹۲ (انفاق شایسته) ۸۰
- برداشت از آیه ۹۹ (سَدِّ راه خدا) ۸۱
- برداشت از آیات ۱۰۱ - ۱۰۲ (مرحله صراط مستقیم) ۸۲
- برداشت از آیات ۱۰۴ - ۱۰۵ (هدایت مردم) ۸۳
- برداشت از آیه ۱۱۰ (امر به معروف و نهی از منکر) ۸۴
- برداشت از آیات ۱۱۲ - ۱۱۵ (سحر خیزی) ۸۵
- برداشت از آیات ۱۱۶ - ۱۲۱ (کفّار و نادانها) ۸۶
- برداشت از آیات ۱۳۳ - ۱۳۶ (بهشت، زندگی ابدی است) ۸۸
- برداشت از آیات ۱۳۷ - ۱۳۸ (استحباب مسافرت کردن) ۸۹
- برداشت از آیه ۱۳۹ (استقامت) ۹۰
- برداشت از آیات ۱۴۲ - ۱۴۳ (امتحان خدای تعالی) ۹۱
- برداشت از آیات ۱۴۷ - ۱۴۸ (استقامت) ۹۲
- برداشت از آیه ۱۵۹ (مهربانی) ۹۳
- برداشت از آیه ۱۶۴ (نقش پیامبر اکرم ۹ در پیشرفت سالک الی الله) ۹۴

- برداشت از آیات ۱۶۹ - ۱۷۱ (سالک الی الله همدوش شهداء است) ۹۵
- برداشت از آیات ۱۷۲ - ۱۷۵ (استقامت) ۹۶
- برداشت از آیه ۱۷۸ (کفر) ۹۷
- برداشت از آیه ۱۷۹ (امتحان) ۹۸
- برداشت از آیه ۱۸۰ (بخل) ۹۹
- برداشت از آیه ۱۸۶ (امتحان) ۱۰۰
- برداشت از آیه ۱۸۸ (ستایش بیجا) ۱۰۱
- برداشت از آیه ۱۹۵ (هجرت) ۱۰۲
- برداشت از آیات ۱۹۶ - ۱۹۸ (دنایای کفار) ۱۰۳
- برداشت از آیه ۲۰۰ (صبر و ارتباط) ۱۰۴

«سوره مبارکه نساء»

- برداشت از آیه ۱ (مراحل تقوی) ۱۰۵
- برداشت از آیات ۱۷ - ۱۸ (مرحله توبه) ۱۰۶
- برداشت از آیات ۲۶ - ۲۸ (بیان حقایق و توبه) ۱۰۷
- برداشت از آیه ۳۱ (جبران گناهان) ۱۰۸
- برداشت از آیه ۳۲ (نتیجه جدیت) ۱۰۹
- برداشت از آیات ۳۶ - ۳۷ (دستوراتی برای موفقیت) ۱۱۰
- برداشت از آیات ۳۸ - ۳۹ (ریا) ۱۱۱
- برداشت از آیه ۴۰ (ظلم) ۱۱۲
- برداشت از آیه ۴۴ (حجاب علم) ۱۱۳
- برداشت از آیه ۴۸ (شرک) ۱۱۴
- برداشت از آیه ۴۹ (تزکیه نفس) ۱۱۵

- برداشت از آیات ۵۱-۵۳ (غرور علمی) ۱۱۶
- برداشت از آیه ۵۴ (مرض حسادت) ۱۱۷
- برداشت از آیه ۵۸ (امانتداری) ۱۱۸
- برداشت از آیه ۵۹ (اطاعت خدا و اولیاء خدا) ۱۱۹
- برداشت از آیه ۶۰ (تبعیت طاغوت) ۱۲۰
- برداشت از آیات ۶۱-۶۳ (تبعیت از قرآن) ۱۲۱
- برداشت از آیات ۶۴-۶۵ (توسل) ۱۲۲
- برداشت از آیات ۶۶-۶۸ (گذشت در راه خدا) ۱۲۳
- برداشت از آیات ۶۹-۷۰ (رفقای سالک الی الله) ۱۲۴
- برداشت از آیات ۷۸-۷۹ (ذکر یونسیه) ۱۲۵
- برداشت از آیه ۸۵ (شفاعت) ۱۲۶
- برداشت از آیات ۹۵-۹۶ (جهاد با نفس) ۱۲۷
- برداشت از آیات ۹۷-۱۰۰ (سؤال ملائکه) ۱۲۸
- برداشت از آیات ۱۰۵-۱۰۸ (دستوراتی برای کمالات) ۱۲۹
- برداشت از آیات ۱۱۰-۱۱۱ (استغفار) ۱۳۰
- برداشت از آیه ۱۱۲ (پیروی از حق) ۱۳۱
- برداشت از آیه ۱۱۴ (سربگوشی کردن) ۱۳۲
- برداشت از آیه ۱۱۶ (شرک گناه بزرگی است) ۱۳۳
- برداشت از آیات ۱۳۲-۱۳۳ (توکل) ۱۳۴
- برداشت از آیه ۱۳۵ (طرفداری از عدالت) ۱۳۵
- برداشت از آیه ۱۳۶ (مراتب ایمان) ۱۳۶
- برداشت از آیات ۱۳۷-۱۳۸ (ایمان مستقر) ۱۳۷
- برداشت از آیات ۱۴۲-۱۴۳ (شناختن منافقین) ۱۳۸

- برداشت از آیات ۱۴۵ - ۱۴۶ (نفاق) ۱۳۹
- برداشت از آیه ۱۴۷ (تشکر از خدای تعالی) ۱۴۰
- برداشت از آیات ۱۴۸ - ۱۴۹ (غیبت و بدگویی) ۱۴۱
- برداشت از آیات ۱۵۰ - ۱۵۲ (دلی صاف و قلبی سلیم) ۱۴۲
- برداشت از آیات ۱۶۷ - ۱۶۹ (اعتقادات) ۱۴۳
- برداشت از آیه ۱۷۵ (اعتصام) ۱۴۴

«سورة مبارکه مائده»

- برداشت از آیه ۷ (نعمت های الهی) ۱۴۵
- برداشت از آیه ۸ (استقامت) ۱۴۶
- برداشت از آیه ۱۱ (نعمت های الهی) ۱۴۷
- برداشت از آیه ۱۳ (عهد و پیمان) ۱۴۸
- برداشت از آیات ۱۵ - ۱۶ (صراط مستقیم) ۱۴۹
- برداشت از آیات ۲۷ - ۳۱ (حسادت) ۱۵۰
- برداشت از آیات ۳۳ - ۳۴ (جلسه امتحان) ۱۵۱
- برداشت از آیات ۳۵ - ۳۶ (توسل به اهل بیت): ۱۵۲
- برداشت از آیه ۴۸ (قرآن راهنمای سالکان) ۱۵۳
- برداشت از آیات ۵۱ - ۵۳ (دل های مریض) ۱۵۴
- برداشت از آیه ۵۴ (جدیت کامل) ۱۵۵
- برداشت از آیات ۵۷ - ۵۸ (با کفار دوستی نکنید) ۱۵۶
- برداشت از آیه ۶۲ (پرهیز از بدی ها) ۱۵۷
- برداشت از آیه ۹۳ (تقوی در کارها) ۱۵۸
- برداشت از آیات ۱۰۱ - ۱۰۲ (کم حرف زدن) ۱۵۹

برداشت از آیات ۱۰۳-۱۰۴ (عقل و خرد) ۱۶۰

برداشت از آیات ۱۱۹-۱۲۰ (عادت به درستی و صداقت) ۱۶۱

«سورة مباركة انعام»

برداشت از آیه ۱۱ (سیر و سفر) ۱۶۲

برداشت از آیه ۲۱-۲۴ (تکذیب برداشت از آیات الهی) ۱۶۳

برداشت از آیات ۲۵-۲۶ (يقظه و بیداری) ۱۶۴

برداشت از آیات ۳۱-۳۲ (لقاء الله) ۱۶۵

برداشت از آیه ۳۹ (صراط مستقیم) ۱۶۶

برداشت از آیه ۴۸ (رسیدن به مقام اولیاء خدا) ۱۶۷

برداشت از آیات ۵۲-۵۵ (ترک حسادت) ۱۶۸

برداشت از آیات ۶۸-۷۰ (جدی گرفتن دین) ۱۶۹

برداشت از آیه ۷۲ (اهمیت نماز) ۱۷۰

برداشت از آیه ۸۲ (تقویت ایمان) ۱۷۱

برداشت از آیه ۱۰۸ (حسن برخورد با دیگران) ۱۷۲

برداشت از آیات ۱۰۹-۱۱۱ (ایمان راسخ) ۱۷۳

برداشت از آیات ۱۱۶-۱۱۷ (پیروی از ظن و گمان) ۱۷۴

برداشت از آیات ۱۲۳-۱۲۴ (ایمان به آیات الهی) ۱۷۵

برداشت از آیه ۱۲۵ (شرح صدر) ۱۷۶

برداشت از آیات ۱۲۶-۱۲۷ (صراط مستقیم) ۱۷۷

برداشت از آیه ۱۳۷ (عادت به رسومات) ۱۷۸

برداشت از آیه ۱۴۰ (گمراهی کامل) ۱۷۹

برداشت از آیه ۱۴۷ (تکذیب پیامبر اکرم ۹) ۱۸۰

- برداشت از آیات ۱۵۱ - ۱۵۳ (ده وظیفه سالک الی الله) ۱۸۱
- برداشت از آیه ۱۵۹ (وحدت و یگانگی) ۱۸۳
- برداشت از آیه ۱۶۰ (مهربانی خدای تعالی) ۱۸۴
- برداشت از آیات ۱۶۱ - ۱۶۳ (پیغمبر اکرم ۹ الگو است) ۱۸۵

«سوره مبارکه اعراف»

- برداشت از آیه ۳ (پیروی از قرآن) ۱۸۶
- برداشت از آیه ۱۰ (شکر خدا) ۱۸۷
- برداشت از آیات ۱۹ - ۲۳ (ظلم به نفس) ۱۸۸
- برداشت از آیات ۲۶ - ۲۷ (تقوی) ۱۸۹
- برداشت از آیات ۲۸ - ۳۰ (رسومات بد گذشتگان) ۱۹۰
- برداشت از آیات ۳۱ - ۳۳ (دستورات الهی) ۱۹۱
- برداشت از آیه ۴۰ (تکبر) ۱۹۳
- برداشت از آیه ۴۱ (تکلیف مالایطاق) ۱۹۴
- برداشت از آیه ۴۳ (الطاف پروردگار) ۱۹۵
- برداشت از آیه ۴۵ (اهمیت اعمال سالک الی الله) ۱۹۶
- برداشت از آیه ۵۵ - ۵۶ (وظایف سالک الی الله) ۱۹۷
- برداشت از آیات ۹۶ - ۹۹ (برکات الهی) ۱۹۸
- برداشت از آیات ۱۲۸ - ۱۲۹ (مراحل تقوی) ۱۹۹
- برداشت از آیه ۱۵۷ (پیروی از پیغمبر اکرم ۹) ۲۰۰
- برداشت از آیات ۱۷۵ - ۱۷۷ (بلعم باعورا) ۲۰۱
- برداشت از آیات ۱۷۸ - ۱۷۹ (هدایت پروردگار) ۲۰۲
- برداشت از آیات ۱۸۰ - ۱۸۱ (ذکر خدا) ۲۰۳

- برداشت از آیه ۱۸۶ (هدایت) ۲۰۴
- برداشت از آیه ۱۹۸ (عفو و گذشت) ۲۰۵
- برداشت از آیات ۲۰۰-۲۰۳ (دوری از شیطان) ۲۰۶
- برداشت از آیات ۲۰۴-۲۰۶ (استماع قرآن) ۲۰۷

«سوره مبارکه انفال»

- برداشت از آیات ۲-۴ (مؤمن واقعی) ۲۰۸
- برداشت از آیات ۲۰-۲۳ (بدترین حیوانات) ۲۰۹
- برداشت از آیات ۲۴-۲۶ (عبرت گرفتن از قضایای گذشتگان) ۲۱۰
- برداشت از آیه ۲۷ (خیانت به خدا) ۲۱۱
- برداشت از آیه ۲۸ (امتحان) ۲۱۲
- برداشت از آیه ۲۹ (فواید تقوی) ۲۱۳
- برداشت از آیات ۳۰-۳۲ (آنهایی که تزکیه نفس نکرده‌اند) ۲۱۴
- برداشت از آیه ۳۳ (استغفار) ۲۱۵
- برداشت از آیه ۳۴ (سد عن سبیل الله) ۲۱۶
- برداشت از آیه ۳۶ (انفاق) ۲۱۷
- برداشت از آیه ۳۸ (توبه) ۲۱۸
- برداشت از آیات ۳۹-۴۰ (بعد از ظهور) ۲۱۹
- برداشت از آیات ۴۵-۴۶ (نزاع و خصومت) ۲۲۰
- برداشت از آیه ۴۹ (توکل) ۲۲۱
- برداشت از آیات ۵۳-۵۴ (تغییر نعمت) ۲۲۲
- برداشت از آیات ۵۵-۵۶ (وفای به عهد) ۲۲۳
- برداشت از آیات ۶۲-۶۴ (دشمنی مردم) ۲۲۴
- برداشت از آیات ۷۲-۷۵ (جهاد) ۲۲۵

«سورة مباركة توبه»

- ۲۲۶ برداشت از آیات ۱- ۴ (عهد شکنی)
- ۲۲۷ برداشت از آیه ۶ (هدایت دیگران)
- ۲۲۸ برداشت از آیه ۱۱ (یأس)
- ۲۲۹ برداشت از آیات ۱۲- ۱۵ (اهمیت قسم)
- ۲۳۰ برداشت از آیه ۱۶ (آزمایش)
- ۲۳۱ برداشت از آیه ۱۹ (ایمان و اعتقاد)
- ۲۳۲ برداشت از آیات ۲۰- ۲۲ (مهاجرت و جهاد)
- ۲۳۳ برداشت از آیات ۲۳- ۲۴ (محبت)
- ۲۳۴ برداشت از آیات ۳۴- ۳۵ (مال حرام خوردن)
- ۲۳۵ برداشت از آیات ۳۶- ۳۷ (ماه قمری)
- ۲۳۶ برداشت از آیات ۳۸- ۴۱ (جهاد)
- ۲۳۷ برداشت از آیات ۴۲- ۴۵ (استقامت)
- ۲۳۸ برداشت از آیات ۴۹- ۵۲ (امتحان)
- ۲۳۹ برداشت از آیات ۵۳- ۵۴ (انفاق)
- ۲۴۰ برداشت از آیات ۵۵- ۵۷ (ثروت کفار)
- ۲۴۱ برداشت از آیات ۵۸- ۵۹ (طبع پست)
- ۲۴۲ برداشت از آیات ۶۱- ۶۳ (اذیت خدا و رسول)
- ۲۴۳ برداشت از آیات ۶۴- ۶۶ (مجرمین)
- ۲۴۴ برداشت از آیه ۶۷ (امر به منکر)
- ۲۴۵ برداشت از آیات ۶۸- ۷۰ (نفاق)
- ۲۴۶ برداشت از آیات ۷۱- ۷۲ (ایمان محکم)

۲۴۷	برداشت از آیات ۷۳ - ۷۴ (خشونت به کفار)
۲۴۸	برداشت از آیات ۷۵ - ۷۸ (عهد شکنی)
۲۴۹	برداشت از آیات ۷۹ - ۸۰ (تمسخر)
۲۵۰	برداشت از آیات ۸۱ - ۸۹ (فعالیت دشمنان)
۲۵۲	برداشت از آیه ۹۰ (عذر نیاوردن)
۲۵۳	برداشت از آیات ۹۱ - ۹۶ (انفاق)
۲۵۵	برداشت از آیات ۹۷ - ۹۹ (تعصبات جاهلانه)
۲۵۶	برداشت از آیات ۱۰۰ - ۱۰۱ (اعمال انسان ارزش دارد)
۲۵۷	برداشت از آیات ۱۰۲ - ۱۰۶ (مرحله توبه)
۲۵۸	برداشت از آیات ۱۰۷ - ۱۱۰ (نفاق)
۲۵۹	برداشت از آیات ۱۱۱ - ۱۱۲ (فروش جان و مال)
۲۶۰	برداشت از آیه ۱۱۹ (همنشینی)
۲۶۱	برداشت از آیه ۱۲۱ - ۱۲۰ (متابعت از رسول اکرم ۹)
۲۶۲	برداشت از آیات ۱۲۵ - ۱۲۶ (معالجه امراض روحی)
۲۶۳	برداشت از آیات ۱۲۸ - ۱۲۹ (الگو بودن رسول اکرم ۹)

«سوره مبارکه یونس»

۲۶۴	برداشت از آیات ۷ - ۸ (دیدار خدای تعالی)
۲۶۵	برداشت از آیات ۹ - ۱۰ (تقویت ایمان)
۲۶۶	برداشت از آیات ۱۱ - ۱۴ (یاد خدا)
۲۶۷	برداشت از آیات ۶۱ - ۶۴ (علم کتاب)
۲۶۸	برداشت از آیت ۶۵ - ۶۶ (ظن و گمان)

«سورة مبارکه هود»

۲۶۹	برداشت از آیات ۳-۴ (مرحله توبه).....
۲۷۰	برداشت از آیات ۹-۱۱ (قدردانی از الطاف الهی).....
۲۷۱	برداشت از آیات ۱۵-۱۶ (زندگی دنیا).....
۲۷۲	برداشت از آیات ۱۹-۲۲ (زیانکارترین).....
۲۷۳	برداشت از آیات ۲۳-۲۴ (مقامِ اخبات).....
۲۷۴	برداشت از آیات ۲۹-۳۱ (شرایط مرّبی).....
۲۷۵	برداشت از آیات ۵۱-۵۲ (شرایط مرّبی).....
۲۷۶	برداشت از آیه ۵۶ (صراط مستقیم).....
۲۷۷	برداشت از آیه ۶۱ (آبادانی زمین).....
۲۷۸	برداشت از آیات ۶۲-۶۳ (تعصّب بیجا).....
۲۷۹	برداشت از آیات ۷۷-۸۰ (اهمّیت تزکیه نفس).....
۲۸۰	برداشت از آیات ۸۴-۸۶ (عدالت).....
۲۸۱	برداشت از آیه ۸۸ (اصلاح طلبی).....
۲۸۲	برداشت از آیات ۸۹-۹۰ (لجبازی).....
۲۸۳	برداشت از آیات ۱۱۲-۱۱۵ (استقامت).....
۲۸۴	برداشت از آیات ۱۱۷-۱۱۹ (خدای تعالی ظالم نیست).....

«سورة مبارکه یوسف»

۲۸۵	برداشت از آیات ۳-۲۲ (قصه حضرت یوسف ۷).....
برداشت از آیات ۲۳-۴۲ برداشت از آیات ۴۳-۶۲ برداشت از آیات ۶۳-	

۸۲ برداشت از آیات ۸۳-۱۱۱

«سوره مبارکه رعد»

- برداشت از آیات ۱۹ - ۲۱ (عالم ذر)..... ۳۰۰
- برداشت از آیات ۲۲ - ۲۴ (تعهدات عالم ذر)..... ۳۰۱
- برداشت از آیه ۲۵ (تعهدات با خدا)..... ۳۰۲
- برداشت از آیه ۲۶ (مزیت آخرت بر دنیا)..... ۳۰۳
- برداشت از آیه ۲۷ (هدایت خاص پروردگار)..... ۳۰۴
- برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹ (یاد خدا مایه آرامش)..... ۳۰۵

«سوره مبارکه ابراهیم»

- برداشت از آیات ۶ - ۷ (شکر نعمت)..... ۳۰۶
- برداشت از آیه ۱۲ (توکل)..... ۳۰۷
- برداشت از آیات ۲۱ - ۲۲ (وعده‌های شیطان)..... ۳۰۸
- برداشت از آیات ۲۴ - ۲۷ (معاشرت با خوبان)..... ۳۰۹
- برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹ (کفران نعمت)..... ۳۱۰
- برداشت از آیه ۳۱ (زندگی ابدی)..... ۳۱۱
- برداشت از آیات ۳۵ - ۴۱ (اقتدا به حضرت ابراهیم (ع))..... ۳۱۲

«سوره مبارکه حجر»

- برداشت از آیات ۳۹ - ۴۴ (نتیجه اعمال)..... ۳۱۳
- برداشت از آیات ۴۷ - ۵۰ (تزکیه در قیامت)..... ۳۱۵
- برداشت از آیات ۵۱ - ۵۲ (آداب سلام کردن)..... ۳۱۶
- برداشت از آیه ۵۶ (یأس از رحمت خدا)..... ۳۱۷

- برداشت از آیه ۸۸ (چشم داشت به مال مردم) ۳۱۸
- برداشت از آیات ۹۱-۹۷ (کمک های الهی) ۳۱۹
- برداشت از آیات ۹۸-۹۹ (رفع دلتنگی) ۳۲۰

«سوره مبارکه نحل»

- برداشت از آیات ۱-۲ (مجازات ها نزدیک است) ۳۲۱
- برداشت از آیه ۱۸ (شکر خدای تعالی) ۳۲۲
- برداشت از آیه ۲۳ (تکبر) ۳۲۳
- برداشت از آیات ۳۰-۳۲ (بهشت عدن) ۳۲۴
- برداشت از آیات ۳۶-۳۷ (عبودیت) ۳۲۵
- برداشت از آیات ۴۱-۴۲ (هجرت) ۳۲۶
- برداشت از آیات ۴۳-۴۷ (تبعیت از قرآن) ۳۲۷
- برداشت از آیات ۵۳-۵۶ (همه نعمت ها از جانب خدا است) ۳۲۸
- برداشت از آیات ۵۸-۶۰ (رسومات جاهلانه) ۳۲۹
- برداشت از آیات ۶۱-۶۳ (دروغ) ۳۳۰
- برداشت از آیات ۷۴-۷۶ (سربار دیگران) ۳۳۱
- برداشت از آیه ۹۰ (عدالت) ۳۳۲
- برداشت از آیات ۹۱-۹۲ (وفای به عهد) ۳۳۳
- برداشت از آیات ۹۳-۹۵ (قسم) ۳۳۴
- برداشت از آیه ۹۶ (زهد) ۳۳۵
- برداشت از آیه ۹۷ (زندگی خوب) ۳۳۶
- برداشت از آیه ۹۸ (پناه به خدا) ۳۳۷
- برداشت از آیه ۱۰۰ (محبت شیطان) ۳۳۸

- برداشت از آیات ۱۰۶-۱۰۷ (کمال ایمان)..... ۳۳۹
- برداشت از آیات ۱۰۸-۱۰۹ (کفر و کفران)..... ۳۴۰
- برداشت از آیه ۱۱۰ (هجرت و جهاد)..... ۳۴۱
- برداشت از آیه ۱۱۲ (شکر نعمت)..... ۳۴۲
- برداشت از آیات ۱۱۴-۱۱۶ (غذاهای خوب)..... ۳۴۳
- برداشت از آیه ۱۱۹ (توبه)..... ۳۴۴
- برداشت از آیه ۱۲۰ (برجسته ترین)..... ۳۴۵
- برداشت از آیات ۱۲۱-۱۲۲ (صراط مستقیم)..... ۳۴۶
- برداشت از آیات ۱۲۶-۱۲۸ (عفو)..... ۳۴۷

«سورة مباركة اسراء»

- برداشت از آیه ۱۱ (عجله)..... ۳۴۸
- برداشت از آیه ۱۵ (مجازات)..... ۳۴۹
- برداشت از آیات ۲۲-۲۷ (اسراف)..... ۳۵۰
- برداشت از آیه ۲۹ (بذل و بخشش)..... ۳۵۱
- برداشت از آیات ۳۱-۳۲ (کشتن فرزندان)..... ۳۵۲
- برداشت از آیات ۳۴-۳۸ (اموال ایتام)..... ۳۵۳
- برداشت از آیات ۴۵-۴۸ (جدایی از کفار)..... ۳۵۴
- برداشت از آیه ۵۳ (تفرقه)..... ۳۵۵
- برداشت از آیه ۶۵ (تسلط شیطان)..... ۳۵۶
- برداشت از آیه ۷۰ (اکرام بنی آدم)..... ۳۵۷
- برداشت از آیه ۷۲ (چشم بصیرت)..... ۳۵۸
- برداشت از آیات ۷۴-۷۶ (شیطان سیرتان)..... ۳۵۹

- برداشت از آیات ۷۹ - ۸۰ (تهجد) ۳۶۰
- برداشت از آیات ۸۱ - ۸۲ (حق باقی است) ۳۶۱
- برداشت از آیات ۸۳ - ۸۴ (یأس) ۳۶۲
- برداشت از آیات ۸۹ - ۹۳ (مصالح) ۳۶۳
- برداشت از آیات ۹۴ - ۹۶ (پیامبران از جنس همان مردمند) ۳۶۴
- برداشت از آیات ۹۷ - ۹۸ (هدایت واقعی) ۳۶۵
- برداشت از آیات ۹۹ - ۱۰۰ (سخاوت) ۳۶۶

«سورة مباركة كهف»

- برداشت از آیات ۹ - ۲۲ (اصحاب كهف) ۳۶۷
- برداشت از آیات ۲۳ - ۲۷ (بداء) ۳۷۰
- برداشت از آیات ۲۸ - ۲۹ (با دعا گویان باشید) ۳۷۱
- برداشت از آیات ۳۲ - ۴۴ (یکی مؤمن و دیگری کافر) ۳۷۲
- برداشت از آیات ۴۵ - ۴۶ (زندگی دنیا) ۳۷۴
- برداشت از آیات ۵۴ - ۵۵ (مجادله) ۳۷۵
- برداشت از آیات ۵۶ - ۵۹ (کلمات معصومین) ۳۷۶
- برداشت از آیات ۶۰ - ۸۲ (قصه حضرت موسی و حضرت خضر ۸) ۳۷۷
- برداشت از آیات ۸۳ - ۹۸ (قضیه ذوالقرنین) ۳۸۰
- برداشت از آیات ۱۰۳ - ۱۰۸ (اهمیت زندگی در عالم آخرت) ۳۸۲
- برداشت از آیه ۱۱۰ (دیدار با خدا) ۳۸۳

مرکز پخش : قم خیابان ارم / پاساژ قدس / طبقه پنجم / پلاک ۱۸۲

تلفن: ۷۷۴۹۲۶۱ ۰۲۵۱ همراه: ۰۹۱۲۳۵۱۹۱۳۵

www.abtahi.com